

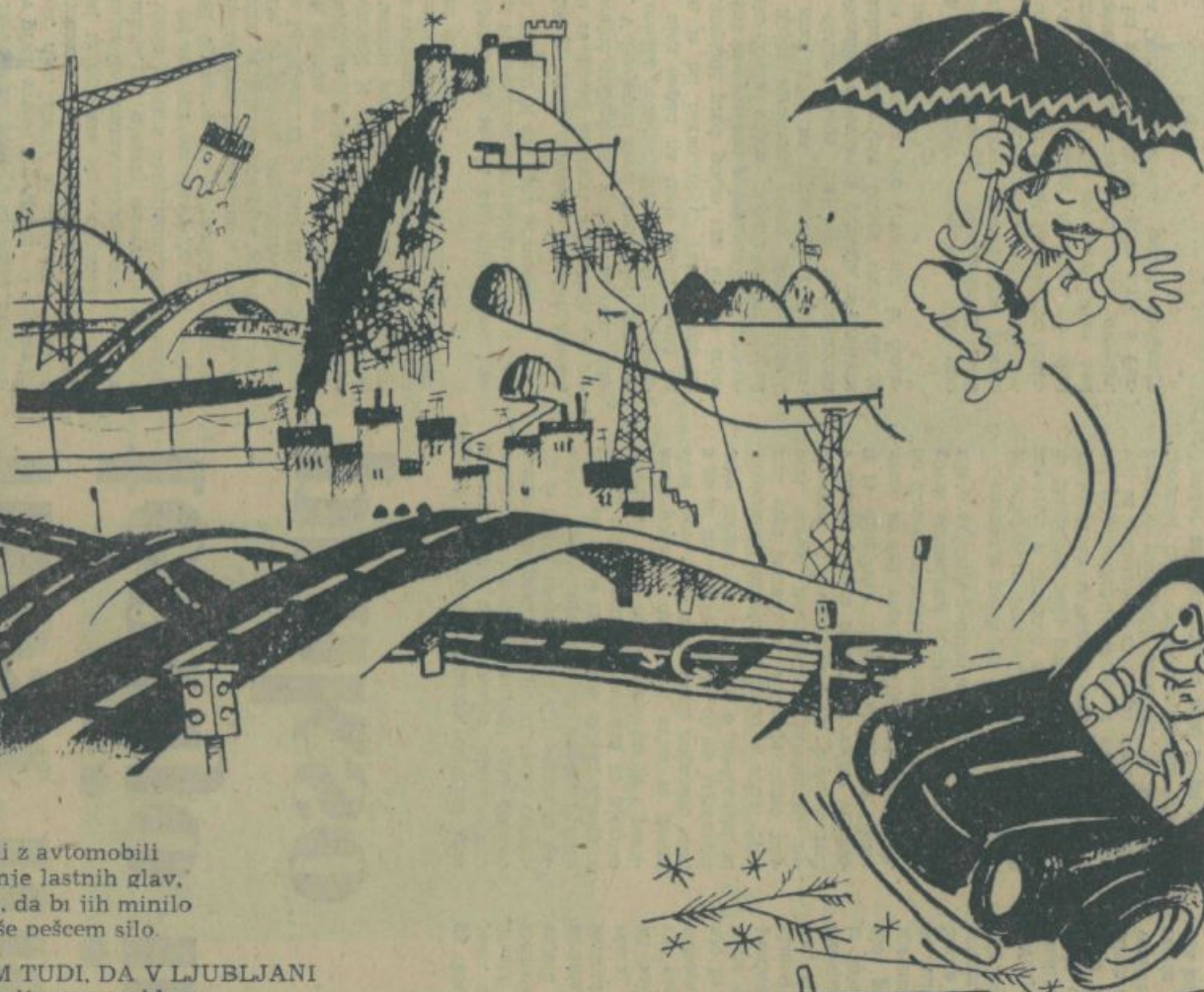
tribuna

LIST SLOVENSkih ŠTUDENTOV

LETO XIII.

Ljubljana, sredo, 25. XII. 1963

Štev. 28-29

CAS JE, DA POD STARO LETO, te dni praznično odeto, krepko črto naredimo in da bo šlo laže mimo, izračun podpremo z rimo. Če bo kje za ščep preslan, prosim, obrnite stran.

PRVO ČASO NATOČIMO za ta svet, ki v niem živimo. Ne me razumeti krivo: tu ne gre za direktivo. Spijete jih lahko tri, če vam le mehur drži.

DRUGA PA NAJ VAM VELJA, ki ste že odšli s sveta, a počutite se v zgodovini skorajda kakor doma. Vaš spomin naj zdaj začini čaša, zvrtna do dna.

PRIMOŽ TRUBAR, KI V NEBESIH srka svoj dolenski iseh. Hrenu v drugi kot kriči: «Reformacija živi!» V šolstvu na Slovenskem, glej, skorajda že nima me. Nepismenost spet grozi, da se bujno razcveti, a matura je igrača, zlasti, če se dobro plača. Univerza je postala gimnazijska filiala. A študent tu brez moči, slei ko prei kje obtiči. Ne, Slovenci, to ni zame. Vraž naj tako šolstvo vzame!»

«TU NE DA SE POMAGATI. Primož, prosim, da mi spati!»

«NEKAJ NAS SE BOLI PESTI,» se Pi, študentek, oglasi, ki je lani šel v nebesa, ko je padel med kolesa štipenditorja in cen. «namreč to, da je sistem štipendiranja na psu in ni čudno, da prav tu vir vseh naših je težav. Zrak je res za pljuča zdrav, a v železcu ni nič prida. Prav zato sem suh kot gnida. Prav zato gre v semenišče vrsta fantov, ki uk išče, prav zato brat zaostal je v študiju in tako dalje...»

DOKTOR BLEIWEIS BRZ PRISTAVI:

«Tole mi roji po glavi. Bral sem neke časopise in v njih prav vesele spise. Medicinci, se mi zdi, bi radi dr. bili. V ta namen so napisali prošnio in jo odposlali vsem organom oblasti. Prošnja je bila zares neka čudno modra zmes in zato je ta poseg zasrmedel kot pravi dr...»

NAJBOLJ PA SMO SE SMEJALI, ko so pravniki priznali, da ni biser kar tako, še naimani pa njih FO.

KAR PA DNEVNI TISK ZADEVA dandanašnji tam pri nas, nekaj jasno razodeva: slab je za današnji čas. Mislim, da bi mu Novice prav lahko za zgled služile. Nikar niso iz resnice takih krepkih norcev brile.»

NIT POGOVORA POVZAME Ivan Tavčar in se jame hudovati, da je kaj. «V ta razum se vrag spoznaj. Razdejeti pol Ljubljane in skoz nekda ljubko mesto napeljati prazno cesto, to je logika, ki stane krepke fičnike občane. Tak zločin bi kdaj župane z magistrata v beg pognal. Ko bi malce peš hodili,

in se šli z avtomobili reševanje lastnih glav, mislim, da bi jih minilo delati še pešcem silo.

SLIŠIM TUDI, DA V LJUBLJANI se pojavlja nov problem: to so vseh vrst huligani, ki množe se dan za dnem. Najbolji so nevarni taki, ki grade si vrsto vil z družbenimi tisočaki.

DRUGI SE ZADOVOLJE tudi z vlomom v kak safe. Tretji tip je ljudomil. Z nožem te kar brž prepriča, da si pravšnji za mrliča. Parčki se zvečer boje, da jih ne napade kje. Več primerov je bilo, ko je niemu stolkel glav in se pozabaval z njo. Svoje dni so to zabavo kaznovali bolj trdo.

PRAV TAKO POGLAJVE ZASE je v fem mestecu transport. Kar naprej mu cena rase in zelo skrbi za šport. V troleibusu so vsak dan na sporedu težki boji po načelu «kako koji» in ni čudno, če zmečkan, strgan, in z razbito glavno skleneš, da bo najbolj zdravo, če boš hodil v službo neš.»

«ČESA VSEGA NE POVEŠ! Sicer pa iz prakse veš, da napredek terja žrtve, včasih žive, včasih mrtve,» se v veljakov naših sredi sam France zglasi k besedi. «Šli si se, da tam pri nas danes so prav česti splavi. Ne, kaj takega svoj čas ni bilo tako v veljavi. Če že kdo kaj zonegavi, naj vso stvar še dalje spravi. Dandanašnji si ljudje bolj kakor otrok žele vse, kar tehničnih je spak, naraščai pa jemlje vrag.

PRAV TAKO KMETIJSTVO NAŠE skorajda na psu že jaše. Kmetju, ki je vzdržal v vasi, predejo kaj trdi časi in zato je tam s kulturo kot z negodno, slepo kuro, ki pregnana na gnoišče, niti zrna več ne išče.

SPLOH KAR SE KULTURE TIČE, smo imeli svoje dni ravno take modre tiče, ki za časom so bili, kakršnih nam tudi zdaj noče zmanjkati, zakaj, če bi že modernu dramo hotel doumeti Jože, bi pač moral s staro kramo se znebiti tudi kože. Ker pa je to nemogoče, se bo tolkel, kaj se hoče, še naprej z mlino na veter, verujoč v svoj kronometer, ki krepko pogreša maže in mu čas narobe kaže...»

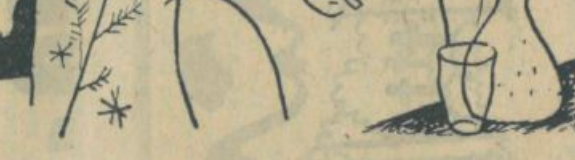
TE STVARI SO GOVORILI naši vrli nebeščani. Zraven cviček so žulili, ker je boljši kot v Ljubljani, da o ceni sploh molčim. Kljub temu na dan zdaj z njim. Nai vse to, kar so dejali (nismo vsega zapisali, ker smo se spet groženj bal), brž poplaskemo z jezika in velimo: «Dosti, pika!»

A PRI TEM NAJ BO IZVZETO VSAJ ŠE: SREČNO NOVO LETO!

«Hodu sem u ljucko s- olo jast s- vem da m- n dohotki»

glasom ure dbe se zgo- raj menova- v, spodaj- isani

A m k G OPICA OPTIK

Vloga študentov v samoupravljanju

Značilno za študente v naši dobi je njunova dvojna naloga. Prizadevati si morajo, da izpolnijo svoje študijske dolžnosti, hkrati pa morajo sodelovati z organi samoupravljanja fakultete oziroma oddelka in univerze. Student v odnosu do svoje šole ni samo tisti, si sprejema, utrjuje in razvija svoje znanje, temveč je tudi sodelavec v organih samoupravljanja svoje šole. To pa zato, ker je živo zainteresiran za to, kako šola deluje, kako se vodi in upravlja, kakšni so učni načrti in programi in kako se izvršujejo, saj gre pri vsem tem vendarle zanj.

Zdaj začinjamo novo obdobje visokošolskega samoupravljanja, ker se morajo statuti uskladiti z ustavo. To usklajevanje že sedaj odpira nadaljnja vprašanja. Že so začele delati posebne komisije pri fakultetah, univerzah, skupnosti jugoslovanskih univerz in pri zveznem sekretariatu za prosveto in kulturo, pa tudi pri republiških sekretariatih z nalogo, da izdelajo statute v skladu z novo ustavo. Študenti sami so v svoji organizaciji tudi že določili skupine, ki se ukvarjajo s tem vprašanjem. Študentje pa naj sodelujejo tudi v vseh navedenih komisijah. To sodelovanje bo moralo biti organizacijsko in funkcionalno. Glede na poseben status študentov, ki ne spadajo v delovni kolektiv fakultete, jim mora biti s primerno delegacijo zagotovljena navzočnost v vseh organih samoupravljanja tako na fakulteti kot na univerzi. Vrh tega pa imajo študenti še svoje svete letnikov, ki jim bodo lahko sami dali pomembno vsebino in delovno področje glede na posebnosti dela in posebne razmere v letniku. Tudi študentska organizacija je izrazito vplivna oblika za delo organov samoupravljanja.

Sodelovanje študentov v visokošolskih organih samoupravljanja obsega pravico razpravljanja in odločanja. Mislim, da naj študenti posegajo v razpravo s predlogi, mnenji in kritiko ob vsakem vprašanju. Ni pa tako tudi z odlo-

canjem. Organ samoupravljanja fakultete bo sestavljen iz učnega osebja, upravnih, tehničnih in pomožnih uslužbencev, študentov in delegatov zunanjih organizacij in organov, ker opravlja fakulteta dejavnost posebnega družbenega pomena. Ni dvoma, da upravno in tehnično osebje ne bo moglo soočati pri pedagoških, strokovnih in študentskih zadevah. Tretji odstavek 80. člena zvezne ustave določa, da o organizaciji dela in o delitvi dohodka odločajo samo tisti organi, ki jih volijo članj delovne skupnosti, to je učno osebje in ostali, ki so v delovnem odnosu na univerzi oziroma fakulteti. Tu so že izključeni študenti in delegati zunanjih organizacij. Brez ozira na to so še nekatera vprašanja, o katerih študentje ne morejo soočati. To je razen že omenjenih dveh vprašanj npr. tudi volitev učnega osebja. Prepričan sem sicer, da bi študentje glede na dosedanje izkušnje tudi v teh vprašanjih pokazali svojo zrelost, princip se pa le upira temu, da bi oni soočali o kvalifikaciji svojega učitelja in o njegovem osebnem dohodku.

Študentje naj bi v tem smislu sodelovali v vseh organih, tudi v upravnem odboru (fakultetni upravi) in v komisijah.

S temi pravicami študenta so seveda združene tudi dolžnosti. Študentje morajo namreč zares sodelovati in soodločati, torej se morajo udeleževati sej in drugega dela ter aktivno prispevati k obravnavanju konkretnih vprašanj. V ta namen pa bodo morali prenašati mnenje skupini, ki jih je delegirala in njej o delu organa, čigar člani so, tudi poročati. Samo tako bo dosežen namen sodelovanja študentov pri vodstvu in politiki visokošolskih organov samoupravljanja, namen namreč, da se v teh organih uveljavi popolno spoznanje njihovih potreb in pogledov in omogoči kar najtemeljitejše upoštevanje njihovih želja. Le tako bo dobil položaj študenta tudi vsebinsko tisti značaj specifičnega statusa skupnosti vseh študentov, ki ob delovni skupnosti na univerzi zaradi njih in v njihovo korist zaposlenih ljudi daje našim visokošolskim zavodom tako originalno družbeno enotnost.

Mitja Ribičič

Ljubljanska univerza, ta matična, najvišja slovenska vzgojna in znanstvena ustanova, daje na temeljih svobode, enakopravnosti in suverenosti slovenskega naroda vse pogoje za njegovo nadaljno rast in razcvet. Univerza ni zaprta ustanova, pač pa odprta, v vseh sodobnih tokovih prisotna znanstvena in pedagoška organizacija. Mladina na tej univerzi je bila pred četrto stoletja, ko je bil fašizem na pohodu in vojna pred vrati, v prvih vrstah narodnoosvobodilnega gibanja, njen študij so prekinjale silovite demonstracije in spopadi s policijo, študentje te univerze so z dijaškega stojišča ljubljanske drame citirali cenzuriranega Cankarja, na njenem osrednjem poslopiju je visela zastava okupirane Čehoslovaške. Na tej univerzi so študentje med skripti nosili Speransa, to daljnovidno razpravo o slovenskem narodnostnem vprašanju. In končno je bila to univerza upora in revolucije, še posebej organizirana v organizirani ljubljani, ki je dala tisoče partizanskih kadrov, po vojni pa tudi tisoče graditeljev in oblikovalcev novega življenja. Kadarkoli je šlo za zgodovinske odločitve, za usodna nacionalna, kulturna, gospodarska vprašanja, je bila univerza in mladina na njej angažirana z vsem svojim mladinskim poletom.

Spominjam se, da smo bili v času mojega študentovanja mnogokrat tudi v dvomih. Omenil bi dva taka primera.

Ko je rdeča armada napadla Finsko, smo se znašli študenti komunisti, ne poznavajoč stalinizma, v težki moralni dilemi. V Sovjetski zvezi smo videli osnovnega nosilca protifašistične borbe in napredka, njen napad na mali finski narod pa nam je bil nerazumljiv. Takrat smo na promenadi pred pošto ure in ure trdovratno in ogorčeno polemizirali, ali je sovjetsko-finska vojna imperialistični napad ali nujna obrambna vojna. Nismo slutili, da smo zadeli na vprašanje, ki predstavlja danes enega najbolj elementarnih problemov delavskega gibanja, na problem socializma in vojne. Danes vemo, da je treba za človeka vse žrtvovati, le človeka ne.

In drug primer: spomladi 1942 smo študenti v bunkerju razmnoževali novo številko Slovenskega poročevalca. Namesto običajnega Kidričevega ali Kardeljevega uvodnika smo takrat na matrico odtisnili uporniško pesem, značilno po silni elementarnosti. Bili smo navdušeni nad neznanim pesnikom. Bili smo mnenja, da bo novi proletarski poet vrge s Par-nasa Otona Zupančiča, takrat vodilnega

Univerza — most med teorijo in prakso

pesnika slovenske moderne. Govorili smo o brezupnosti tradicionalno obremenjene meščanske umetnosti, zavrgli smo solzavo romantično pesnikovanje, ki samo omamlja in opaja, ne more pa biti pesem za današnjo rabo, revolucijo in zmago. Spominjam se, da je med nami Dušan Kraigher mirno branil velikega pesnika in njegovo umetnost. Leto dni kasneje mi je v partizanskih povedal, da je bil avtor te pesmi »Veš, poet, svoj dolg Oton Zupančič sam, a ga ni smel izdati. Tako so vsi argumenti naše bunkerske razprave o meščanski in proletarski umetnosti padli v vočo. Spoznal sem takrat, da življenje samo najbolj obrusi marsikatero mladinsko nestrpnost in enostranost, ko hoče zavreči v imenu novega sveta tudi velike vrednote in dragocene izkušnje starejšega. Danes vemo še več, vemo, da je hudo ponesrečeno človekovo misel in umetniški izraz njegovih stremiljenj potiskati v strugo dnevnih praktičnih političnih potreb.

Generacija naših let, ki je preživela svojo mladost v revoluciji ter vložila toliko naporov v igradnjo naše družbe po njeni zmagi, se rada poslužuje primerjav takratnega in sedanjega stanja. Ob bednosti in zatohlosti razmer v stari Jugoslaviji je primerjave zelo lepo zvenijo in dokazujejo prednosti sistema, ki je uspel sprostiti tako velike ustvarjalne energije. Vendar za novi rod, ki zdaj stopa na naše mesto, ta mejnik med starim in novim postaja vse bolj zgodovinska kategorija kakor pa mobilizacijski vzgon za mlade

ga človeka, ki hoče biti aktiven soustvarjalec v sodobnih procesih in dogajanjih. Nekoč je predavatelj, ki je zelo argumentirano razložil brezperspektivnost predvojnih razmer, vprašal študent: »Mene pa zanima, kje dobim na moji fakulteti skripta.« Res je danes bolje, kot je bilo včeraj, toda vsi skupaj hočemo, da bo jutri bolje, kot je danes. To pa ni odvisno več samo od činiteljev izven univerze, od odnosa družbe do nje, od vlaganj v izgradnjo in opremo ali družbenih sredstev, niti ne samo od volje, znanja in naporov predavateljev, pač pa od vseh teh činiteljev skupaj in enako odgovorno tudi od študentov, ki predstavljajo del tega velikega intelektualnega delovnega kolektiva. Prehod iz šolskih klopi v univerzitetne predavalnice pomeni prav v tem smislu osnovno spremembo načina življenja in dela, da je namreč odslej mnogo več odvisno od lastne iniciativnosti in aktivnosti, od spoznanja, da terja svoboda mnogo večjo odgovornost.

Verjetno se bodo laže prebijali skozi študijske in strokovne probleme tisti, ki bodo občutili in razumeli sodobne družbene tokove, buren proces v ustvarjanju novih družbenih odnosov, silne napore slovenskega gospodarstva, ki se — da se izrazim v jeziku revije Perspektive — spenja kot hrzajoč žrebec. Dolžnost Zveze komunistov in študentske organizacije, te organizirane družbenopolitične sile na naši univerzi, pa je v tem, da pomagajo s

spoznanji, ki ne utesnjujejo, pač pa širijo obzorje. Tudi v bodoče bomo morali na univerzi več politično delovati, to pa pomeni: več pojasnjevati, odkrivati družbene konflikte, jasneje demonstrirati ovire na poti napredka, dati še bolj jasno socialistično usmerjenost delu in življenju. Predvsem bi morala biti univerza še tesneje vključena v načrte in cilje naše družbe, tako tekoče kot za daljšo perspektivo. Nismo prepričani, da 380 štipendistov 14 Iskrinih tovarn dovolj pozna strategijo znanstvenoraziskovalnega in operativnega vodstva te velike organizacije, za katero pravimo, da je njen razvoj ena temeljnih nalog vsega gospodarstva. Ali se univerza in njen kolektiv dovolj intenzivno zanima za naše napore v uresničevanju ustavnega načela o skrajšanem delovnem času, ki zahteva skrbne in vsestranske analize, mnoge spremembe v organizaciji dela, uvajanju sodobnejših metod? In vendar bo 42-urni delovni teden kmalu postal verjetno prevladujoči sistem gospodarstva. V vse te naše napore je treba vključevati tudi študente čimbolj naravno, nevsiljivo in čimbolj neposredno.

Vedno manj je pri nas strokovno razgledanih ljudi, ki se ločujejo univerzo od vsega družbenega, gospodarskega, političnega, kulturnega življenja. V našem sistemu samoupravljanja ima univerza vlogo odločujočega činitelja preobrazbe in družbenega napredka. Reforma univerzitetnega študija se ne tolmači več toliko za neko kaprico družbe, pač pa kot nujno vključevanje študijskih programov v splošno družbene programe in naloge. Če se univerza, ta največji most med teorijo in prakso, ne bo obrnila do teh nalog, bodo te nujne družbene zahteve uresničevane mimo nje, preko višjih šol, ki rastejo v naših novih gospodarskih središčih, pa tudi preko improviziranih tečajev in drugih oblik usposabljanja na delovnem mestu. Zdi se mi, da moramo zato kritično oceniti tiste tendence, ki na nekaterih fakultetah hočejo nazaj namesto naprej, razen kolikor gre za zdrave korekture, vedno potrebne na prehodih iz starega v novo.

Kadarkoli govorimo o odgovornosti študentov, o njihovem delu, učenju in sodelovanju v družbenem razvoju, se izpostavljamo pripombi, da pozivamo na žrtve. Toda v prepričanju, da samo svoboda uresničuje prave vrednosti človeka, nečemo dajati misijonarskih receptov in dvomljivih vzgledov. Kažipoti stojijo na mestu. Nova jugoslovanska ustava pa je mejnike premaknila daleč naprej. Vsak dan prinaša s seboj večje možnosti človekovi iniciativnosti, ustvarjalni pobudi, uravnavanju vaših osebnih interesov z interesi družbe.

Vlado Vobovnik

Vsako leto prevzame nova generacija vodstvo študentske organizacije v svoje roke, vsaka generacija je polna novih načrtov, veže jih skupna želja, oživetiti aktivnost Zveze študentov na vseh področjih njene dejavnosti. In ko smo jih obiskali v prostorih na Poljanski 6, je za trenutek utihnil vsakdanji vrvež. Prisluhnilimo, kaj so nam povedali predsednika komisij pri univerzitetnem odboru:

Delo zveze pokrajinskih klubov se bo letos odvijalo po sledečih komisijah: ideološko-politični, socialno-ekonomski, kulturno-družabni in športni. Vse te komisije bodo seveda delale v povezavi z ustreznimi komisijami pri univerzitetnem odboru. Odbor zveze pokrajinskih klubov bo letos organiziral dve večji akciji, seminar za vodstva klubov in akademijo, ki naj bo prikaz kulturno-družabnega dela v klubih.

Odbor bo v prihodnjem letu moral skrbeti za boljše povezavo s klubi. Povezati se mora tudi s klubi štipendistov. V klube bomo vnašali nove oblike dela (počitniško delo). Odbor bo po svojih mečeh pomagal pri ustanavljanju novih pokrajinskih klubov.

Komisija je zadolžena tudi za nadzor nad dejavnostjo klubov in posameznikov in bo poskrbela, da bodo neodgovorni primerno kaznovani. Načrtov imamo torej dovolj, področje našega dela pa je vedno bolj široko.

Komisijo za društveno aktivnost smo ustanovili šele pred dobrim mesecem, da bi koordinirali delo univerzitetnega odbora in študentskih društev kot so: planipško društvo, SOLT, taborniški klub, počitniška zveza in druga. Ker je komisija še mlada, je naša prva naloga najti dovolj perspektivnih ljudi, ki bodo uspešno preorali ledino. Kljub dejstvu, da srečujemo pri vsakem začetku nekaj težav, mislim, da jih bomo kmalu prebrodili, saj delujejo skoraj vsa društva v isti hiši, na Poljanski 6. Dani so torej pogoji, da delo društev povežemo z delom univerzitetnega odbora, saj imamo iz preteklih let nekaj slabih izkušenj zaradi nepovezanosti. Konkretno: univerzitetni odbor v bodoče ne bo zgolj iskal napak pri delu društev, leta pa se ne bodo obračala nanjo samo takrat, ko bodo potrebovala finančni sredstva.

Ivan Kreft

Ob pripravi novih statotov fakultet, ki naj bodo vsklajeni z določili nove ustave, se je razvila razprava o delovnih odnosih na fakultetah. Nekatere izmed težav, ki se pojavljajo na fakultetah in ki jih najbolj občutimo študentje, so posledica slabe organizacije, neustrezno sestavljenega študijskega programa in nepravilnih odnosov na fakultetah, pa tudi premajhnega sodelovanja študentov pri usmerjanju dela na fakultetah. Tu lahko veliko storimo mi sami, tako da skušamo uveljaviti na fakultetah tak samoupravni sistem, da bo prav vsem, ki delamo na fakultetah, omogočeno, da dejansko sodelujemo pri samopravi fakultete. S temeljitimi analizami posameznih problemov se že na večini fakultet pripravljajo na razpravo o novih statutih. Za uspešno uvedbo novih odnosov na fakultetah in za sestavo novih statotov, torej za konkretno izvajanje in razvijanje načel nove ustave, je važno, da pri razpravah aktivno sodeluje vsak študent. Trenutno je tako ena od najvažnejših nalog ideološke, pa tudi študijske komisije, da z nasveti in gradivom pomagajo pri razpravah o statutih fakultet.

Kot dopolnilo raznih oblik idejnega in splošnega izobraževanja na fakultetah pa uvaja letos ideološka komisija ciklus predavanj pod naslovom »ČAS IN SVETA«.

Boris Ferlinc

Jure Janžek

NAČRTI NA POLJANSKI ŠEST

Zdelom socialno ekonomske komisije so se skoraj vsi študentje spoznali že v začetku letošnjega študijskega leta, saj je naša najboljšeješa naloga — dodeljevanje subvencij socialno šibkim študentom in zbiranje prošenj za najem brezobrestnega dolgoročnega kredita — zajela lepo število študentov. Mnogo dela smo imeli tudi z reševanjem statusovskega vprašanja, dosegli smo, da stanujejo v Naselju res samo takšni, ki zpolnjujejo pogoje. Ker so se v samem začetku delovanja kreditnega sklada pojavile pomanjkljivosti, bomo imeli z njihovo odpravo v prihodnjem letu obilo dela. Največja naloga, ki nas čaka, je ustanovitev republiškega sklada za študijske kredite. S tem bi tudi študentje v Mariboru dobili možnosti za najem kredita. Pravilnik novega, razširjenega sklada smo že izdelali. V bližnji bodočnosti bomo izvedli anketo o materialnem položaju študentov ljubljanske univerze, pričakovali si bomo doseči, da se pospeši gradnja študentskih domov. Seveda so tu še tradicionalne dejavnosti naše komisije, kratkoročni krediti in honorarne zaposlitve.

Janez Novak

Metod Černetič

Zreformo študija sta se postavili pred slednjega študenta dve možnosti: ali redno in intenzivno študirati, ali pa biti slab študent z vsemi posledicami, ki jih ta alternativa povleče za seboj. Zaradi tega so se potrebe po zdravniški rekreaciji v prostem času še povečale. Nujno je, da si študent po napornem delu v redu spočije in si nabere moč za nove naloge.

V Ankaranu imajo študentje ljubljanske univerze lastni rekreacijski center, ki pa že več let ni mogel zadostiti vsem potrebam, zato smo pred dvema letoma pričeli z gradnjo novega centra na Debelem rtiču. V prihodnjem letu bo dograjen in bo imel vse objekte in potrebščine za organizirano prijetno rekreacijo. Pred dvema letoma so pričeli z gradnjo drugega — zimskošportnega rekreacijskega centra na Mežakli, vendar so dela ustavili. Ker pa so potrebe po takem centru iz leta v leto večje, smo si zastavili za nalogo v prihodnjem letu zagotoviti sredstva in nadaljevati z gradnjo.

Najvažnejša naloga komisije za študijska vprašanja in društveno upravljanje je letos delo ob sprejemanju novih statotov fakultet in univerze. Naša skrb ne bo posvečena samo razpravam o obliki upravljanja fakultet v bodoče, ampak bo potrebno proučiti tudi konkretna določila statotov, ki govore o študentih in študiju. Tam, kjer so ugotovili, da sedanja določila statotov ne ustrezajo, je treba najti boljše rešitve in predlagati, da se vnesejo v statut. Proučiti bi bilo treba tudi učne načrte in programe, ugotoviti, če se snov kje ne ponavlja v I. in II. stopnji in ali je res vsa snov, ki jo predavajo, potrebna, oziroma ali ne bi kazalo vključiti v učni program kaj drugega. V diskusiji o statutih se morajo vključiti vsi študentje. Le tako bodo razprave lahko dale pričakovane rezultate.

V letu, ki je pred nami, bomo usmerili našo dejavnost na formiranje dveh brigad, ki bosta gradili v Ankaranu študentski rekreacijski center in dve, ki bosta verjetno odšli na zvezno akcijo. Kot po navadi si bomo prizadevali pridobiti čim večje število študentov in študentk za delo v mladinski delovni akciji in bomo v ta namen organizirali razstave fotografij o delu in življenju brigad, za nami pa so že brigadirski večeri vseh brigad, ki so sodelovale na letošnji delovni akciji. Večeri so zelo uspeli in so bili ponovna manifestacija tradicionalnega brigadirskega tovarštva. Izkušnje iz preteklih let so nam narekovale, da smo v programu dela za naslednje leto izključili možnost organizacije samostojnih brigad pri fakultetah in pokrajinskih klubih, saj tako delo pomeni samo drobitev sil.

Jože Jonko

Stanko Debeljak

TRI NAPAKE

Na fakulteti za strojništvo je volilo v fakultetni svet 46 % upravičencev. Stevilka je porazna. Napake, ki smo jih pred tem storili, lahko poplošimo na celotno univerzo.

FO je sklical zbor volilcev tik pred prazniki 29. novembra. Zbor je bil preložen; medtem pa so kandidatske liste že morali vložiti, tako da je naslednji zbor volilcev le potrdil že sprejete kandidate. Druga napaka je bila šibka propaganda. En sam plakat je vabil na volišče. Zlasti je značilno, da je prvi letnik popolnoma odpovedal!

Tretja hiba je dan volitev. Bile so v soboto, ko ni predavanja in marsikdo izkoristi dva dni premora, da gre domov ali iz mesta. L. VUGA

VEDNO SLABŠI MATERIALNI POGOJI

Reformirani študij zahteva od študenta slavistike vse bolj intenziven študij, zato mu ostaja le malo časa za drugo udejstvovanje. To je potrdila tudi letošnja skupščina, na kateri so ugotovili, da se slavisti premalo vključujejo v kulturno življenje filozofske fakultete. Literarni večeri, ki jih prirejajo na slavistiki, naj bi prerastli fakultetni okvir in naj bi jih organizirali tudi za ostale študente. Dobro in verjetno zelo učinkovito bi bilo povezovanje slavistov z ostalimi študenti v študijske skupine, ki bi se ukvarjale s konkretnimi problemi. Tako bi lahko npr. skupno s pedagogi in psihologi obdelali problem slovenske mladinske dramatike ter s tem pomagali Pionirskemu odru pri njegovem delu. Prav tako se slavist seznanja na seminarjih s sodobnimi literarnimi ustvarjalci.

Velik problem na slavistiki so tudi skripta. Prav v zadnjem času so predavatelji na slavistiki prišli do dragocenih ugotovitev, ki bi študentom zelo koristile, če bi bile objavljene. Študent je vezan le na svoje zapiske, zaradi česar ne more dovolj intenzivno slediti predavatelju. Skripta bi lahko ciklostirali tudi študentje sami, kolikor bi profesorji v to privolili.

Študentje filozofske fakultete prejema jo v primeri s študenti ostalih fakultet najnižje štipendije. Posledica tega je zelo slabo materialno stanje študentov, ki se kaže tudi v tem, da je 90 slušateljev fakultete zaprosilo za posojilo ter je 60 od njih dobilo subvencijo. To se pravi, da tem šestdesetim študentom manjka osnovnih sredstev za njihov obstoj.

Zaradi vse večjega prometa na magistrski študijski letnici, ki gre mimo filozofske fakultete, postaja nemoten študij in dojemanje snovi na tej fakulteti skoraj nemogoče. Zato je bil enoten sklep vseh slavistov, da se da občini Center predlog za preusmeritev prometa, ki naj bi čim prej rešila vedno bolj pereč problem. M. Maté

V novih prostorih šele leta 196...

Stara tehnika, hiša tehničnih znanosti, ki se prav sramežljivo skriva za oguljenimi topoli, odhaja po dvaindvajsetih letih v zaslužni pokoj. Drug za drugim so jo zapuščali in se selili v nove objekte na drugo stran ceste. Za elektriko čaka ta veseli dan samo še gradbenike.

Na Mirju, prav nasproti metalurškega inštituta, raste po zamisli inž. arh. Ravnikarja nova stavba FAGG. Zal ostane zaradi znane politike investiranja realizacije celotnega projekta, katerega maketo smo videli pred dvema letoma na razstavi na GR, le želja bodočnosti. Sedaj je v gradnji samo B-objekt.

Pravijo, da praktično ni roka dograditve, ker naredijo toliko, kolikor je za tekoče leto odobreno denarja. Vendar je objeljubljeno leto dograditve 1965. Gotovo pa je, da bo ostal objekt, ki je projektiran brez lastne kotlarne, neogrevan do leta 1966, ko bo priključen na omrežje mestne toplarne. M. B.

O integraciji znotraj fakultete

Biotehniška fakulteta se je v nekaj letih razvila v obsežno ustanovo z raznovrstnim študijem po oddelkih in smereh. Samo po sebi se nam ponuja vprašanje, ali ne bi bilo mogoče glede na mnoge sorodnosti študija v posameznih smereh združiti predmete, ki se predavajo po smereh sicer nekoliko različno, obarvano s specifičnimi zahtevami oddelka, toda dovolj sorodno, da bi bilo mogoče marsikaj skupno prirediti. Tako bi bilo v mnogočem razbremenjeno učno osebo, viden pa bi bil tudi materialni efekt takega ukrepa. Podobno bi bilo mogoče izvesti med oddelki tudi za splošne predmete, kot so osnove družbenih ved na I. stopnji in predvojaška vzgoja. V skladu s kvalitativnim razvojem študija bi bilo treba na novo urediti sodicovanje fakultete s tako imenovanimi zunanji strokovnimi sodelavci in inštituti. Z integracijo v tem smislu bi bilo na razpolago za znanstveno delov v okviru fakultete mnogo več sodobnih pripomočkov, izognili bi se dvotirnosti pri delu in opremi prostorov. Večja koncentracija znanstvenega kadra bi dala tudi rezultate v izboljšanju znanstvenega dela v celoti.

Posebno poglavje predstavlja poenotenje in poenostavitev v administraciji (verjetno pride bolj v poštev rešitev v okviru univerze). Integracija znotraj fakultete je dolg, mnogo preudarka vreden proces, jasno pa je, da je perspektiven. Treba ga bo torej zagrabiti resno in hitro, analizirati učne programe in predmetnike ter postopoma tudi kaj ukreniti, da bi se odstranile subjektivne sile, ki ta proces ovirajo. V tem pa naj se opazja zavestno delo članov Zveze komunistov. -IV

ODGOVOR UO ZŠJ FAKULTETNEMU ODBORU ŠTUDENTOV EKONOMIJE

PRIZNANJE ZA AKTIVNOST

V svojem pismu uredništvu Tribune, ki je bilo objavljeno v 27. številki lista, je FO ZS ekonomske fakultete zastavil UO ZS ljubljanske univerze več vprašanj. O pismu je razpravljalo predsedstvo UO ZS na svoji seji dne 19. XII. 1963 in ugotovilo sledeče:

Neumestno je zastavljati vprašanje o tem, ali naj Zveza študentov na neki fakulteti dela ali ne, ker je ZS organizacija, ki bo tem uspešneje reševala vse svoje naloge, čim bolj aktivni bodo vsi njeni člani, še posebej pa njeni predstavniški organi. To velja tudi za FO ZS.

Predsedstvo UO ZS pozitivno ocenjuje izredno skupščino ZS ekonomske fakultete, ki je obravnavala reformo visokošolskega študija na ekonomski fakulteti in zbor volilcev študentov ekonomije, ki je obravnaval socialno ekonomski položaj študentov in meni,

da je Zveza študentov ekonomije z veliko mero prizadevnosti in delovne vztrajnosti pripravila vrsto tehtnih poročil in analiz. Predsedstvo UO ZS daje FO in drugim študentskim ekonomije, ki so sodelovali pri akcijah vse priznanje za njihovo aktivnost, ne da bi s tem ocenjevali tudi primernost posameznih diskusij in poročil in pravilnost na skupščini in na zboru volilcev izraženih stališč.

UO ZS ne razpravlja o vsaki redni ali izredni skupščini ali zboru volilcev in o njih tudi ne daje dokončnih očen, še posebej pa take ocene ni mogoče dati na univerzitetni skupščini ZS ljubljanske univerze, ki je bila en dan po zboru volilcev na ekonomski fakulteti; meni pa, da je na skupščini dovolj jasno obrazložil celotno akcijo FO ZS v svoji diskusiji predsednik ZS ekonomske fakultete.

Predsedstvo UO ZS se ne strinja z mnenjem FO ZS, češ da so »klasične naloge študentske organizacije: agitiranje za brigade, pripravljanje različnih študentskih zabav, organiziranje športnih tekmovanj itd.« in da se je FO ZS z obravnavanjem reforme visokošolskega študija in socialno ekonomskega položaja študentov odmaknil od »klasičnih« nalog študentske organizacije. Predsedstvo UO ZS nasprotno meni, da ti dve področji predstavljata dvoje temeljnih področij dela ZŠJ, ki jih je ZŠJ vedno z vso resnostjo obravnavala in tudi reševala. Menimo, da te trditve ni treba še posebej argumentirati.

Vendar je res, da je FO ZS ekonomske fakultete pokazal pri obravnavanju in reševanju teh vprašanj veliko mero resnosti in prizadevnosti, kar se je pokazalo tudi pri rezultatih njihovega dela... Res pa je tudi, da so bile po mnenju predsedstva UO ZS nekatere diskusije nepravilno zastavljene in da več stališč (centralizirano štipendiranje, odklonilno stališče do kakršnekoli oblike posojil, študij študentov z rednimi osebnimi dohodki), izraženih na zboru, ni v skladu s stališči UO ZS. O vseh teh stališčih pa bo UO ZS lahko dal svojo oceno šele na podlagi razprave s predstavniki ZS ekonomske fakultete. Analizo in referata je UO ZS prejel takoj po zboru, ki se ga je udeležil tudi predstavnik UO ZS, medtem ko je FO ZS ekonomske fakultete posredoval del neoverjenega zapisnika UO ZS šele 18. XII. 1963, torej po objavi svojega pisma uredništvu Tribune.

Predsedstvo univerzitetnega odbora

BESEDA OB SLOVESU

Formalno prevzame novi univerzitetni odbor Zveze študentov svoje dolžnosti že takoj po izvolitvi na skupščini. V resnici pa stari študentski predstavniki še nekaj časa uvajajo svoje naslednike v delo. Ob zaključku tega vsakoletnega obdobja »uvajanja v posle« novo predsedstvo univerzitetnega odbora tudi dejansko prevzame vodstvo študentske organizacije. To leto smo se morali posloviti od vrste zelo prizadevnih tovarišev, med katerimi jih je nekaj tudi po več let preživel skoraj ves prosti čas v hiši Zveze študentov na Poljanski 6: od Janeza Kocijančiča, Toneta Tomšiča, Pavleta Brgleza, Milana Kučana, Slavka Glinška, Andreja Skrljavaja, Jožeta Sušmelja, Mira Samardžije, Nejca Kožarja, Alenke Jelenove, Dina Pucerja, Srečka Beričiča in Mihe Petroviča. Vsem želimo pri študiju oziroma na novih delovnih mestih veliko sreče, uspehov, vsaj toliko, kot so jih imeli pri svojem delu v Zvezi študentov.

Kadrovska politika v mariborskem okraju

V petek 20. decembra je bila v prostorih univerze letna skupščina aktivna ZK pri klubu mariborskih študentov. Prisotni so bili tudi gostje, člani okrajnega komiteja ZK Maribor, s katerimi so mariborski študentje izmenjali gledišča o politiki zaposlovanja mladih kadrov, ki prihajajo z višjih šol in fakultet.

Razprava je izhajala iz stališča, da se pojavlja v vrstah študentov določena bojazn, da po končanem študiju ne bodo dobili takšnih mest, kot jim gre do oziroma na šolsko izobrazbo in pogoje sodobne proizvodnje. Predstavniki OK ZK Maribor so navedli rezultate ankete, ki je pokazala, da primanjkuje do leta 1970 v okraju 2500 ljudi z visokošolsko izobrazbo. Da bi te kadre tudi dejansko zagotovili, bo torej potrebno ne samo, da se diplomanti mariborskih višjih šol v čimvečjem številu zaposlujejo v domačem okraju, ampak tudi, da se študentje, ki študirajo na ljubljanski univerzi, vrnejo po končanem študiju v Maribor. Prav zaradi tega bi bilo nujno vzdrževati trajne slike s predstavniki javnega življenja in upravnih organov ter seveda podjetij, ki štipendirajo študente ljubljanskih fakultet. Izkušnje kažejo, da se mladi kadri na novih delovnih mestih ne značejo, kar je rezultat premajhnega poznavanja dela in nalog podjetja, odnosov v delovnem kolektivu in svojih lastnih nalog.

V razgovoru so se prisotni strinjali, da se tudi sami študentje premalo zavedajo svojih obveznosti do štipenditorjev, saj so na dnevnem redu primeri, ko diplomanti fakultete odhajajo v službo k boljšemu ponudniku (beri: kjer je več denarja) in se raje odločijo za vračanje štipendije. Na ta način ogoljufani štipenditor pa mora upati, da bo imel s sledečim štipendistom več sreče. Zaradi teh pojavov se v gospodarskih organizacijah uveljavlja težnja po štipendiranju članov kolektiva, ki imajo do podjetja drugačen odnos.

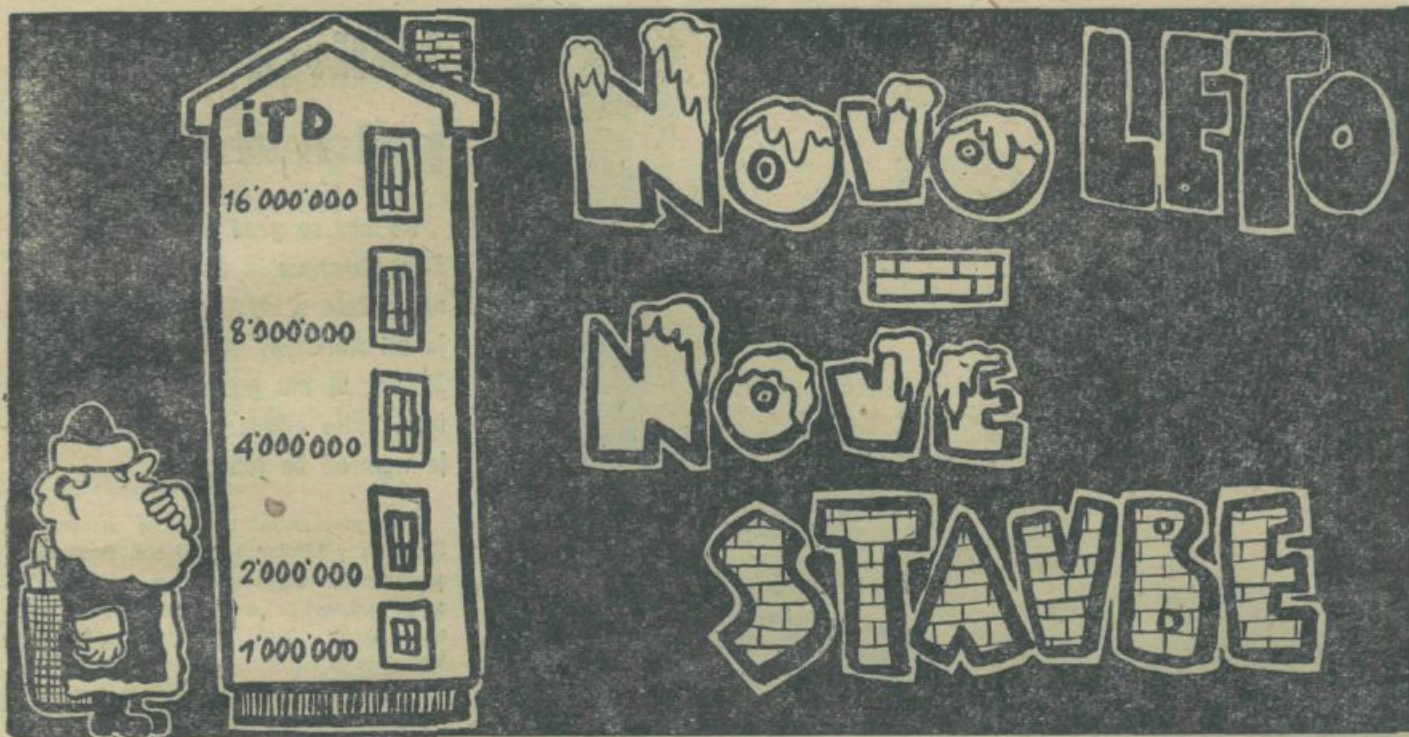
Seveda pripomore k drugačnemu odnosu tudi vprašanje štipendije, ki je v takih primerih mnogo višja, vrh tega pa se štejejo leta študija za delovno dobo, skratka, takšni študentje so v primerjavi z ostalimi v privilegiranem položaju. In kako bo z delovnimi mesti, ki zahtevajo visokošolsko izobrazbo, pa jih zasledajo ljudje, ki za to nimajo potrebnih kvalifikacij, pa jih zaradi njihovih nesporno velikih zaslug pri izgradnji našega družbenega sistema ne zamenjajo? Tudi to vprašanje se v zadnjem času resno proučuje in so v ta namen že izdani predlogi, ki bodo uzakonjeni v novih statutih delovnih organizacij, usklajenih z novo ustavo. Princip reelekcije vodilnih kadrov in pa načelo rotacije bosta nedvomno v doglednem času

zagotovila zasedbo vodilnih mest s kadri, ki se bodo pokazali za sposobne. Tako imajo v nekaterih gospodarskih organizacijah že uvedena načela, po katerih zahteva to ali ono delovno mesto ustrezno kvalifikacijo in sistematično razvrstitev delovnih mest, ki jih človek z določeno stopnjo izobrazbe lahko zaseda.

Problematično sistematičnega zaposlovanja bi obdelali enostransko, ko se ne bi ustavili ob vprašanju kreditiranja. Vlaganje v kadre, ki naj privzame pomen gospodarske investicije, je najboljše jamstvo, da bo podjetje v krajšem ali daljšem obdobju svojim potrebam po visoko kvalificiranih kadrih zadostilo. Vse analize, ki so v zvezi z delovnimi mesti, ki naj bi jih v prihodnjih letih zasedejo strokovno visoko izobraženi ljudje, so imele tudi namen stimulirati gospodarske organizacije k štipendiranju.

Razgovor je stekel tudi o nekaterih aktualnih vprašanjih v mariborskem okraju, ki niso neposredno povezana s kadrovsko politiko, o vprašanju odgovornosti in klicanja na odgovornost, kritike in samokritike ter politike, ki naj jo mladi strokovnjaki zastopajo na delovnih mestih. Ob zaključku razgovora so ugotovili, da mora do podobne izmenjave mnenj priti večkrat in da bi bilo primerno o obliki in vsebini razgovorov izdelati podoben načrt. -IV

Koliko opeke je še treba do likofa?

Med stanovanjskimi bloki, reprezentančnimi hišami in upravnimi stavbami rastejo tudi poslopja, ki so posredno ali neposredno povezana s študenti, z njihovim študijem, ekonomskimi in socialnimi pogoji ter s prostim časom, ki jim je namenjen za sprostitve in rekreacijo.

Kratek sprehod med njimi nam bo spregovoril o njih in o vseh tistih, ki so šele na papirju.

Svečana otvoritev

Novoga oddelka tekstilcev je bila pred tremi tedni, čeprav je stavba že dober mesec prej služila svojemu namenu. Tako ima tekstilni oddelek že kar dve stavbi, ki sta zrasli v obdobju dveh let.

Ko na enem koncu režemo trakove ob vходу v novo fakultetno poslopje, na drugem investiramo v že začeta dela.

Elektrotehniška fakulteta se je vsa povojna leta stiskala v temačnih prostorih Stare tehnike. Z dograditvijo

Novo leto bo prineslo Ljubljani tudi novo obličje. Tujec, ki je pred dvema, tremi leti potoval skozi mesto, ga danes ne bi več spoznal, saj so ozke ulice zamenjali široki bulvarji, križišča so se spremenila v gozdike semaforjev, vegaste, sive in stare stavbe, ki so čemerno spominjale na zadnje dni starega veka, so se umaknile modernim stolpnicam, v katerih širokih oknih se ogleduje sonce.

Pa ne samo v središču, tudi na periferiji rasto kot gobe po dežju nove stavbe, ki dajejo mestu mladostno podobo.

Gradimo za srečnejše novo leto.

Višja gospodinska šola v Grobljah (19.700.000 dinarjev — številke so zaokrožene), višja stomatološka šola v Mariboru (53 milijonov), višja tehniška šola v Mariboru (385 milijonov), visoka šola za telesno kulturo v Ljubljani (36 milijonov), fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo — gradili bodo oddelek za gradbeništvo in geodezijo (321 milijonov), biotehniška fakulteta (171 milijonov), inštitut za matematiko, fiziko in mehaniko (246 milijonov).

Te dotacije za investicije bodo porabili v prihodnjem letu. Kot rečeno, je univerza sklenila z republiškim svetom za šolstvo tri pogodbe, dosti

cije za gradnjo in opremo bodo presegle milijardo dinarjev.

Dokončani so tudi načrti za nov objekt strojne fakultete. Tudi tu bodo končni stroški presegli milijardo dinarjev. Pogodba s svetom za šolstvo še ni sklenjena, verjetno pa bo v izdatni meri pri investiranju sodelovala tudi industrija. Do sedaj so nekatera podjetja, ki so v neposredni povezavi s strojno fakulteto, že prispevala 15 milijonov, kar je v primerjavi z načrti malo, vendar pa je tak prispevek edinstven v gradnji univerzitetnih stavb. Sodijo, da bodo z novo gradnjo lahko začeli že spomladi, kajti odobrena je lokacija, pa tudi načrti.

Do leta 1965 bo končana fasada centralne tehniške knjižnice, ki bo stala na novem Trgu revolucije. Investicijski program obsega zaenkrat 720 milijonov. 430 milijonov bo prispeval republiški sklad za šolstvo, ostala sredstva pa bodo prispevale gospodarske organizacije.

Dva načrta ...

Podobno kot gradnjo tehniške knjižnice bodo financirali izgraditev še ene stavbe za elektrotehniško fakulteto in sicer za oddelek šibkega toka. Potrebe »Iskre« in »ELES« to gradnjo iz dneva v dan pospešujejo. Predstavniki teh podjetij so že izrazili pripravljenost sodelovati z delom investicij.

Sklad za šolstvo SRS tudi ne bo mogel sam financirati gradnje nove medicinske fakultete, ki bo postala še bolj aktualna z urbanističnim načrtom mesta, ki predvideva graditev novih bolnišnic. Oprema potrebnih laboratorijev in inštitutov sodobne medicinske fakultete ne more biti domena sklada, realizacija takega načrta bo potrebovala sredstva za take in podobne objekte tudi od drugje.

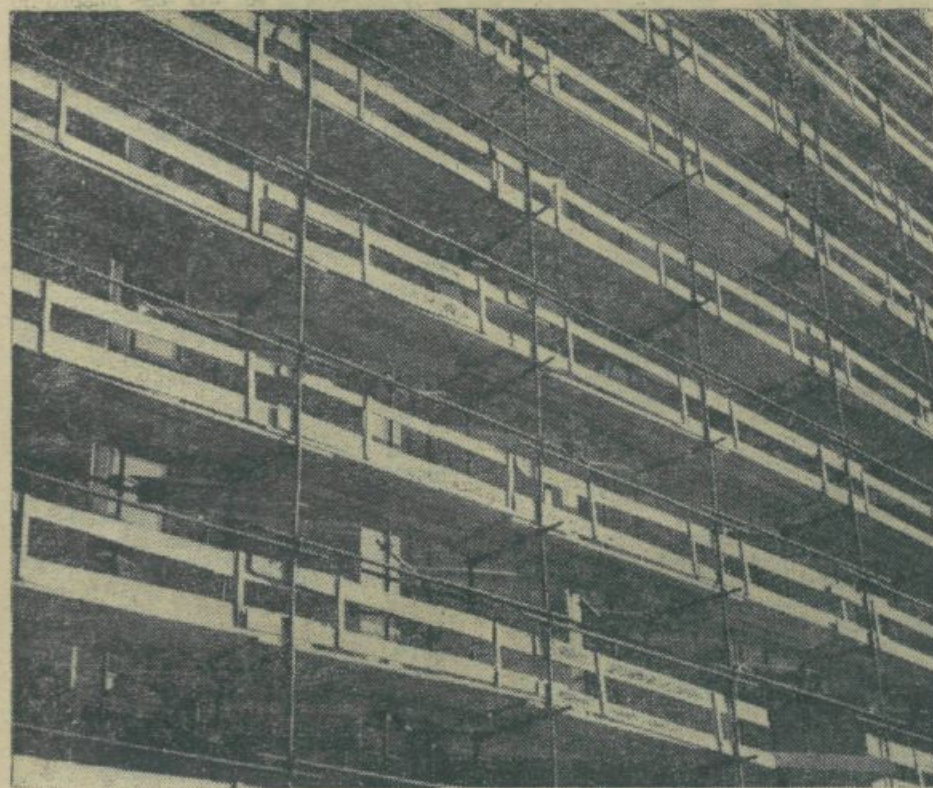
V zadnjih mesecih leta 1965 bodo na svoj račun prišli tudi ekonomisti, ki si bodo s preselitvijo nekaterih republiških upravnih organov v Gregorčičevi ulici pridobili te prostore in jim ne bo treba, kot je to sedanja praksa, imeti predavanj v turnusih. Prihodnje leto bo »rodilo« tudi inštitut za kemijo.

Za dokončanje študentskega rekreacijskega centra v Ankaranu je potrebnih še nadaljnjih 8 milijonov dinarjev, s čemer se bo gradnja študentskega Ankarana po dolgih letih tudi zaključila.

Kje bomo stanovali?

Tudi za stanovanja študentov so priskrbljena sredstva. Pred tremi leti so na vrhu enajstnadstropne stolpnice v Ilirski ulici imeli likof. Ta bo sprejela 350 študentov, ki se bodo vselili že v začetku prihodnjega šolskega leta.

Ob tej stavbi pa bo zrasla še ena, podobna. Odobreni so gradbeni načrti, delo pa so bo začelo spomladi. V oktobru 1965 bo sprejela prve stanovalce.

Sele ko bodo podrli odre, se bo nova fakultetna stavba lahko postavila!

nove stavbe so se »šibkotokaši« odselili, v januarju ali februarju pa bodo vzeli slovo še študentje in profesorji iz oddelka za jaki tok. Novozgrajena stavba, kjer kljub zimi dokončujejo zadnja notranja dela, bo postala sosedna stavbi, kjer je oddelek za šibki tok.

Ze pred prvim snegom bi se morali študentje Visoke šole za telesno kulturo (s pisarnami vred) preseliti v nove prostore na Kodeljevem, kajti v njej je že vse nared.

Sicer pa smo rekli: govorili bomo o tem, kaj bo in ne kaj so že dozdali. Prav, toda povezati moramo dela, ki so se začela že lani ali pa v letošnjem letu in bodo dobila svoj finale v novem.

Republiški svet za šolstvo, ki financira vse gradnje za univerzo, visoke in višje šole, posebno in manjšinsko šolstvo, je za gradnje in adaptacije v letu 1964 že sklenil pogodbe za sledeče šole:

več pa je načrtov za nove stavbe in za njihovo notranjo opremo.

Kje, kdaj ...

Zadaj za Staro tehniko so že postavljeni temelji za novo poslopje gradbenikov in geodetov. V letu 1963 so porabili za načrte in dosedanjo zidavo 148 milijonov dinarjev. Celotna investicija bo terjala 832 milijonov, za opremo pa bodo porabili približno 120 milijonov dinarjev.

Ob Gradaščici raste vinogradniški in sadjarski oddelek biotehniške fakultete; v letošnjem letu so od proračunske vsote že potrošili okrog 80 milijonov, ko pa bo gradnja končana, bodo za celotno gradnjo in opremo pokazali računi okrog 820 milijonov dinarjev.

Inštitut za matematiko, fiziko in mehaniko so predvideli v Jamovi ulici, ob inštitutu Jožef Štefan. Investi-

Ko premišljajo o gradnji druge stolpnice, že govorijo o tretjem objektu, ki naj bi bil namenjen za stanovanja študentov. Pričakujejo namreč, da se bo v prihodnjih dveh letih močno povečal pritok študentov na ljubljansko univerzo, zlasti še, ker bo to generacija mladih ljudi, ki se je rodila v zadnjih vojnih in prvih povojnih letih.

Pri tem bo potrebna podobna akcija kot za gradnjo fakultetnih stavb. Zainteresirani bo treba podjetja, ki naj bi prispevala določeno vsoto za svoje štipendiste. Dosedanji prispevek okrajev pri investiranju gradenj za študentske domove (prispevek se ravna po določenem ključu), je že postal trdna oblika in vir sredstev.

Prav tako je zvezna komisija za tuje študente že prispevala 60 milijonov dinarjev za 60 študentov, ki bodo dobili prostore v novih stolpnicah.

Tendenca sedanje investicijske politike je, da bi v bodoče investicijski načrti za gradnjo podjetij vsebovali tudi postavko, ki naj bi označevala vlaganja sredstev za kadre. Dosedanje analize kažejo, da vlagamo v kadre samo polovico procenta vseh investicij v gospodarstvu, evropsko povprečje pa znaša 3 odstotke.

Tudi v Mariboru so letos začeli z graditvijo študentskega doma, ki bo stal na robu mestnega parka. Dom bo dograjen do 1. oktobra prihodnjega leta, v njem pa bo prostora za 180 študentov.

Novost v Naselju

Ze letos so mislili začeti z graditvijo, pa se je zavleklo zaradi terenskih raziskav. Študentsko naselje bo tako šele poleti leta 1965 dobilo objekt, ki bo služil predvsem za telesno vzgojo, ki naj bi jo kot obvezen predmet vpeljali na vseh fakultetah za prvi letnik, pa tudi za rekreacijo študentov. Objekt bo nudil streho tudi družbenim organizacijam.

Stavba bo imela dve telovadnici, ki ju bo ločil plavalni bazen, nad katerim bo dvorana. Temu objektu bo prizidan prostor za garderobo in razne sanitarije, hkrati pa bo povezoval s hodnikom sosednje stavbo, v kateri bo urejena samopostrežna trgovina (investitor je Prehrana), ta pa bo na eni strani imela brijski salon za moške in ženske, na drugi pa majhen bife. Nad samopostrežno bodo stanovanja uslužbencev SN (investira Študentsko naselje). Gradnja vseh ostalih prostorov bo zahtevala 127 milijonov dinarjev z opremo vred. Del sredstev bo prispevala univerza, del pa republiška, okrajna in občinska komisija za telesno kulturo.

Lepši časi?

Prav res, obetajo se lepši časi, saj že v nobenem letu doslej ni bilo tako realnih načrtov za gradnjo fakultetnih stavb, študentskih domov in rekreacijskih ter hkrati družabnih prostorov kot doslej. Tako smo prepričani, da se bomo ob letu z veseljem ozrli na vse dosežene uspehe, ko bomo ugotavljali realizacijo že začelih nalog in izpolnjevanje pogodb ter načrtov.

Tadej Munih

TRI NAPAKE

Na fakulteti za strojništvo je volilo v fakultetni svet 46% upravičencev. Številka je porazna. Napake, ki smo jih pred tem storili, lahko posplošimo na celotno univerzo.

FO je sklical zbor volilcev tik pred prazniki 29. novembra. Zbor je bil preložen; medtem pa so kandidatne liste že morali vložiti, tako da je naslednji zbor volilcev le potrdil že sprejete kandidate. Druga napaka je bila šibka propaganda. En sam plakat je vabil na volišče. Zlasti je značilno, da je prvi letnik popolnoma odpovedal!

Tretja hiba je dan volitev. Bile so v soboto, ko ni predavanj in marsikdo izkoristi dva dni premora, da gre domov ali iz mesta.

L. VUGA

VEDNO SLABŠI MATERIALNI POGOJI

Reformirani študij zahteva od študenta slavistike vse bolj intenziven študij, zato mu ostaja le malo časa za drugo udejstvovanje. To je potrdila tudi letošnja skupščina, na kateri so ugotovili, da se slavisti premalo vključujejo v kulturno življenje filozofske fakultete. Literarni večeri, ki jih prirejajo na slavistiki, naj bi prerasli fakultetni okvir in naj bi jih organizirali tudi za ostale študente. Dobro in verjetno zelo učinkovito bi bilo povezovanje slavistov z ostalimi študenti v študijske skupine, ki bi se ukvarjale s konkretnimi problemi. Tako bi lahko npr. skupno s pedagogi in psihologi obdelali problem slovenske mladinske dramatike ter s tem pomagali Pionirskemu odru pri njegovem delu. Prav tako se slavist seznanja na seminarjih s sodobnimi literarnimi ustvarjalci.

Velik problem na slavistiki so tudi skripta. Prav v zadnjem času so predavatelji na slavistiki prišli do dragocenih ugotovitev, ki bi študentom zelo koristile, če bi bile objavljene. Student je vezan le na svoje zapiske, zaradi česar ne more dovolj intenzivno slediti predavatelju. Skripta bi lahko ciklostirali tudi študentje sami, kolikor bi profesorji v to privolili.

Študentje filozofske fakultete prejema v primeri s študenti ostalih fakultet najnižje štipendije. Posledica tega je zelo slabo materialno stanje študentov, ki se kaže tudi v tem, da je 90 slušateljev fakultete zaprosilo za posojilo ter je 60 od njih dobilo subvencijo. To se pravi, da tem šestdesetim študentom manjka osnovnih sredstev za njihov obstoj.

Zaradi vse večjega prometa na magistrski fakulteti, postaja nemoten študij in dojemanje snovi na tej fakulteti skoraj nemogoče. Zato je bil enoten sklep vseh slavistov, da se da občini Center predlog za preusmeritev prometa, ki naj bi čimprej rešila vedno bolj pereč problem.

M. Maté

V novih prostorih šele leta 196...

Stara tehnika, hiša tehničnih znanosti, ki se prav sramežljivo skriva za oguljenimi topoli, odhaja po dvaindvajsetih letih v zaslužni pokoj. Drug za drugim so jo zapuščali in se selili v nove objekte na drugo stran ceste. Za elektriko čaka ta veseli dan samo še gradbenike.

Na Mirju, prav nasproti metalurškega inštituta, raste po zamisli inž. arh. Ravnikarja nova stavba FAGG. Žal ostane zaradi znane politike investiranja realizacija celotnega projekta, katerega maketo smo videli pred dvema letoma na razstavi na GR, le želja bodočnosti. Sedaj je v gradnji samo B-objekt.

Pravijo, da praktično ni roka dograditve, ker naredijo toliko, kolikor je za tekoče leto odobreno denarja. Vendar je objavljen leto dograditve 1965. Gotovo pa je, da bo ostal objekt, ki je projektiran brez lastne kotlarne, neogrevan do leta 1966, ko bo priključen na omrežje mestne toplarne.

M. B.

O integraciji znotraj fakultete

Biotehniška fakulteta se je v nekaj letih razvila v obsežno ustanovo s raznovrstnim študijem po oddelkih in smereh. Samo po sebi se nam ponuja vprašanje, ali ne bi bilo mogoče gledati na mnoge sorodnosti študija v posameznih smereh združiti predmete, ki se predavajo po smereh sicer nekoliko različno, obarvano s specifičnimi zahtevami oddelka, toda dovolj sorodno, da bi bilo mogoče marsikaj skupno privediti. Tako bi bilo v mnogem razbremenjeno učno osebo, viden pa bi bil tudi materialni efekt takega ukrepa. Podobno bi bilo mogoče izvesti med oddelki tudi za splošne predmete, kot so osnove družbenih ved na I. stopnji in predvojaška vzgoja. V skladu s kvalitativnim razvojem študija bi bilo treba na novo urediti sodelovanje fakultete s tako imenovanimi zunanji strokovnimi sodelavci in inštituti. Z integracijo v tem smislu bi bilo na razpolago za znanstveno delov v okviru fakultete mnogo več sodobnih pripomočkov, izognili bi se dvotirnosti pri delu in opremi prostorov. Večja koncentracija znanstvenega kadra bi dala tudi rezultate v izboljšanju znanstvenega dela v celoti.

Posebno poglavje predstavlja poenotenje in poenostavitev v administraciji (verjetno pride bolj v poštev rešitev v okviru univerze). Integracija znotraj fakultete je dolg, mnogo preudarka vreden proces, jasno pa je, da je perspektiven. Treba ga bo torej zagrabiti resno in hitro, analizirati učne programe in predmetnike ter postopoma tudi kaj ukreniti, da bi se odstranile subjektivne sile, ki ta proces ovirajo. V tem pa naj se opaža zavestno delo članov Zveze komunistov.

iv

ODGOVOR UO ZŠJ FAKULTETNEMU ODBORU ŠTUDENTOV EKONOMIJE

PRIZNANJE ZA AKTIVNOST

V svojem pismu uredništvu Tribune, ki je bilo objavljeno v 27. številki lista, je FO ZS ekonomske fakultete zastavil UO ZS ljubljanske univerze več vprašanj. O pismu je razpravljalo predsedstvo UO ZS na svoji seji dne 19. XII. 1963 in ugotovilo sledeče:

Neumestno je zastavljati vprašanje o tem, ali naj Zveza študentov na neki fakulteti dela ali ne, ker je ZS organizacija, ki bo tem uspešneje reševala vse svoje naloge, čim bolj aktivni bodo vsi njeni člani, še posebej pa njeni predstavniški organi. To velja tudi za FO ZS.

Predsedstvo UO ZS pozitivno ocenjuje izredno skupščino ZS ekonomske fakultete, ki je obravnavala reformo visokošolskega študija na ekonomski fakulteti in zbor volilcev študentov ekonomije, ki je obravnaval socialno ekonomski položaj študentov in meni,

da je Zveza študentov ekonomije z veliko mero prizadevnosti in delovne vztrajnosti pripravila vrsto tehtnih poročil in analiz. Predsedstvo UO ZS daje FO in drugim študentom ekonomije, ki so sodelovali pri akcijah vse priznanje za njihovo aktivnost, ne da bi s tem ocenjevali tudi primernost posameznih diskusij in poročil in pravilnost na skupščini in na zboru volilcev izraženih stališč.

UO ZS ne razpravlja o vsaki redni ali izredni skupščini ali zboru volilcev in o njih tudi ne daje dokončnih ocen, še posebej pa take ocene ni mogoče dati na univerzitetni skupščini ZS ljubljanske univerze, ki je bila en dan po zboru volilcev na ekonomski fakulteti; meni pa, da je na skupščini dovolj jasno obrazložil celotno akcijo FO ZS v svoji diskusiji predsednik ZS ekonomske fakultete.

BESEDA OB SLOVESU

Formalno prevzame novi univerzitetni odbor Zveze študentov svoje dolžnosti že takoj po izvolitvi na skupščini. V resnici pa stari študentovski predstavniki še nekaj časa uvajajo svoje naslednike v delo. Ob zaključku tega vsakoletnega obdobja »uvajanja v posle« novo predsedstvo univerzitetnega odbora tudi dejansko prevzame vodstvo študentske organizacije. To leto smo se morali posloviti od vrste zelo prizadevnih tovarišev, med katerimi jih je nekaj tudi po več let preživel skoraj ves prosti čas v hiši Zveze študentov na Poljanski 6: od Janeza Kocijančiča, Toneta Tomšiča, Pavleta Brgleza, Milana Kučana, Slavka Glinška, Andreja Skrljavaja, Jožeta Sušmelja, Mira Samardžije, Nejca Kožarja, Alenke Jelenove, Dina Pucerja, Srečka Beričiča in Mihe Petroviča. Vsem želimo pri študiju oziroma na novih delovnih mestih veliko sreče, uspehov, vsaj toliko, kot so jih imeli pri svojem delu v Zvezi študentov.

Kadrovska politika v mariborskem okraju

V petek 20. decembra je bila v prostorih univerze letna skupščina aktivna ZK pri klubu mariborskih študentov. Prisotni so bili tudi gostje, člani okrajnega komiteja ZK Maribor, s katerimi so mariborski študentje izmenjali gledišča o politiki zaposlovanja mladih kadrov, ki prihajajo v višjih šol in fakultet.

Kaznjava je izhajala iz stališča, da se pojavlja v vrstah študentov določena bojazn, da po končanem študiju ne bodo dobili takšnih mest, kot jim grede z ozirom na šolsko izobrazbo in pogoje sodobne proizvodnje. Predstavniki OK ZK Maribor so navedli rezultate ankete, ki je pokazala, da primanjkuje do leta 1979 v okraju 2500 ljudi z visokošolsko izobrazbo. Da bi te kadre tudi dejansko zagotovili, bo torej potrebno ne samo, da se diplomanti mariborskih višjih šol v čimvečjem številu zaposlujejo v domačem okraju, ampak tudi, da se študentje, ki študirajo na ljubljanski univerzi, vrnejo po končanem študiju v Maribor. Prav zaradi tega ni bilo mogoče vzdrževati trajne siske s predstavniki javnega življenja in upravnih organov ter seveda podjetij, ki štipendirajo študente ljubljanskih fakultet. Izkušnje kažejo, da se mladi kadri na novih delovnih mestih ne značejo, kar je rezultat premajhnega poznavanja dela in nalog podjetja, odnosov v delovnem kolektivu in svojih lastnih nalog.

V razgovoru so se prisotni strinjali, da se tudi sami študentje premalo zavedajo svojih obveznosti do štipenditorjev, saj so na dnevnem redu primeri, ko diplomanti fakultete odhajajo v službo k boljšemu ponudniku (beri: kjer je več denarja) in se raje odločijo za vračanje štipendije. Na ta način ogojufani štipenditor pa mora upadati, da bo imel s sledečim štipendistom več sreče. Zaradi teh pojavov se v gospodarskih organizacijah uveljavlja težnja po štipendiranju članov kolektiva, ki imajo do podjetja drugačen odnos.

Seveda pripomore k drugačnemu odnosu tudi vprašanje štipendije, ki je v takih primerih mnogo višja, vrh tega pa se štejejo leta študija za delovno dobo, skratka, takšni študentje so v primerjavi z ostalimi v privilegiranim položaju. In kako bo z delovnimi mesti, ki zahtevajo visokošolsko izobrazbo, pa jih zasledijo ljudje, ki za to nimajo potrebnih kvalifikacij, pa jih zaradi njihovih nesporno velikih zaslug pri izgradnji našega družbenega sistema ne zamenjajo? Tudi to vprašanje se v zadnjem času resno proučuje in so v ta namen že izdelani predlogi, ki bodo uzakonjeni v novih statutih delovnih organizacij, usklajenih z novo ustavo. Princip rotacije vodilnih kadrov in pa načelo rotacije bosta nedvomno v doglednem času

zagotovila zasedbo vodilnih mest s kadri, ki se bodo pokazali za sposobne. Tako imajo v nekaterih gospodarskih organizacijah že uvedena načela, po katerih zahteva to ali ono delovno mesto ustrezno kvalifikacijo in sistematično razvrstitev delovnih mest, ki jih človek z določeno stopnjo izobrazbe lahko zaseda.

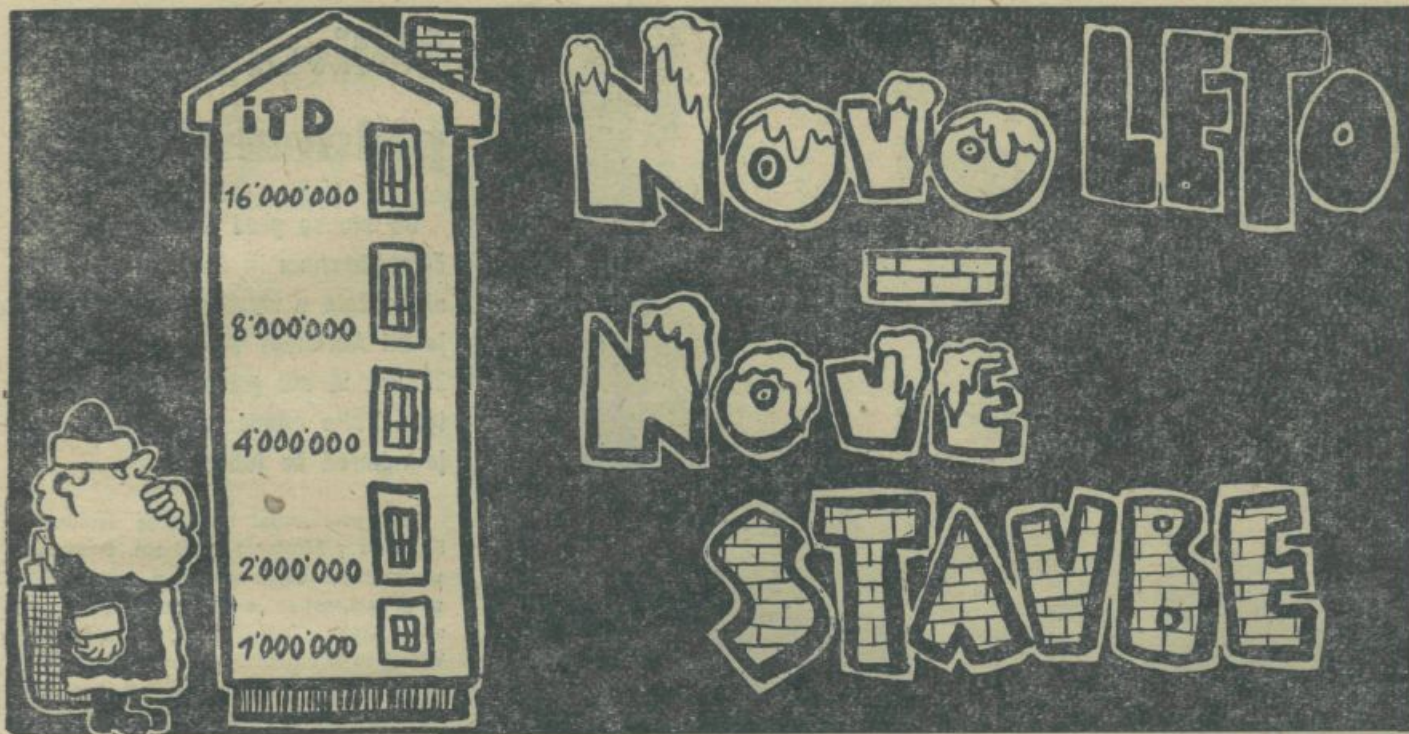
Problemato sistematičnega zaposlovanja bi obdelali enostransko, ko se ne bi ustavili ob vprašanju kreditiranja. Vlaganje v kadre, ki naj privzame pomen gospodarske investicije, je najboljše jamstvo, da bo podjetje v krajšem ali daljšem obdobju svojim potrebam po visoko kvalificiranih kadrih zadostilo. Vse analize, ki so v zvezi z delovnimi mesti, ki naj bi jih v prihodnjih letih zasedejo strokovno visoko izobraženi ljudje, so imele tudi namen simulirati gospodarske organizacije k štipendiranju.

Razgovor je stekel tudi o nekaterih aktualnih vprašanjih v mariborskem okraju, ki niso neposredno povezana s kadrovsko politiko, o vprašanju odgovornosti in klicanja na odgovornost, kritike in samokritike ter politike, ki naj jo mladi strokovnjaki zastopajo na delovnih mestih. Ob zaključku razgovora so ugotovili, da mora do podobne izmenjave mnenj priti večkrat in da bi bilo primerno o obliki in vsebini razgovorov izdelati podroben načrt.

iv

Predsedstvo univerzitetnega odbora

Koliko opeke je še treba do likofa?

Med stanovanjskimi bloki, reprezentančnimi hišami in upravnimi stavbami rastejo tudi poslopja, ki so posredno ali neposredno povezana s študenti, z njihovim študijem, ekonomskimi in socialnimi pogoji ter s prostim časom, ki jim je namenjen za sprostitve in rekreacijo.

Kratek sprehod med njimi nam bo spregovoril o njih in o vseh tistih, ki so šele na papirju.

Svečana otvoritev

novega oddelka tekstilcev je bila pred tremi tedni, čeprav je stavba že dober mesec prej služila svojemu namenu. Tako ima tekstilni oddelek že kar dve stavbi, ki sta zrasli v obdobju dveh let.

Ko na enem koncu režemo trakove ob vходу v novo fakultetno poslopje, na drugem investiramo v že začeta dela.

Elektrotehniška fakulteta se je vsa povojna leta stiskala v temačnih prostorih Stare tehnike. Z dograditvijo

Novo leto bo prineslo Ljubljani tudi novo obličje. Tujec, ki je pred dvemi, tremi leti potoval skozi mesto, ga danes ne bi več spoznal, saj so ozke ulice zamenjali široki bulvarji, križišča so se spremenila v gozdike semaforjev, vegaste, sive in stare stavbe, ki so čemerno spominjale na zadnje dni starega veka, so se umaknile modernim stolpnicam, v katerih širokih oknih se ogleduje sonce.

Pa ne samo v središču, tudi na periferiji rasto kot gobe po dežju nove stavbe, ki dajejo mestu mladostno podobo.

Gradimo za srečnejše novo leto.

Višja gospodinjstva šola v Grobljah (19.700.000 dinarjev — številke so zaokrožene), višja stomatološka šola v Mariboru (53 milijonov), višja tehniška šola v Mariboru (385 milijonov), visoka šola za telesno kulturo v Ljubljani (36 milijonov), fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo — gradili bodo oddelek za gradbeništvo in geodezijo (321 milijonov), biotehniška fakulteta (171 milijonov), inštitut za matematiko, fiziko in mehaniko (246 milijonov).

Te dotacije za investicije bodo porabili v prihodnjem letu. Kot rečeno, je univerza sklenila z republiškim svetom za šolstvo tri pogodbe, dosti

cije za gradnjo in opremo bodo presegle milijardo dinarjev.

Dokončani so tudi načrti za nov objekt strojne fakultete. Tudi tu bodo končni stroški presegli milijardo dinarjev. Pogodba s svetom za šolstvo še ni sklenjena, verjetno pa bo v izdatni meri pri investiranju sodelovala tudi industrija. Do sedaj so nekatera podjetja, ki so v neposredni povezavi s strojno fakulteto, že prispevala 15 milijonov, kar je v primerjavi z načrti malo, vendar pa je tak prispevek edinstven v gradnji univerzitetnih stavb. Sodijo, da bodo z novogradnjo lahko začeli že spomladi, kajti odobrena je lokacija, pa tudi načrti.

Do leta 1965 bo končana fasada centralne tehniške knjižnice, ki bo stala na novem Trgu revolucije. Investicijski program obsega zaenkrat 720 milijonov. 430 milijonov bo prispeval republiški sklad za šolstvo, ostala sredstva pa bodo prispevale gospodarske organizacije.

Dva načrta ...

Podobno kot gradnjo tehniške knjižnice bodo finansirali izgraditev še ene stavbe za elektrotehniško fakulteto in sicer za oddelek šibkega toka. Potrebe »Iskro« in »ELES« to gradnjo iz dneva v dan pospešujejo. Predstavniki teh podjetij so že izrazili pripravljenost sodelovati z delom investicij.

Sklad za šolstvo SRS tudi ne bo mogel sam financirati gradnje nove medicinske fakultete, ki bo postala še bolj aktualna z urbanističnim načrtom mesta, ki predvideva graditev novih bolnišnic. Oprema potrebnih laboratorijev in inštitutov sodobne medicinske fakultete ne more biti domena sklada, realizacija takega načrta bo potrebovala sredstva za take in podobne objekte tudi od drugeje.

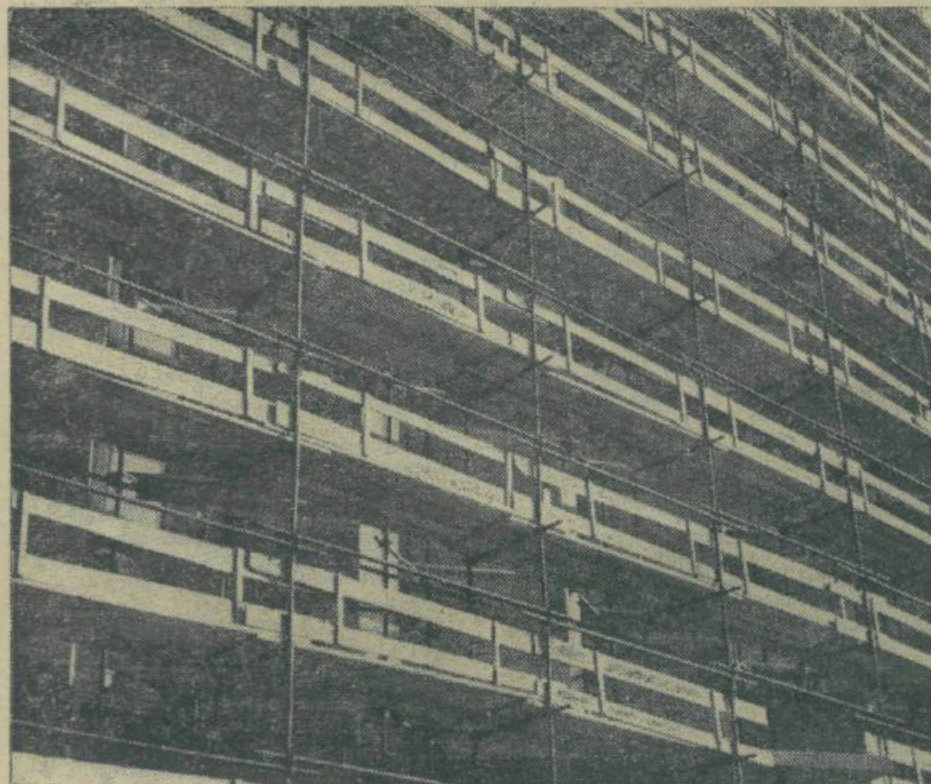
V zadnjih mesecih leta 1965 bodo na svoj račun prišli tudi ekonomisti, ki si bodo s preselitvijo nekaterih republiških upravnih organov v Gregorčičevi ulici pridobili te prostore in jim ne bo treba, kot je to sedanja praksa, imeti predavanj v turnusih. Prihodnje leto bo »rodilo« tudi inštitut za kemijo.

Za dokončanje študentskega rekreacijskega centra v Ankaranu je potrebnih še nadaljnjih 8 milijonov dinarjev, s čemer se bo gradnja študentskega Ankarana po dolgih letih tudi zaključila.

Kje bomo stanovali?

Tudi za stanovanja študentov so priskrbljena sredstva. Pred tremi tedni so na vrhu enajstnadstropne stolpnice v Ilirski ulici imeli likof. Ta bo sprejela 350 študentov, ki se bodo vselili že v začetku prihodnjega šolskega leta.

Ob tej stavbi pa bo zrasla še ena, podobna. Odobreni so gradbeni načrti, delo pa so bo začelo spomladi. V oktobru 1965 bo sprejela prve stanovalce.

Sele ko bodo podrli odre, se bo nova fakultetna stavba lahko postavila!

nove stavbe so se »šibkotokaši« odselili, v januarju ali februarju pa bodo vzeli slovo še študentje in profesorji iz oddelka za jaki tok. Novozgrajena stavba, kjer kljub zimi dokončujejo zadnja notranja dela, bo postala sosedna stavbi, kjer je oddelek za šibki tok.

Ze pred prvim snegom bi se morali študentje Visoke šole za telesno kulturo (s pisarnami vred) preseliti v nove prostore na Kodeljevem, kajti v njej je že vse nared.

Sicer pa smo rekli: govorili bomo o tem, kaj bo in ne kaj so že dozdali. Prav, toda povezati moramo dela, ki so se začela že lani ali pa v letošnjem letu in bodo dobila svoj finale v novem.

Republiški svet za šolstvo, ki finansira vse gradnje za univerzo, visoke in višje šole, posebno in manjšinsko šolstvo, je za gradnje in adaptacije v letu 1964 že sklenil pogodbe za sledeče šole:

več pa je načrtov za nove stavbe in za njihovo notranjo opremo.

Kje, kdaj ...

Zadaj za Staro tehniko so že postavljeni temelji za novo poslopje gradbenikov in geodetov. V letu 1963 so porabili za načrte in dosedanje zidavo 148 milijonov dinarjev. Celotna investicija bo terjala 832 milijonov, za opremo pa bodo porabili približno 120 milijonov dinarjev.

Ob Gradaščici raste vinogradniški in sadjarski oddelek biotehniške fakultete; v letošnjem letu so od proračunske vsote že potrošili okrog 80 milijonov, ko pa bo gradnja končana, bodo za celotno gradnjo in opremo pokazali računi okrog 820 milijonov dinarjev.

Inštitut za matematiko, fiziko in mehaniko so predvideli v Jamovi ulici, ob inštitutu Jožef Štefan. Investi-

Ko premišljajo o gradnji druge stolpnice, že govorijo o tretjem objektu, ki naj bi bil namenjen za stanovanja študentov. Pričakujejo namreč, da se bo v prihodnjih dveh letih močno povečal pritok študentov na ljubljansko univerzo, zlasti še, ker bo to generacija mladih ljudi, ki se je rodila v zadnjih vojnih in prvih povojnih letih.

Pri tem bo potrebna podobna akcija kot za gradnjo fakultetnih stavb. Zainteresirani bo treba podjetja, ki naj bi prispevala določeno vsoto za svoje študente. Dosedanji prispevek okrajev pri investiranju gradenj za študentske domove (prispevek se ravna po določenem ključu), je že postal trdna oblika in vir sredstev.

Prav tako je zvezna komisija za tuje študente že prispevala 60 milijonov dinarjev za 60 študentov, ki bodo dobili prostore v novih stolpnicah.

Tendenca sedanje investicijske politike je, da bi v bodoče investicijski načrti za gradnjo podjetij vsebovali tudi postavko, ki naj bi označevala vlaganja sredstev za kadre. Dosedanje analize kažejo, da vlagamo v kadre samo polovico procenta vseh investicij v gospodarstvu, evropsko povprečje pa znaša 3 odstotke.

Tudi v Mariboru so letos začeli z graditvijo študentskega doma, ki bo stal na robu mestnega parka. Dom bo dograjen do 1. oktobra prihodnjega leta, v njem pa bo prostora za 180 študentov.

Novosti v Naselju

Ze letos so mislili začeti z graditvijo, pa se je zavleklo zaradi terenskih raziskav. Študentsko naselje bo tako šele poleti leta 1965 dobilo objekt, ki bo služil predvsem za telesno vzgojo, ki naj bi jo kot obvezen predmet vpeljali na vseh fakultetah za prvi letnik, pa tudi za rekreacijo študentov. Objekt bo nudil streho tudi družbenim organizacijam.

Stavba bo imela dve telovadnici, ki ju bo ločil plavalni bazen, nad katerim bo dvorana. Temu objektu bo prizidan prostor za garderobo in razne sanitarije, hkrati pa bo povezoval s hodnikom sosednjo stavbo, v kateri bo urejena samopostrežna trgovina (investitor je Prehrana), ta pa bo na eni strani imela brivski salon za moške in ženske, na drugi pa majhen bife. Nad samopostrežno bodo stanovanja uslužbencev SN (investira študentsko naselje). Gradnja vseh ostalih prostorov bo zahtevala 127 milijonov dinarjev z opremo vred. Del sredstev bo prispevala univerza, del pa republiška, okrajna in občinska komisija za telesno kulturo.

Lepši časi?

Prav res. obetajo se lepši časi, saj še v nobenem letu doslej ni bilo tako realnih načrtov za gradnjo fakultetnih stavb, študentskih domov in rekreacijskih ter hkrati družabnih prostorov kot doslej. Tako smo prepričani, da se bomo ob letu z veseljem ozrli na vse dosežene uspehe, ko bomo ugotavljali realizacijo že začelih nalog in izpolnjevanje pogodb ter načrtov.

Tadej Munih

Hočemo doseči cilj

Študij na mariborskih višjih šolah traja samo dve leti in pojavlja se problem, kako v tem razdobju pritegniti študente k čim večjemu izvenštudijskemu delovanju. Vsekakor je eden izmed poglavitnih vzrokov, ki vpliva na študij in posebno na izvenštudijsko udejstvovanje, slabo materialno stanje študentov, ker porabi študent svoj prosti čas za delo, da si s tem zagotovi sredstva, ki jih nujno potrebuje. Od takšnega študenta težje pričakujemo, da bi se kje resnično aktivno udeleževal. Že tri leta pa iščemo primerno obliko dela idejno-vzgojne komisije, vendar je še nismo našli. Vsekakor bi bila najprimernejša oblika debatnih skupin, vendar je na nekaterih šolah resen problem vprašanje prostorov.

Predavanja v okviru dela idejno-vzgojne komisije že dalj časa neprimerna, ker so na njih študentje v glavnem pasivni. Letos so uvedli dve novi metodi dela in sicer marksistične tribune in svobodne katedre. Na marksističnih tribunah poslušajo študentje v glavnem predavanja o aktualnih političnih dogodkih, na svobodnih katedrah pa se izven rednih predavanj izpopolnjujejo svoje znanje. Vendar je bilo teh predavanj dokaj malo, čeprav ima vsaka šola svoj načrt dela. V večini primerov ti načrti niso izpolnjeni. Želja idejno-vzgojne komisije je, da bi študente pritegnila k čim večjemu aktivnemu sodelovanju in kot obliko takšnega dela imajo v načrtu ustanovitev nekakšnih debatnih skupin, kjer bi študentje spoznavali podrobnejše probleme svoje stroke in analizirali dnevne politične dogodke.

ŽELJA:

DIPLOMA PRVE STOPNJE

SONJA VIDIC je študentka višje agronomske šole, oddelka za sadjarsko vinogradniško smer. Stara je 21 let.

— Kdo te je navdušil za ta študij?

— Najbolj okolje, v katerem sem preživela vsa dosedanja leta. Doma sem iz Slovenskih goric, kjer se ljudje bavijo izključno s kmetijstvom. Že v otroških letih sem z velikim zanimanjem spremljala vse spremembe v kmetijstvu in je morda vse to »krivo«, da sem si izbrala ta študij.

— Kaj ti v Mariboru ne ugaja in kaj najbolj pogrešaš?

— Mesto Maribor mi je zelo všeč, pogrešam pa klubske prostore in študentske prireditve. Mislim, da je negodovanje študentov upravičeno in da se v mnogih primerih kljub dvoletnemu študiju nekateri študentje med seboj niti ne poznajo.

— Kaj misliš o študentskem zakonu?

— Ni dvoma, da zakon zavira študij in zaradi tega nisem navdušena zanj. Zakon kot tak zahteva solidno materialno osnovo, ki je pa študent ne zmore. Mislim, da je potrebno najprej dokončati študij, imeti službo in šele potem pride, vsaj pri meni, na vrsto poroka.

— Kaj storiš, če si izredno slabe volje?

— V trenutkih slabega razpoloženja sem najraje sama in mnogo razmišljam o preteklosti.

— S katerim filmskim igralcem imaš »ljubezen«?

— Na to vprašanje bi ti lahko odgovorila, če bi bila še srednješolka. Sedaj je drugače...

— Si pristaš resne ali zabavne glasbe?

— Kakor večina mladih sem pristaš zabavne glasbe in to predvsem novjših popevk.

— Bi nastopila na poskusnem filmskem snemanju, če bi se ti ponudila priložnost?

— Čudno vprašanje. Najbrž ne, vendar tega ne zapiši, saj veš, lahko...

— Kje boš silvestrovala?

— Najbrž bom novo leto pričakala kar v Mariboru in to v družbi šolskih kolegov.

— In največja želja za novo leto?

— Da bi do konca leta 1964 diplomirala.

Z glavo med rameni v hladnem zimski dan

PRED SKUPŠČINO ZVEZE ŠTUDENTOV NA MARIBORSKIH VISOKOŠOLSkih ZAVODIH

Samoupravna in izvenštudijska dejavnost

V preteklem tednu so na vseh šolah mariborskih visokošolskih zavodov zaključili z skupščinami zveze študentov. Skoraj povsod so se omejili na obravnavanje samoupravljanja in na izvenštudijske dejavnosti študentov (ponekod tudi na ekonomsko socialne probleme). Kakor je videti, se bodo tudi na skupščini zveze študentov mariborskih visokošolskih zavodov v glavnem ukvarjali le z tema dvema vprašanjema.

Skupščina bo predvidoma v sredini januarja. V razpravo bo treba pritegniti čim širši krog študentov, pa tudi snov je pripravljena dokaj dobro.

Samoupravljanje na mariborskih višjih šolah še ni zaživelo v pravi meri. Sveti letnikov so sicer že nekoliko zaživeli, njihove pristojnosti so dokaj široke, vendar pa doslej še niso bile izkoriščene vse možnosti, ki jih nudi nov način samouprav-

ljanja. Pri tem je še posebej zanimivo, kako se je v enakopravnih odnosih odločanja v samoupravnih organih oblikoval odnos študent-profesor.

Študijske skupine bodo organ samoupravljanja razbremenile in bodo vključevale skupino ljudi, ki so tematiki, ki jo bodo obravnavali, zares blizu.

Pojavlja se tudi vprašanje ločenega obravnavanja določene tematike; doslej so namreč nekatera vprašanja reševali kar na več forumih.

Samoupravljanje bodo na letošnji skupščini skušali prikazati tudi v luči študijskih uspehov. V organih samoupravljanja namreč razglabljajo tudi o študijskih programih na posameznih šolah. Seveda se uprave šol zelo zanimajo in pričakujejo pozitivne rezultate.

Druga tematika, ki jo bodo obravnavali, je izvenštudijska dejavnost mariborskih

SKUPŠČINA NA VPŠ V MARIBORU

Delo organizirati načrtno

Pretekli teden je bila na višji pravni šoli v Mariboru tretja redna skupščina zveze študentov VPS. Skupščini so prisostvovali direktor šole, France Venturini, profesorji, predstavnica zveze študentov ljubljanske pravne fakultete in predstavniki drugih mariborskih višjih šol.

U uvodu je predsednik zveze študentov na višji pravni šoli, Jože Vunderl, v referatu analiziral delo komisij, ki delujejo na šoli, ideološke, socialno ekonomske, študijske, kulturno prosvetne in športne komisije. Dejal je, da bi dosedanja način dela študentske organizacije omogočil še večje uspehe, če bi le bilo delo organizirano načrtno in če bi bili vsi člani komisij pri

opravljanju zadanih nalog dovolj resni.

Študentska organizacija VPS je navezala tesne stike s študentskimi organizacijami drugih pravnih fakultet, posebno še s študentsko organizacijo pravne fakultete v Ljubljani, s katero tudi sicer tesno sodelujejo.

Sledila je živahna razprava, v kateri so udeleženci plenuma govorili o raznih študentskih problemih, o štipendijah, subvencijah, kreditiranju ter o težavah študija samega.

Zlasti so se zavzemali za uvajanje kreditiranja. Ta način pomoči študentom bi zelo ugodno vplival na njihov študijski uspeh, saj bi jih vzpodbujal k čim večji prizadevnosti. B. M.

Milivoj Raič petdesetletnik

Ko sta se pred nekaj dnevi srečala Abraham in direktor višje tehniške šole v Mariboru Milivoj Raič, je bil Abraham videti mnogo mlajši, kot bi mu prisodili za njegova leta. Tako mladosten in tako svež je namreč še jubilent.

Pred petdesetimi leti se je zavednemu Slovencu v Mostarju rodil sin. Pedagoška usmerjenost očeta očitno dečku sprva ni prijala, saj se je po gimnazijskem šolanju v Celju in ljubljani odločil za tehniko. Vpisal se je na tehniško fakulteto (gradbeni oddelek) v Ljubljani. Ko je leta 1939 diplomiral, se je po končani vojaški obveznosti zaposlil v Mariboru, v tedanji »Splošni« in sedanji »Metalni«. Med okupacijo je nekaj časa neorganizirano, nato pa organizirano pomagal v boju proti okupatorju; ko je bil osumljen, so ga premestili v Nemčijo, ko pa je bil maja 1944 izdan, so ga odpeljali v taborišče Dachau.

Po vojni se je zaposlil ponovno v Metalni, kjer je bil do leta 1961, ko je prevzel direktorsko mesto na VTS. Med tem časom pa je bil tri leta v Bayreuthu kot delegat Ingre.

Leta 1961 je postal direktor višje tehniške šole v Mariboru in kakor tudi sam pravi, dolgoletne izkušnje v praksi obogatene s teorijo izredno mnogo koristijo pri oblikovanju bodočega strokovnjaka.

Mariborski študentje mu želimo še mnogo uspehov v njegovem življenju.

it

študentov. Maribor z ustanovitvijo višjih šol ni v družbenem in družabnem življenju pridobil skorajda ničesar.

Zveza študentov je pripravila več športnih srečanj, v letošnji zimi pa bodo priredili smučarske tečaje. Na združenju je nastavljen celo redni profesor za telesno vzgojo.

Dosedanje izkušnje pri prirejanju predavanj, plesov in kulturnih prireditev so pokazale, da sicer ni težav z organizacijo. Najti bi bilo treba le primeren čas, ki bi ustrezal študentom, raztresenim po vsem mestnem in okoliskem področju. Pogoji za ustanovitev SKUD sicer obstajajo, in bi prav gotovo našli pri odgovornih družbenih organih na razumevanje. Treba je le še vzbuditi zanimanje v širšem obsegu.

Združenje mariborskih visokošolskih zavodov je pred nedavnim nabavilo televizor, ki ga bodo prihodnje leto namestili v študentskem domu, trenutno pa je v domu srednje kmetijske šole.

V gostinskih lokalih s televizorji bo ostala za sedaj ista slika: tri četrtine gostov so študentje, ki ob kozarcu mineralne vode spremljajo televizijski spored.

M. MAKSIMOVIC

Prve diplome na VSŠ

Pretekli teden so imeli na višji stomatološki šoli v Mariboru majhno svečanost. Na ta dan so namreč v veliki razpravnici dvorani mariborskega sodišča podelili diplome prvim diplomantom višje stomatološke šole.

Doslej je diplomiralo dvanajst študentov: dva sta študirala izredno, deset pa redno. Večina diplomantov se bo takoj tudi zaposlila, le trije med njimi pa bodo nadaljevali študij druge stopnje v Ljubljani. Diplomanti, ki se bodo zaposlili, so imeli štipendije ustanov in podjetij mariborskega okraja, obveznosti do štipenditorjev pa jih bo poklicala v službe na podeželju.

B. M.

Za dejansko reformo študija

Stara in utrjena navada je že, da praznujemo prestop v novo leto veselo, da si znanci in nepoznani segajo v roke in želijo drug drugemu srečo in zadovoljstvo. Prav tako pa je postalo že tradicionalno, da ob zaključku leta kritično pogledamo nazaj in ugotovimo vsak za sebe in skupaj, koliko je bilo minulo leto uspešno, koliko so se nam uresničile želje in kako smo realizirali osebne pa tudi splošno-družbene načrte. Ob teh ugotovitvah snujemo nove načrte, najpogosteje s trdnim sklepom, da jih bomo izvršili. Zato ne zamerite, dragi študentje, da se bom ob tej priložnosti poslužil te stare in lepe navade.

Za letošnje obdobje prehoda iz starega v novo leto je posebno karakteristično, da se v naši javnosti vedno bolj utrjuje spoznanje, da so sposobni strokovnjaki odločujoč faktor našega nadaljnjega razvoja. Ta misel lomi za starele mojstrsko-cehovske poglede na strokovne kadre in poraja zavest o nujni potrebi po hitrejšem in kvalitetnejšem šolanju takšnih ljudi. Ob tem spoznanju se naša družbena skupnost že nekaj let trudi ustvariti takšne splošne in materialne pogoje, ki naj omogočijo pridobiti strokovno znanje čim

večjemu številu sposobnih državljanov. Ta skrb je našla svoj odraz med drugimi tudi v reformi visokošolskega študija, razširitvi mreže visokošolskih ustanov in povečanju njihovih kapacitet, uvedbi izrednega študija, boljši materialni oskrbi visokošolskih zavodov itd.

Ob teh ugotovitvah se samo vsiljuje vprašanje, kakšen je bil v teh prizadevanjih delež naše študentske mladine. Odgovoril bom z nekaterimi statističnimi podatki. V jeseni leta 1961 se je vpisalo na 9 fakultet ljubljanske univerze 2839 rednih študentov — novincev. Od teh je izpolnilo pogoje za vpis v II. letnik in se tudi vpisalo samo 1358 ali 47,8%. Na 6 mariborskih visokošolskih zavodov se je istočasno vpisalo 559 rednih študentov-novincev, pogoje za vpis v II. letnik pa jih je izpolnilo le 368 ali 65% (Leto pozneje je na istih zavodih izpolnilo pogoje za II. letnik samo 51%). V enem letu po zaključnem semestru je diplomiralo 17,8% absolventov, medtem ko jih kar 34% potrebuje do diplome več kot tri leta. Podobnih podatkov bi lahko iz statistike nabral še več, vendar sodim, da že ti govorijo tako prepričljivo, da je komentar posem odveč. Ocenite na

osnovi podatkov sami, ali je študentska mladina kljub določenim objektivnim težavam, ki so negativno vplivale na študijske uspehe, v boju za strokovni kader izpolnila svojo dolžnost. Sodi, da bi v današnjem času moral postati za našega študenta odnos do študija merilo njegove patriotične zavesti in predanosti stvari socializma.

Posebno mnogo je bilo v zadnjem času razprav o stopnjevanju visokošolskega študija in profilu strokovnjaka I. stopnje — višjega strokovnjaka praktika, ki ga pozna in cenil ves tehnično visoko razviti svet. V teh razpravah sem vedno pogrešal jasnejših in odločnejših stališč študentov samih. Inverzija in stopenjski študij nista sama sebi namen, niti jih ne uvajamo zaradi mode, temveč bi naj dala praktične rezultate, to je primerno število diplomantov I. stopnje, ki bi odšli v prakso. Samo na ta način bomo ustvarili pravilno in družbeno koristno razmerje med posameznimi stopnjami strokovnih profilov. Sodi, da je bilo o tem med študenti premalo stvarnih razprav s progresivnimi stališči, zato pa so mnogi podlegli vplivu konservativnih mišljenj, kakršna so se najpogosteje manjstirala v znanem pismu študentov

medicinske, pa tudi v izredno nizkem številu tistih, ki so po zaključnem študiju I. stopnje fakultet odšli na delovna mesta v podjetja, zavode in ustanove. Boj za dejansko reformo visokošolskega študija bi moral postati ena osnovnih nalog študentske organizacije.

Ne želim, da bi iz povedanega kdo zaključil, da dajem delu študentske mladine slabo oceno. Se zdaleč ne! Menim, da je bilo narejenega mnogo pozitivnega in da so čisto slabi materialni pogoji zavirali delo. Nedvomno je res, da bo morala naša družbena skupnost prav tem materialnim pogojem (primerna in cenena stanovanja, zadostna prehrana, število in višina stipendij, prostori za kulturno udejstvovanje in razvedrilo) posvetiti več pozornosti, saj bo ureditev teh vprašanj sama po sebi vplivala na boljše študijske uspehe in tako tudi na kvaliteto bodočih strokovnjakov.

Prepričan, da bomo v prihajajočem novem letu uspešno reševali in rešili mnoge od nakazanih problemov, želim vsem študentkam in študentom slovenskih visokošolskih zavodov radostno praznovanje novoletnih praznikov, v novem letu pa mnogo osebnega zadovoljstva in boljših študijskih uspehov.

TIK PRED DVANAJSTO

PRAZNOVALI BOMO, VSI BOMO PRAZNOVALI. NISMO RAZVAJENI, A KADAR PRIDE NAŠ DAN, POTEM SMO ZAGOTOVO VESELI. KDO BI OSTAJAL TUROBEN, ČE ZATRDNO VE, DA SE TAKŠNO RAZPOLOŽENJE OBRESTUJE S SOLZAMI? MED NJIMA, SREČNIM IN PORTRTIM, JE NAJKRAJŠA POT DO SOLZA.

Ulice bodo bele, drugače si skoraj ne moremo zamišljati teh lepih zimskih noči. In razposlali bomo vabila in čestitke, pripravili bomo jedi in pijače, nekdo bo morda zares privlekel tudi orkester. Tako mora biti. Edina stvar, ki jo radi posnemamo od roditeljev. V lokalih sicer ni prostora za nas, ker so nam »gospodje in gospe« za visoke vsote odkupili sleherni prostor, zadovoljni pa bomo doma, kjer je vse tako po domače. Sli bi na Pohorje, pa je tako polno, tako živo, tako srečno, da bi se morali z našimi skromnimi možnostmi poskriti.

Kdor nima doma in kdor je tako in tako navajen improvizirati vsakovrstne predstave o lepem in tisti, ki nikoli ne ve, kam bi ob dolgih zimskih večerih zavlekel svoje dolgočasje, mu predlagam, da se sprehodi na starega leta dan po mestu in ko bo pripravljen, naj zavije v improviziran študentski klub. Tam bo lepo, že zaradi tega, ker smo tako dolgo čakali na streho nad glavo, na prostor ob sebi in na veselje in optimizem v sebi. Naj mi nihče ne zameri, da sem v svoji gorečnosti prehitel dejstva za nekaj dragocenih let in sem vam v sanjah zgradil solidne prostore za vaše družabno življenje, v njih pa priredil VELIKO ŠTUDENTSKO SILVESTROVANJE.

V ta namen bomo dekorirali samo dve dvorani, kajti tretja služi trenutno kot razstavni prostor študentov likovnikov. Toda kljub temu pričakujemo, da bomo ustvarili prijetno vzdušje, kakršno je potrebno ljudem, ki skozi vse leto preživljajo določene duševne napore.

In ko bomo tam? Komaj bi mogel človek razločiti glasove iz množice, ki bo vpila na zdravje in dvigala kozarce in ki bo v sekundah teme vzvalovila notranje razkošje, ki se rodi samo v velikih in srečnih trenutkih. Mladi si mislimo kar nenadoma, da smo že storili veliko stvar, če smo obdarovali deklet in ga v mraku poljubili. Ampak to še ne zadostuje za pravo hvaležnost. Obdarovati je treba trikrat in večkrat, da bi lahko enkrat poželi sadove. Tedaj pa se žanje.

Tam v kotu je najmanj dvajset obrazov, ki sem jih vse dni videval na ce-

sti. Na drugi strani jih je sedemindvajset, potem petdeset in sto. Tisoč mladih, ki smo včeraj odložili knjige, pohiteli na pošto ali v hranilnico z lepimi upi, ki smo se prerivali po avtobusih in vlakih, da bi odšli ali kmalu prišli. — Sedaj smo prav vsi spremenjeni. Poglej fanta, ki je vsak dan blede nad knjigo, kako mu kri bije v obraz! Mislim sem, da bo ovenel od zatohlih učilnic in knjižnic, sedaj pa je vzcvetel.

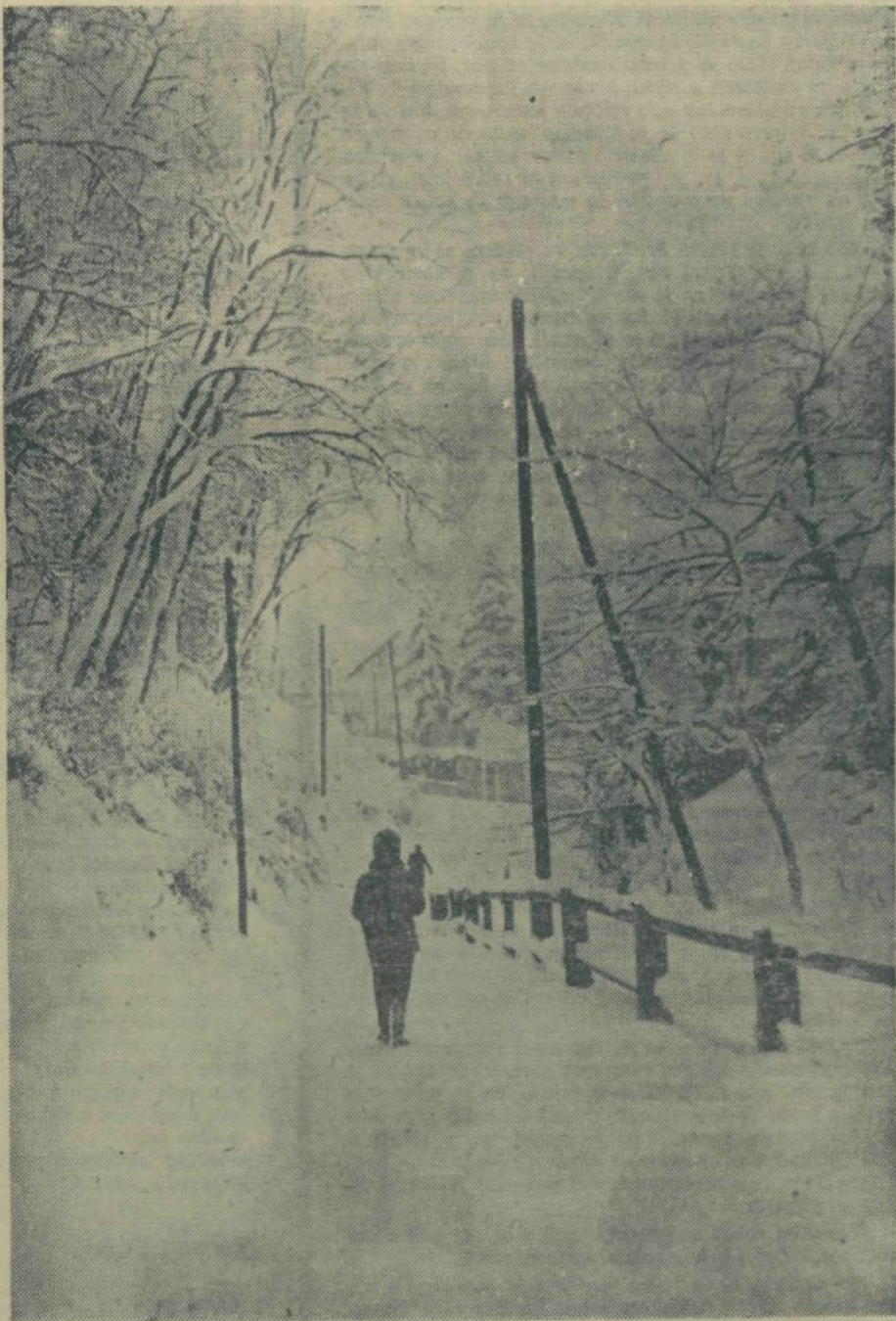
Peter je pozabil na svojo premrazeno sobo. Želim, da vsaj za hip preneha tožiti in fantazirati. Kdo bo poslušal tiste zgodbe o prijetnem in lepem, o topleni domu, ki ganikoli ni imel? Sedaj prav tako ne želim slišati njegovih besed: »Drugi, ki so situirani, bodo začeli s tem, s čimer bom jaz umrl...«

V drugem kotu je Branko, vesel, obdan z deklety. Okrog vratu ima obešen rdeč papirnat trak. Kdo ve, katera mu ga je »podarila«? Njemu je lažje kot drugim ljudem, bi dejal Majakovski... On ima avto, sede za volan in pelje svoj ženski privesek.

Poznam tudi njega in njo, toda nočjo sta vsaksebi, v dveh diagonalnih kotih. Mesec je od tega, kar sta se razšla, samo trije so minili, odkar sta se spoznala. Vztrajno trdita, da nista za skupaj, toda drug brez drugega tudi ne moreta. Oba dušita solze. Fant in deklet, ne zgublajta časa. Srce ni kamen in kri ni voda.

Pišta še vedno jemlje vsako stvar preveč resno. Ta presneti prekmurski fant je sila pameten, a razveseliti ga ne moreš, če mu ne obljubiš, da ga boš potem »vsaj malo« poslušal. Ta ni tak, kot so ostali njegov rojaki, ki se radi razveselijo in nikoli ne zatajijo svoje govornice, ne matere in ne skromne kmečke hišice, ki je za njih najlepši domek na svetu. Pišta govori o pridobitništvu in materialni ločnosti.

»O kom govori, o študentih?«
Da, o kom drugim bi govoril. Govori o tistih izjemah, ki pozno v noči trošijo luč in oči, ki najbolj neugnano zmrzujejo po sobah in parkih. Govori tudi o porajajočih se pesnikih današnjega časa, ki pišejo prošnje za štipendije in za službe; po dvajset, po

Gaz je ozka in edina... Foto: Novšak

trideset, vztrajnejši tudi po petdeset. Pišta včasih zadene resnico. Pravi, da smo si ljudje različni po obrazih pa tudi po možnostih.

Toda danes je bolje, kot je bilo včeraj in slabše, kot bi naj bilo jutri. Če ne bi bilo ščegetajočega upanja, potem nikoli ne bi bilo pesnikov.

Peter bo nočjo našel deklet, ki mu bo pomagalo ustvariti topli dom, Branko bo sedel za volan, Ireni bo ozdravelo srce, ker je še mlada, Pišta pa tako ali tako ne bo nikoli odnehal, četudi bi mu izpolnili polovico želja.

Kajti prišel bo zagotovo trenutek, ko se bo nekdo skrivoma splazil do stikala, gledal na uro, namignil orkestru, potem pa... Mar kdo v tem trenutku pomisli na karkoli? Oziroma ča

misli? Vsakdo se potrudi, da bi pognal pomislil, kakšno obliko imajo njegove vsako skrb čim globlje k vragu in da bi vsaj tisti trenutek teme prebil omočno. Saj vemo, da se bo luč itak prižgala in da bomo zopet odšli z nekimi morečimi načrti v naslednje leto. In tedaj? Ne bo nič drugače, kot je od pantiveka.

Praden bomo posamično zapustili prizorišče našega velikega študentskega silvestrovanja, bi rad vsakemu zaželel: »K vragu prevelike skrbi! Vsaj za dva dni.«

Martin Prašnicki

Cesarjeva nova abstraktnost

Odločil sem se, da postanem moderen, napreden, skratka — abstrahist. Pri tem pa me je zmotilo moje otročje nagnenje k pravljicam. Bil je namreč nekoč neki Andersen, ki je napisal neko sila »hecnos stvar o nagem cesarju:

Pripoveduje, da je živel cesar, ki je na vsak način hotel biti napreden, zato si je vsak dan omislil novo obleko. Klevetanje! Ko je naposled obnosil že vse mogoče kroje in vzorce in ko so jih za njim obnosili tudi vsi ministri, ni imel več kaj obleči. Državi je že grozila nevarnost, da postane zaostala. Tedaj so se v cesarstvu pojavili cigani (tako nepraviljne osebe!) in razglasili, da znajo tkati obleke, kakršnih še nihče ni nosil. Te obleke so abstraktno obleke in jih morejo videti le ljudje, ki so vsaj malo povprečnejši od normale.

Cigane so nemudoma podružbili in cesarstvo si je zagotovilo domovinsko pravico nad abstraktnimi oblekami. Cigani so tkali in se gostili, ministri so se že nasploh gostili, še posebej pa občudovali — kajti minister vse opazi in še več razume. Minister za politiko in ekonomijo ter za oboje skupaj in obratno je celo trdil, da vidi tudi tisto, kar nihče drug ne vidi. Nakar je minister za varnost državljanov in države še posebej »za primojduša« zagotavljal, da vidi isto — kaj, to pa je državna tajnost. Potem so nastali nesporedni v notranji politiki cesarstva. Cigani pa so tkali in živeli kakor loterija, kajti: Vse za pamet in novo obleko!

Končno je napočil zgodovinski trenutek! Dan abstraktno obleke so rdeče zapisali v Koledar dnevov, ki je bil v tako zaslužni državi že skoraj popolnoma rdeč, in postal je državni praznik. Na Trgu abstraktno obleke so mu postavili spomenik, ki je veljal sprčo visoke valute samo dve milijardi. Kiparju, ki je napravil načrt zanj, pa so postavili spomenik, ki je veljal le dva milijona manj. Nato so priredili zabavo ad hoc, ljudska rajanja za podeželje s pipci, krokarije intimnejših kolektivov in sproščevalne vaje celotnih kolektivov. Kot višek veselja so pripravili še popolnoma neobvezno proslavo vobče, ki naj bi se je udeležili vsi državljani, s slavnostnim sprevedom. Pri tej priliki naj bi vsi državljani dobili na upogled novo obleko in možnost za konstruktivno kritiko.

Zadonela je himna in obleka na cesarju se je pripeljala v špalir. Takoj so vsi opazili, da je abstraktna obleka. Pozdravile so jo navdušene ovacije, izraz globokoumnosti pronicavosti ljudskega duha in inteligence množic. Vzklikov navdušenja in vdanosti niso mogli ustaviti niti v ta namen vsepovsod nameščeni organi državne varnosti. Ljudstvo je slavilo napredek, ker ga je spoznalo in razumelo v svoji nadpovprečni pameti. Tudi jih ni bilo malo, ki so trdili — seveda med štirimi očmi in med nama — da na obleki tudi oni vidijo to, kar sta videla oba ministra, ki sta opazila tudi tisto, kar nihče drug ne vidi. Izjava je bila namreč v dnevnem tisku.

Bil pa je ondi neki paglavec, slabo vzgojen, ki je v najsvetejšem trenutku spreveda na ves glas nekonstruktivno zatulil:

— Mama, cesar je nag!

Nespodobnost pa taka! Kritkarstvo in bebovost! Seveda je takoj padlo po njem, kakor se spodobi. Batinje so bile izdatne, kajti paglavec nikoli več v žoljenju ni umrl zaradi prepričanja. Neodgovorno mater pa so nemudoma po uradni poti predali na Zavod za sumljive predmete. Vsi državljani so čutili globoko žalitev svoje pietete do napredka.

Ko se je spreved približal kraju, je bila že skoraj noč. Tedaj je cesarja občila kurja polt. Pobegnil je nacijam množice ter se končno odločil, da je zari nag.

Ker je obleka odšla, so bili na vrsti cigani. Množica si jih je dala na roke ter jih nosila na Trg abstraktno obleke. Tu šele se je manifestirala vseobča zavest, da umetnost ni le domena privilegiranih, temveč tudi ciganov, ki so z današnjim dnem opravičili zaupanje ljudskih množic.

Napočila je minuta, ko je imel cesar spregovoriti vsemu cesarstvu v svojem večernem govoru. Oglasil se je s hripavim grlom. Podal je le izjavo, da si priznava nagoto in da se je prehladil. Odslej ho treba prenehati s tako prakso. Ljudstvo pa je pozval, naj v skladu s svojimi načeli in stremljenji ravno s cigani.

Ce cesar sam provocira, to ni provokacija — udri tedaj po goljufih ciganskih!

Cigani na rokah so se spremenili v cigane pod nogami in množica jih je steptala v sončni prah.

Ko pa se je ta nesrečna pravljica že končala, je prišel nekdo, ki je dejal, da mora imeti srečen konec. Predlagal je, da ciganom postavijo vsakemu po en spomenik. Množica mu je za ta predlog postavila mavzolej, ciganom pa abstraktno kipe.

Kljub srečnemu koncu je zamera popolnoma nepravilna. Kdo je že videl nastopati cigane razen v resničnih zgodbah in zgodovini — ali kadar se sosedje tožijo zaradi žaljenja časti? Poleg tega pa je cigan — družbeno vzeto — lahko tudi grdo obrekovanje.

Nadalje si je težko zamisliti državljane, ki ne opazijo, da je cesar nag, če jim ministri porečejo, da je oblečen. To so lahko samo pravilni državljani, ki najbrž niti cesarične ne bi videli gole, če bi ji predlagali, da nosi abstraktno obleko.

Vsi, ki trpe za pomanjkanjem fantazije, naj bero Andersena. Kot vidite, tu fantazija ni potrebna.

VI. SKALAR

Lirika Izidorja Hvalice

Herman Vogel

Na večer

Na večer,
kadar se sonce v svojem vinu utaplja,
se vračajo spomini
v svoje pozabljeno pristanišče.
Vračajo se praznih rok z divjega lova.
Vračajo se vsak zase.
Beli labodi v svoje domove.

Obala mojega pristanišča
je kakor mati.
Odpravila je otroke
čez svoje brezkončne diani
in zdaj umira ...
Njen ugašajoč pogled
drsi po dišečih stopinjah.

Na večer
bom krenil po teh sledeh,
da na obzorju ulovim
joka v pest in ga vržem v valove.
(Saj bele perutnice
mojih spominov se niso nikoli poljubile
in njih drobne oči se niso nikoli uzrle).

Izidor Hvalica

Zorenje v poletju 1963

Beseda je sprta, boleča,
skrivnostnim sanjam v svetišču
vila roke v kletev.

Nemirno vsak dan
počasi prihaja v večer
z neizlito strastjo.

Iz ust izbit šepet.
srh v dlaneh
in obnemogel vonj
darovanega semenja.

V polmraku dian
in bolečina v trudnih stegnih
ponujata toplino sreče,
ki mi takrat bila je le
v svetišču mojih brez
ubita, lepa vraža darovanja.

Ostal sem z golobi
in starim vošnjakom
v hladnih očeh dne
z dolgimi rokami strahu
in gladkimi hrbti jezer.

V sencah besed
so jutra včerajšnjih dni
ostala rojstva, skrbi,
smeh, kri in sirota.

Ljudje med kamni šepetajo
o bolečini temnih rož
in o skrivnostnem grehu.

Zorenje v jeseni 1963

Med svetiščem boga
in razkošno dlanjo gozdov
cigan bo ukradel konja
zanj in zame,
da v zemlji slehernega dne,
bogatih grobišč in cipres
(mi je govoril starec),
steza prehojenih sanj,
košuta se bo splašila
v mladi svetlobi objemov,
v poteh solzavih rož
in da s korakom dni
utrujenih, napetih kot molčanje
bom svoje roke poiskal,
da dian senc
v obrazu kamnitega ognjišča
bo šepet spoznanj.

Herman Vogel

Sončnice

Stoje in čakajo gospoda.
Naznanijo ga zabujene trobente
kmečnih princev rdečeglavih
in že se vzpne kot velik makov boben
po belih krilih tenkolastih žen.

Plavutaste zelene rute vzvalove
in na oglatih stegnjenih vratovih
se mu nasmehne sto zlatih pladnjev
drobnih, črnih nagajivih očk.
V nezaznavnem ritmu mu sledijo
do zakoda, s cekinastimi lici

pijejo njegovo luč.
Zvečer se v sanjah umire
in s hrepenečimi dlanmi
spet čakajo device proti vzhodu.

Izidor Hvalica

Moja in njihova mati

V očesu jutra žuljava boleost novega dne.
V bolesti bolna žival prisեսana na prsi zemlje.
V prsih izsušena žeja preteklih dni
in v preteklih dneh umirajoča mati.

Prebujeno oko na dnu obzorja
solzi k obalam jadra.
Kradljive mreže v rokah sinov
so napolnile težke trebuhe čolnov.
Sinovi so izpljunili marsikatero kletev v mastno morje,
da bi jim bogovi ohranili mater,
da bi lahko v očeh objemala trebuhe čolnov,
da bi jim okitila neveste
in s hromo dlanjo božala vnuce,
da bi z besedo — s smrtjo govorila o očetu,
o praznih trebuhih čolnov,
o lačnih ustih, prisեսanih na prsi zemlje.

Herman Vogel

Bršljan

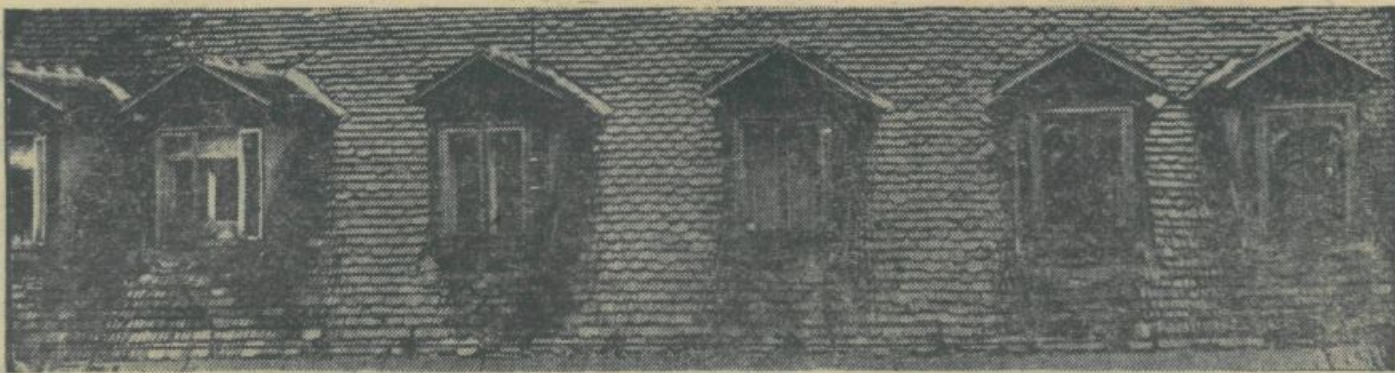
Nikoli ga nisem pobožal.
Ne občutil. Ne slišal njegove neme tišine.
Ne vem, kje hoče vso zemljo
za svoje lasuljaste žile.
Ne vem, kje je s svojimi
zelentimi poljubi vsilil drevesu smrt,
kje so njegove oglate dlani
v objemih zvenele uspravanko
blišnjemu in mu za hrbtom
po kosih izmikale dan.
Dan rastja.

Vem:
zdaj so tvoje dlani objele skalo.
Vem:
zdaj boš skali raztrgal obraz,
ker ljubiš brazde in prah,
ker ne moreš živeti ob mrtvem.
Ne moreš povedati skali,
da so tvoji prsti volnasti
in telo vitko.

Bršljan moj, vseh skal ne boš zgrizel.
Bršljan moj, našel te bom.
Skozi kamen ti bom daroval roko.
V brazde bom natočil krvi,
da ne bodo zijale zastoj.
Bršljan moj, pa ne bom ostal.
Za tabo nekje je senčnati grič.
Tam bom tolažil zlato jagnje
in mu poiskal mater,
ki je umrla od preobilnega mleka.
Vem,
da boš prirastel za mano.

in Hermana Vogla

DRUŠTVO PRIJATELJEV UMETNOSTI

Ze dalj časa ugotavljamo, kako nevarno upada delež kulture in umetnosti v našem javnem življenju; za tako stanje krivimo tehničarstvo, nezainteresiranost publike, ponavljamo, kako sta si v sodobnem svetu ustvarjalec in gledalec odtujena, širimo to neresnico javnega mnjenja, ne da bi aktivno posegli vmes in skušali sami premostiti razdalje. Ustvarjalci so po večini prepričani na milost in nemilost različnim (ne)kulturnim manipulantom in institucijam, v katerih se umetnostni interesi vtapljajo v reprezentančnih, prestižnih in komercialnih namelih. Premalo je organiziranega pritiska mladih na ljudi, ki so že zdavnaj prešli zenit svoje ustvarjalne moči in ki so si na račun svojega preteklega dela prilastili komunikacije. Mnogo razpravljamo tudi o funkcijah in koristih pretežno prosvetljijske, prosvetiteljske in prosvetarske usmerjenih Svobod, ki večkrat žal mašijo kulturni vakuum s Triglavskimi rožami, Divjimi lovci, Kosobrini in tamburicami; verjetno zato, da se ne bi pojavilo kaj bolj »problematičnega« in razburilo fotejijsko kri. V taki kulturni situaciji je skoraj nujno, da je večina komunikacij zamašena. Zamašene komunikacije so verjetno najbolj nevarna bolezen našega družbenega življenja. Praksa dobro organiziranih literarnih večerov, likovnih razstav in drugih kvalitetnih prireditev pobija zelo razširjeno bajko, da predvsem manjši kraji na Slovenskem ne bi bili sposobni sprejemati sodobnih stvaritev.

Iz takih in podobnih občutkov se je članom kulturno-umetniškega društva »Anton Tomaž Linhart« in članom njegove sekcije Odra 57 rodila ideja, da bi ustanovili »Društvo prijateljev umetnosti«, kot posebno sekcijo matičnega KUD »A. T. Linhart«. Skupina ustanoviteljev pripravlja statut, kjer bo natančneje določila in utemeljila naloge in program društva.

Sekcija bo v svojo sredo sprejemala najširši krog ljudi, od dijakov do že pri njih umetnikov in javnih delavcev ter ne bo postavljala nobenih generacijskih omejitev. Sprejet bo vsakdo, ki bi bil kakor koli pripravljen sodelovati in pomagati, da se stanje v kulturnem življenju izboljša, da se razširi in poglobi kontakt med ustvarjalci in publiko. Društvo nima svojega ustvarjalnega programa, opravljati hoče predvsem vlogo, ki bi jo morale opravljati institucije. Pristop novih članov je popolnoma neomejen, zaželeni pa so seveda predvsem ljudje, ki bi tudi sami aktivno posegali v dogajanje s svojim delom.

Dokler člani društva ne bodo dobili primernejših prostorov, se bodo zbirali dvakrat na mesec v najetem javnem lokalu, kjer bodo za začetek poslušali pesnike, igralce, gledali improvizirano razstavo, nato pa sami ocenjevali, spraševali in debatirali. Teža večerov bo v neposredni izmenjavi mnenj in debati, kakor tudi v spoznavanju ljudi. Možnosti dela so praktično neomejene, ker se bodo interesi širili z vsakim novincem. Dolžnosti članov bodo omejene samo na plačevanje članarine.

Vodstvo in organizacijo društva so na ustanovni seji, ki je bila v torek, 17. t. m., prevzeli književniki Dominik Smole, Veno Taufer, Braco Rotar (tajnik) in študent Akademije za likovno umetnost Vladimir Potočnik. Tomaž Salamun

Srečno, Jože!

Uredništvo Tribune je zapustil Jože Prešeren, ki je več let vodil kulturno rubriko našega lista. Pred dobrim mesecem dni je iznenada diplomiral na slavistiki in zdaj vsak dan čaka, kdaj ga bo poklicala domovina. Nekdanjemu stanovskemu tovarišu se za trud, ki ga je vložil v svoje delo pri listu, zahvalujemo in mu hkrati želimo še veliko uspeha v njegovem nadaljnjem delu.

Kdaj dobimo novo AG?

Stiska s prostori na ljubljanski Akademiji za glasbo je problem že dolga leta. Ze pred vojno so bili pripravljene načrti za novo poslopje, toda vojna vihra je stvar potisnila v pozabo. V povojnem obdobju, ko se je število študentov AG povzpelo čez 200, si je uprava akademije ves čas prizadevala, da bi vzbudila zanimanje za njihove težave, ki so danes prav nemogoče. O tem morda le to, da pride na vsakega študenta 1 (en) kvadratni meter površine učnih prostorov, medtem ko je norma 17 kvadratnih metrov!

Vse do letos ni bilo odmeva na njihove prošnje. Občina Ljubljana-Center jim je zdaj odobrila makrolokacijo na kompleksu ob tovarni Sumi, ki je določen za rušenje.

Skrajni čas je, da upravni odbor sklada za šolstvo SR Slovenije pomisli tudi na Akademijo za glasbo, saj v sedanjih pogojih brez dvoma trpi kvaliteta študija, s tem pa tudi nadaljnji napredek tega našega vodilnega glasbenega zavoda.

IGY

IN VENDAR - MNOŽIČNOST

Razgovor z novim predsednikom kulturne komisije pri univerzitetnem odboru Matjažem Škarabotom nam je odkril načrte komisije za delo v prihodnjem letu.

Najprej pogled na okvirni program dela komisije, ki se leto za letom spreminja le v toliko, da ga sestavljajo drugi ljudje:

»Komisija bo v letošnjem letu povezovala delo kulturnih krožkov in posameznih skupin pri fakultetah in pokrajinskih klubih, skušala usmerjati program SKUD Akademik ter preko svojih komisij organizirala čim večje število predstav in prireditev za študente.«

Za temi vrsticami se skrivajo velike možnosti za dejavnost komisije in, kar je še pomembnejše, za vključevanje čim večjega števila študentov v kulturno življenje. Vendar je od organizacijskih prijemov odvisno, kakšne rezultate bomo ugotavljali ob koncu leta, ko bo treba podati obračun. Ti prijemni v preteklih nekaj letih niso bili najboljši. Komisija si je zastavila za nalogo podpirati kulturni-

ške skupine, ki že delajo na fakultetah in pri pokrajinskih klubih, in pomagati pri ustanavljanju novih. Pomoč, ki jo takim skupinam lahko nudi, je dvojna, strokovna in materialna. Poskrbeti bo treba za dovolj zanimivih kulturnih prireditev v študentskem naselju, s sodelovanjem umetniških skupin Akademika. Slednjega čaka tudi v prihodnosti naloga, ki jo je uspešno opravil že doslej, ko je predstavljal najvišje dosežke študentskih kulturniških skupin v Ljubljani. Zaradi tega torej tudi v bodoče ni mogoče pričakovati bistvenih sprememb v konceptu dela Akademika, saj je to delo in s tem odgovornost za realizacijo prevzela nase kulturna komisija.

Ze nekaj let priznavamo dejstvo, da klasične oblike kulturnega življenja mladih ljudi ne privlačijo več, zato imamo na koncertih, ki so namenjeni študentom (na primer — Jesenske prireditve) prazne dvorane. Kulturna komisija se bo poskušala približati najširšemu krogu študentov z organizacijo družabnih prireditev in proslav z dostojnim kulturnim sporedom. -iv

GLOSA

o potrebah po kulturi

Preteklost je Primorsko — še bolj kot ostale slovenske pokrajine — izjemno dolgo postavljala v izjemen političen položaj, ki je imel izrazit vpliv tako na mentalno tamošnjih ljudi, kot tudi na način najsplošnejšega življenja sveta pa notranjega in zunanjega akiranja v času. Potreba po kulturi (ki je morda najzanesljivejši karikatogram slehernega človeškega gibanja in revoltiranja) je bila dolgo časa le odsev potrebe po samoohranitvi, le reprezentančna manifestacija narodno zavednih čustev. Kadar je bila ta potreba (nujnost zgodovinske situacije) funkcionalno zares nujna, kadar je vodila praktične, bojevitosti osmislitve (za stvarno bivanje neobhodne akcije), je bila in je morala biti temelj slehernemu mentalnemu aktiviranju, ki je predstavljalo tudi v resnici edino mogoče in edino resnično zamerje odpora proti različnim oblikam nastaja kot so ograjevanje svobode, delovne, stvarjalne dinamike in prožnosti v transformiranju sveta. Mentalna oblika boja sveta se je nato osmisllila v praktični borbi, ki je — vseskozi naporna in neizprosna, polna žrtev in brezkompromisna — končno pripeljala do zmagovitega konca. Vsa prejšnja, tako naporna pa tako zmagovito vsestranska pa skozinskož pošena definiranja nacionalnosti so dobili svoj smisel (definicija ni bila več mrtev papir, ampak živa resničnost), s tem pa so hkrati ustvarili še možnosti za novo, popolnejšo družbeno aktivizacijo, saj je bila narodna osamosvojitve usodno združena še s socialno revolucijo. Pokazalo se je, da nima nobenega smisla več kar naprej na vso silo poudarjati — prej tako usodnih — determinant nacionalnosti kot gonilne sile vsega bivanja in da bo treba zdaj srž prejšnjih prizadevanj nadomestiti z novim jedrom. Buditeljske koordinate kulture naj bi se razširile, presle in ne samo metode, forme, ampak tudi vsebine.

Bilo je nujno, da se je kultura znašla v nekakšnem prehodnem obdobju: zgubila je stvarnost prejšnje funkcije (bujenje narodne zavesti). Narodnost sama ni bila več ogrožena, ni pa se ji moglo prvi hip posrečiti, da bi si osvoila drugo, zdaj ravno tako bistveno

funkcijo: iskanje, potrjevanje in osmišljanje človeške posameznosti, karseda kreativne in podružbljene — v vseh dimenzijah vsakodnevnega bivanja.

Na področju kulture je zavladal navidezni red, v resnici pa se je rodila na prvi pogled v dani situaciji praktično skoraj neukinljiva zmeda iz katere pa se je čez čas izkristalizirala — ne nova, naprednejša kvaliteta, ampak provinca z vsemi svojimi najbolj značilnimi komponentami: bodisi v vrednotenju splošnejših človeških odnosov bodisi v vrednotenju že doseženih mentalno-družbenih kvalitiet, ki ima za eno svojih bistvenih nalog ohranjanje že doseženega, ker leto prinaša spokočno varno, nevzemiirljivo samozadovoljno bivanje, ki se za ceno lastne udobnosti redko žrtvuje za splošnejše vrednote. Na eni strani je kultura prevzela navdušeno povzdigovanje preteklosti (zdaj boj zoper nacionalno pa družbeno jetništvo), na drugi strani pa je precej zanemarila tako kritičen odnos do posameznih, specifičnih pojavov v tej preteklosti, ki so znabiti za solidnost odločilni — s tem, da je prejšnji boj jemala kot absolutno, popolno kvaliteto — kot tudi kritičen odnos do sedanjosti. Sodobnost je prav tako morala postati predmet navdušene hvale, saj je sleherni usodnejši kritični korak moral pomeniti nespoštovanje preteklosti. (Sedanjost ji je pač — po dialektičnih zakonih — bila popolna avtentična uresničitev želja in prizadevanj preteklosti.)

V kulturi pa nemara bolj kot kjerkoli drugje velja pravilo narekovanih potreb; potrebe po določenih kulturnih vsebinah ni, dokler ni takšne vsebine. (Pravilo kritičnega presejanja, ki je — s precej bojnimi izjemami vsaj do sedaj bila domena pošteno ustvarjalnih, angažiranih kulturnih delavcev, umetniških ustvarjalcev.) Precej preprost logični zaključek mora torej pokazati, da so se s kulturo degenerirale tudi potrebe po kulturi. Najbrž je temu vzrok preamajna (pa seveda postopna) demokratizacija kulturnega dela pa komunikacije, prevelika ideološka skrb od zgoraj, da ja ne bi kaj bilo »idejno zgrešeno«, s tem pa seveda zanikanje demokratizacije.

Zato je bilo npr. treba v Novi Gorici zadnje čase šele uveljaviti stara načela — in to na tak krčevit način, kot bi odkrivali Ameriko — bojevitost sodobnega gledališča, katerega naloga — kakor so nekateri kulturni distributerji menili — ni v pomirjevanju s sedanjostjo, ampak v kritičnem revoltiranju z njo v imenu nove možnosti, nove resničnosti. Merilo, da je določena predstava dosegla svoj namen, je, da je zbudila čimveč razpravljanj, dialogov, polemik, vnemirjenosti. Da je treba neprenehoma dimenzionirati odnos do preteklosti pa do sodobnosti, ga kritično izpopolnjevat pa ostri ti lin.

Zato je nemara bil obisk bojevitega domačega filma »Iz oči v oči« v Novi Gorici v primeri s Prodajalko vijolic tako zaskrbiljujoče porazen. Na neki predstavi (pa ne na prvi) je bilo osem ljudi, film pa so vseno vrteli! Zato nemara tudi ni bilo pravega odziva na iniciativo kinematografskega podjetja, ki je želelo organizirati kar največ zaključnih predstav za kolektive.

Ni zanimanja, pravijo, kaj čemo. Ljudje »ne sprejemajo«, pravijo kulturni distributerji.

Zabavnost pa ležernost — čimbolj neobtežena — za vsako ceno, ki jo tako krčevito iščejo v kakršnikoli kulturni komunikaciji, je tudi eden izmed znakov degeneracije potreb. Komunikacija na zahtevnejšem nivoju da ni mogoča, pravijo.

Verjamem recenzentu kulturne panorame ljubljanske TV v Delu prejšnji teden, da je bila »razmišljanja v redna izjava dr. Josipa Tavčarja, da starejša generacija vidi v slovenskem gledališču iz Trsta predvsem nekakšen branik narodnosti, nadaljevanje prejšnjih čitalnic«. Verjamem tudi Tavčarjevemu obžalovanju, »da mladinca išče v tem teatru predvsem zabavo«. Sprašujem se, kako čimbolj dosledno določiti projekt sodobni kulturi, da bo res angažirano pomagala našim sodobnim bivanjem.

Kako preseči zaostalost potreb, ki je na Primorskem še bolj očitna ko drugje, kako doseči, da bodo življenjske dimenzije imela tu pa tam vsaj približno enake dimenzije? A. I.

KNJIŽEVNE REVIJE

PERSPEKTIVE 32, 33 - 34

Vse tri številke nam dajejo zaokroženo podobo, popolnejšo predstavo o usmerjenosti revije, kot pa bi to lahko razbral iz ene same številke. Literarni in filozofski del revije raste na istih tleh; pogleda iz prsti pogumnega načrtovanja se tako pereh uprašaj (ki bi jih ljudje najbližje preteklosti, uporniki birokrati sedanosti in omejenici imenovali svete in nedotakljive), široke, vsestranske diskusije in (kar je še rezultat omenjenega) vtrajne, nepopustljive borbe za uveljavitev načel naše socialistične demokracije.

Pomembnejši in tudi zajetnejši del revije obsegata filozofija in kritika. V ta del bi lahko še pristeli krajše polemične zapise, komentarje in glose. V 32. številki začenja Jan Makarovič (Umetnost kot občejanje) polemiko z Marianom Krambergerjem (Umetnost in njena zgodovina, objavljeno v 28.—29. št.). Marijan Kramberger pa s svojim filozofiranjem (Smisel socializacije) prispeva svoj delež v oba svežka. Cemu omenjam oba avtorja hkrati? Ker sta vsak po svoje dovolj ostro in jasno pokazala, česa se naj Perspektive varujejo, če žele biti dobra revija. — Oba prispevka renijo bremenita zaradi gostobesednosti in nemogočega jezika. Obeh prispevkov je škoda, ker je čutili, da avtorja ne mlata prazne slame. Jezik je bil in ostaja nerešeno vprašanje našega tehniško-znanstvenega in ekonomsko-sociološkega ter filozofskega izrazoslovja. Skrajni čas je, da se nad nemogočimi konglomerati vsemogočih stavčnih zvez in odvsnikov kot tudi poplavo tujk in izumov globoko zamislimo; kajti zmešnjava je še popolna. (Ta problem je seveda širšega pomena, saj želi še skoraj vse znanstvene discipline pri nas.) Očitno je torej, da ni pomembno le, kaj nam kdo pove, temveč tudi kako, na kakšen način. To drugo pa se zdi, da so uredniki in sodelavci Perspektiv posem zanemarljivi pri pridruženju.

Kljub temu pa ne moremo mimo Krambergerjevega prispevka. Med obično že dolgo znanega in nestetokrat ponovljenega je avtor vpletel nekaj zanimivih misli o plajonu človeških zmognosti, o nastopu mirnejšega razvojnega obdobja in končno o podobi razvite družbe ter nekaterih njenih problemih v odmaknjeni prihodnosti; žal ravno tega najakutnejšega in nerazjasnjenejšega ni obdelal, niti v zadostni meri podkrepil. In še nekaj — Kramberger polemizira z eksistencializmom. Trditve: ne smemo pač pričakovati, da nam bo eksistencializem vedel povedati kaj bistvenega o družbi in o njeni strukturi, ker gre za dosledno privatno švicljensko filozofijo — in podobne izjave, s katerimi je članek posejal, so smeje in premalo obrazložene; viskojo v zraku. Zanimivo je tudi predlog, naj bi marksiisti opolnili svoja dogjanja z iskustvi eksistencializma na način, ki ga poznamo iz Marksove revizije Heglovih idej!

V 33.—34. št. revije sta Milan Butina (O položaju likovnega umetnika) in Jože Pučnik (O dilemah našega kmetijstva) s svojimi prispevki dala reviji težo in jo prikazala v luči brezkompromisnega borca za pošteno in odkrito razpravo, za pozor, postaviti vsako stvar na svoje mesto, pa naj bo to še tako boleče, za pogled iz oči v oči. Pučnik zelo odlično in jasno prikazuje razvojno pot našega kmetijstva, neuspeh kmetom vsiljenega zadržništva, nemotorno investiranje milijard v družbeni sektor kmetijstva (se pravi v eno petino celotnega kmetijstva), posledice razrednega izhodišča naše kmetijske politike, današnje problematiko in perspektive socializacije v našem kmetijstvu. Članek je napisan z veliko zavzetostjo in globoko prisadetostjo. Preveča ga želja vsaj malo prispevati k zboljanju položaja, v katerem se je znašlo naše kmetijstvo. Veliko ironije je v njem, ko se spoprimeja s primitivno opredelilivjo kmeta, po kateri naj bi bil drobno-lastniški element(!), ki ga je treba čimprej izkoreniti. Avtor je svoje ugotovitve, misli, predvidevanja, razglabljanja in trditve oprl na številne podatke, izjave ljudi, ki so vodili našo kmetijsko politiko, statistiko, poročila zasedanj in sej predstavnih organov in družbeno-političnih organizacij. Z enako prisadetostjo je Milan Butina načel eksistencialno vprašanje likovnega umetnika pri nas. Nato je pogumno razpredel vrsto bolj ali manj s to problematiko povezanih vprašanj, od adaptacije Mestne galerije in nadomestila za Jakopičev paviljon, do nesoglasja v vrstah likovnikov, problematike razstavljanja del, slikanja za trg itd. Srž članka je vprašanje, kakšno družbeno vlogo (funkcijo) ima likovna umetnost pri nas. Na to vprašanje naj bi po avtorjevemu mnenju najprej odgovorili, kaj šele potem se bo dala pričeti z odpravljanjem nepravilnosti v naši likovni umetnosti in iskanjem novih poti.

V 32. št. končuje Taras Kermauner oceno slikarja Ivana Seljaka-Copića (Red v enotnosti), medtem ko se v prevodu Vihla Klubusa lahko seznamimo z dokaj zahtevnim tekstom Mauricea Merleau-Pontija (Oko in duha). V 33.—34. št. Jan Kos nadaljuje svoj pregled o sodobni slovenski liriki. To pot se je zdrazil ob liriki Antona Vodnika. Fedor Žigon objavlja svoj Prispevek k seminarju "Urbanizem 63", v katerem se zavzema za polnočene urbanezme, medtem ko hkrati razkrinkuje ambicije birokracije, da bi se tudi na ta način, z urbanizmom manifestirala in ustoličila. Vlado Arsenšek v komentarju Ekskurzi razmišlja ob Rudolfovi dialektiki, za katero misli, da je daleč od dialektične. Primož Kozek je prevedel dva eseja Arnolda Gehlena (Podoba človeka v luči moderne antropologije in Človek in institucije).

Vsta glos in komentarje daje vsem trem številkam poseben ton. Tom prizadetosti, reagiranja na prakso, kritičnega očesa. V teh glosah je čutili zadnji čas čedalje večjo pozornost, ki jo sodelavci

Perspektiv posetajo kritiki dnevnega časopisa in RTV.

Literarni del je v vseh treh številkah zastopan s prozo in poezijo. Zdi se, da hoče biti revija čim bolj demokratična (uresničevanje filozofskih načel njene prakse) in da zato objavlja prispevke, ki so pod vsako kvaliteto razvijajo in samo stilo ekstravagantni (kar pa ni nobena oblika, niti pot naprej, niti ni zato ta literatura problemska). Kritična Dušana Jovanoviča Ulica Evgenija Onjegina je preprosto ničvedna, banalna in na meji prebavljenosti. Odlomki iz romana Izven Petra Božiča so, kar za deva proza, na najvišjem nivoju. Moti gostobesedno pojasnjevanje. V 32. št. je Just končal svojo Plo-

čevino. V 33.—34. št. se je predstavila Jasna Skrbnar z dvema izrazno stvojskima črticama. Vprašanje je, koliko je njen izraz nujen in koliko moda. Od pesnikov sta se v 32. št. izpovedala Jože Snaj in Veno Taufer. Snajeva lirika preseneča z domiselnostjo, vendar je masikdaj težko razumljiva. Tauferjev April je ena od njegovih boljših pesmi. V 33.—34. št. objavlja svoje pesmi Dane Zajc pod skupnim naslovom Tisti, ki so čiti. Morda je v ciklu najboljše pesem Dež. Zajčeva poezija nas preseneča s svojo črnogledostjo in eruptivnostjo. Njegove pesmi so kot odtrgani kosi zemlje. Tri pesmi objavlja Franc Zagorčič, v prevodu Vena Tauferja se nam je predstavil Bogomil Džuzel (Nož lepote). B. P.

ŠTUDENTSKO EKSPERIMENTALNO GLEDALIŠČE

Predvsem dinamičnost

Studentski center na Savski cesti v Zagrebu je poseben pojem. V paviljonih starega velešolstva se je široko razmahnilo študentsko življenje v vsej raznovrstnosti.

Tokrat smo se ustavili tu, na predstavi študentskega eksperimentalnega gledališča. Na programu je bila moderna drama Poljaka Tadeusa Rozewicza Kartoteka.

Mlad sodoben junak - nejunak, ki se imenuje zdaj tako, zdaj drugače, v demitizirajočih odnosih do vsega okoli sebe, v sarkastični revolvi do vse malomeščanske okolice, od debelih omejenih babnic, sterilnih profesorjev, do raznih fraz in smešnih konvencionalnosti — to je vsebina Rozewiczovega razmišljanja, sporočila, protesta. Marsikaj težji njegovega junaka: bedasti spomini iz mladosti, grozote vojne, ki ne morejo razumeti današnje twistovske brezbrilnosti, zavest o smešnosti naslovov in zunanosti, ljubeznivi soljudje, ki se spreminjajo v pse — nenevarne seveda, ker so odlično zdresirani (nimajo zob, ampak samo jezik), vsi vsakodnevni ubijajoči nemsilni. Toda človeški odnosi vseeno še niso popolnoma nemogoči, treba je vztrajati.

Rozewiczova Kartoteka je sveže, sodobno delo (nastalo 1960), bistveno zadevajoče vsakega izmed nas. SEK (Studentsko eksperimentalno kazališče) je s to izbiro (premiera je bila že januarja 1963) opravilo svojo nalogo in renome. Režiser V. Kijaković — zdaj že režiser Hrvatskega dramskega kazališča, ne tako dolgo tega še študent, si je dramo zamislil kot tehtno sporodilo in ne le kot zbirko slikanih domislic. Glavni igralec Drago Bahun (seveda amater kot vsi ostali sodelavci) je povsem zadel tipično malomarno obnašanje deheroiziranega junaka, ki je kljub vsemu dragoceno človeški, in je popolnoma živel na odru. Eksperimentalni so — tudi mimo Rozewicza — še z odličnimi zvočnimi efekti, scenarist Tomislav Radić pa si je, v nasprotju z avtorjevo zahtevo po iluzionistični sceni, zam-

sli funkcionalno, izrazilo poudarjene realistično sceno.

T. Radić, sedaj študent režije na Akademiji za igralstvo umetnost, nam je povedal tudi nekaj več o delu SEK nasploš.

SEK (tako gledališče vsi imenujejo) je nastalo leta 1956, ko se je okrog 20 študentov — gledaliških entuziastov, ločilo od dramske skupine v SKUD M. G. Kováčič (naš Akademik) in osnovalo novo gledališče, ki naj bi bilo čim bolj sveže, izvorno in agilno. Do leta 1959 je neprestano raslo in velja zdaj ta čas v njegovem obstoju kot zlata doba. Leta 1958 so na primer na velikem svetovnem festivalu študentskih gledališč v Brusellessu v okviru svetovne razstave pobrali vse zlate medalje. Od takrat dalje sicer niso več doživeli takih vzponov, vendar so obdržali pomembno mesto v zagrebškem kulturnem življenju, saj imajo na primer ob neuspehih (Križevci Michelangelo Buonarroti) prav tako ostro kritizirajočega profesionalna gledališča. V šolskem letu imajo tri premiere. Lani so razen omenjenega imeli v Kartoteki naštudiralni dve sodobni enodejanki (iz nemščine jih je razen prevedel član njihovega odbora), kar je bil prav tako eksperiment. Letos bodo uprizorili dva tuja in en domači tekst. Eden med njimi bo aktualna poljska drama o nastajanju sodobnih diktatorjev z naslovom Nazivi oblasti (avtor Jerzy Broszkiewicz). Zadnje čase so bili v srbih za pritok novih igralcev, ker so se za avdicijo prijavili samo štirje novinci. Vendar je letošnji odziv presegel vsa pričakovanja: že prvi večer se je javilo 28 ljudi (ki pri tem pomislimo še na dramo zagrebška študentska in mladinska gledališča, nas naravnost osune to živo zanimanje za živo gledališko ustvarjanje. In če sodimo mo uprizoritev Kartoteke, bi si ne mogli želeli boljšega, kot da bi vsaj delček te živosti prenesel v našo zaspalo Ljubljano!

Katka Salamun

Krleževa sedemdesetletnica v Mariboru

Letošnja kulturna, boljše rečeno gledališka sezona je posvečena Miroslavu Krležu, ki se je pred sedemdesetimi leti rodil v Zagrebu. Leto gra h koncu in prav je, da se vprašamo, kako smo v posameznih krajih in v vsej državi praznovali leto tega velikega pisatelja. Mislim, da je bila nagrada, razstavili so dokumente in fotografije o njegovi dramatik, itd.

Ce se vprašam, kako smo v Mariboru proslavili jubilej tega veličana med književniki, sem lahko le delno zadovoljen. SNG v Mariboru je uprizorilo njegovo dramo Gospoda Glembejci, prvak HNK iz Zagreba Mladen Serment pa je 5. oktobra recitiral Balade Petrice Kerempuha. Zadnja prireditev je bila na tako visoki umetniški višini, da se je Mariborčani še sedaj spominjajo in govorijo o njej. Balade Petrice Kerempuha so težko branje, ko pa jih človek posluša v tako izvirni interpretaciji, kot je bila Sermentova, pa zaživijo in ostanejo v človeku. Tako nam je pravzaprav le gost iz Zagreba ustvaril pravo doživljajočo Krleževem jubileju. Predstava Gospode Glembejci v SNG v Mariboru je bila na dostojni višini. Delo je kot gost bolj ali manj uspešno režiral Mirko Perkovič. Tudi vsi nastopajoči so se potrudili, med njimi sta še posebno izstopala Leon Borisa Brunčič in stari Glembej Toovrnika. Seveda je bil ta težki tekst za nekatero igralce pretrd oreh, vendar bi ne bilo prav, če bi na to uprizoritev prekmalu pozabili. Ne mislim se sicer pridružiti plazi očitkov (upravičenih), ki jih lahko beremo v naših listih na račun repertoarne politike vodstva SNG v Mariboru; neodvisno od tega se vprašujem, zakaj so Gospoda Glembejci igrali le nekajkrat in jo potem znenadoma dali z repertoarja. Ali je bilo stimulatívno vložiti toliko truda (na denar niti ne mislim) za nekaj predstav? Čeprav uprizoritev ni predstavljala vrha mariborskega gledališkega snovanja, bi že zaradi teksta morala biti daljša na programu, ali pa bi jo letos celo ponovili, saj se ni konec Krleževoga

jubilejnega leta. (Stojčas so tako naglo vzeli iz repertoarja Brechtovo Mater Korajzo in Kamentkovo Postajo ob veliki cesti.) Da bi v Mariboru še kako drugače počastili umetnikovo jubilej, ne vem. Ob tem pa se mi vsiljuje še eno vprašanje. Ali smo Stenenci dovolj segali po Krleževih tekstih? V Mariboru so po vojni igrali vse tri drame glembejcevskega diklusa in sicer 1952/53 Ledo (režiser Jaro Dolar), 1957/58 V agoniji (režiser Vladimir Skrbinek — obnova po Bojani Stupici) in Gospoda Glembejci v lanski sezoni. Ze 1929. so v Mariboru igrali V agoniji (Rade Pregarc), 1933 pa Gospoda Glembejci (režiser Branko Gavella).

V osemnajstih letih po vojni smo v Mariboru torej uprizorili le eno Krleževu dramo več kot v dvanajstih letih v stari Jugoslaviji. Le zakaj ne sezemo po njegovih mladostnih dramah (Adam in Eva, Maska, Michelangelo, Buonarroti, Kraljevo itd.)? Kar nerazumljivo pa je, da Stenenci še nismo videli njegovih odličnih dram: Golgota, ki je svoj čas nar-

Koncerti Akademije za glasbo

Za proslavo 29. novembra je ljubljanska Akademija za glasbo priredila koncert v dvorani Slovenske filharmonije. Orkestrske točke — razen Petriceve skladbe — so uspešno odigrirali slušateljski dirigentskega oddelka. V prvem delu je pihalni ansambel zaigral Istrijanko Karla Pahorja pod vodstvom Kristijana Ukmarja in Divertimento Iva Petrića — z dirigentom prof. Urošem Prevorskom, ki je bil tudi umetniški vodja koncerta. Skladbo Poljaka K. Serockega, Suito za štiri trombone, so odigrali pozavnisti B. Sinigoj, G. Stefanovski, F. Krušič in I. Zmrzlak. Harfistka Stefica Žužek je interpretirala Tri skladbe za harfo A. Srebotnjaka.

V drugem delu koncerta so slušatelji Akademije za glasbo zaigrali L. M. Škerjanca Preludij za godala pod vodstvom Lovra Arničja in Josipa Magdića Koncert za flavto in orke-

dušila celo Stanislavskega. V logoru (prejšnja Galicija) in predsem drame Vučjak. Ali nam te drame res nimajo več kaj povedati? Vem, da Krleževu dramu sahtevajzo veliko tehnično zmogljivost odra in trdno ustvarjalno olojo igralcev, scenografa, režiserja in ostalih. Ko pa sem letos obiskal razstavo Krleževu dramatik v Dubrovniku, sem videl, da gledališča po vsej Jugoslaviji segajo po rpej omenjenih tekstih. Ne pozabimo, da so slovenski igralci (Levar, Sever, Seeverjeva, Skrbinek) prav v Krleževih junakih dosegli največ. Prav tako se mi zdi, da bi lahko naši prevajalci spet segli po Krleževih tekstih. Mislim, da si to Krleža tudi zasluži, saj vidimo, da ga po svetu poleg Andrića največ prevajajo. Prav tako velja omeniti, da je bil tudi Krleža že kandidat za Nobelovo nagrado.

Da zaključim pri začetku: mislim, da smo lahko s proslavljanjem Krleževoga jubileja v Mariboru le na pol zadovoljni. Največ nam je nudil Mladen Serment z Baladami Petrice Kerempuha. Kako cenimo avtorja, se ne vidi v stavospevu, ki mi jih pojemo po naših listih, ampak po tem, koliko ga beremo in uprizarjamo. TONE PARTLIJC

ster — s solistom Muamerjem Kulukćo — pod avtorjevo taktirko. Zadnja točka koncerta je bila Stravinskoga Suita za mali orkester, ki jo je suvereno dirigiral Milivoj Šurbeč.

Koncert je bil zelo zanimiv, saj je predstavil delo sodobnih jugoslovanskih in slovenskih komponistov. Zal pa — najbrž prav zato — obisk ni bil prav številen.

Akademija za glasbo bo priredila pojutrisnjem, v petek, v dvorani SF simfonični koncert orkestra in solistov s sporedom, ki bo prav gotovo privabil več poslušalcev. Izvajali bodo dela Beethovna (3. koncert za klavir in orkester v c-molu, solist M. Mihelčič), Saint-Saens (Koncert za čelo in orkester, solist F. Šilec) in Liszta — klavirski koncert v Esduru s solistom Milivojem Šurbekom. Za študente velja poseben popust.

IGY

ARHITEKT EMIL MEDVEŠČEK

Arhitektura kot polje zahteva človeka z vsami dimenzijami, zahteva popolno organizacijo dela, visoko stopnjo človeške in družbene odgovornosti in seveda močno ustvarjalno potenco.

Arhitekt Emil Medvešček, rojen v Trstu 1911, umrl v Ljubljani 1963, ki je diplomiral pri Pečniku, se kasneje izpopolnjeval v Bouwcentru v Rotterdamu in bil zdaj leta predsednik Zveze arhitektov, je moral združevati te lastnosti, da nam je lahko ustvaril poslopje Glavne zadrzne zveze, ki se vključuje med največja dela arhitekture pri nas, in še nekaj kvalitetnih objektov. Dediščino svojega velikega učitelja je uporabljal predvsem v svojem odnosu do poklica; v oblikovalnem in tehničnem pogledu ju loči cenzura, ki je v dvajsetih in tridesetih letih našega stoletja tako značilna za razvoj arhitekture po vsem svetu. V Medveščekovem delu čitamo neposredno ozadje racionalistično — funkcionalne renesanse evropske arhitekture, načela Bauhausa in modernizacije v industrijskih in tehničnih objektih.

RAZSTAVA V MALI GALERJI

Poslopje Glavne zadrzne zveze, nastalo v letih 1954—1956, zaenkrat še vedno najboljša arhitektura v Ljubljani in največje Medveščekovo delo, prevaja k nam predvsem izkustva Le Corbusiera. Odlitni raster »brise-soleil« glavne fasade se organsko vključuje v center, kot so ga oblikovala trideseta leta in po razgibanosti in razčlenjenosti prekaša ta sicer precej kvalitetni, a monotonni in težki funkcionalizem. Stranska fasada je manj obdelana, vendar tako, da lahko samostojno občinkuje, obenem pa je komponirana tako, da je na tri strani mogoče dozirati nove objekte. Pred kratkim zaključena razstava projektov, ki so sodelovali na natečaju za ureditev ljubljanskega centra, dokazuje, da tam ne bodo ničesar doziravali, eden izmed razstavljenih predlogov pa celo vsa novo četrt komponira za pogled na Medveščekovo stavbo. Floris Glavne zadrzne zveze je na Arhitektem nomeni novost. V načelu ga je arhitekt snet norabil pri hotelu »Leva. Fasada te stavbe, ki ji je vzornik Ludwig Mies van der Rohe, občinkuje malo bolj tehnokratsko in pušto kot fasada Glavne

zadrzne zveze, vendar ta vtiš delno popravlja razčlenjenost mase v celoti. Mimogrede, investitorji ne upoštevajo arhitektovega načrta napisov, ki je v tem primeru likovno zelo pomemben. Glavno fasado, ki ne trpi nobenih dodatkov, opremljajo z napisi, prosto in neobdelano sosednjo steno, ki bi jo po načrtu velike črke poživile, so pa pustili prazno. Problematična je tudi lokacija in višina tega projekta. Res je, da smo si s podvozi ustvarili ogromno in nediferencirano posušavo, ki jo lahko delno popravijo in približajo človeškemu merilu le visoki objekti, vendar po drugi strani s tem načelnjamo mesto kot likovni organizem.

Projekt za paviljon »Dom« v Kamniku, ki ga še gradijo, je nekaj polnoma novega v Medveščekovem opusu. Z njim se je naslonil na dela Američana Franka Lloyda Wrighta, največjega poeta sodobne arhitekture. Njegov način členjenja prostora Evropa danes dobesedno vsrkava.

Škoda, da Mala galerija tudi za to razstavo ni pripravila kataloga. TOMAŽ SALAMUN

Nekulturni prispevek nekulturni polemiki o kulturi

Nedvomno je pisec članka Studentje in kultura, ki je bil objavljen v Tribuni, eden izmed mnogih študentov, ki so živo zainteresirani za študentsko kulturno življenje na ljubljanski univerzi in vedo za probleme, ki to življenje hromijo. Res je problem kulturne politike toliko naš, da ne smemo nanj pozabljati, niti se mu izogibati.

Samo vedeti za problem pa nikoli ne zadošča za javno, čeprav dobronamerno polemiko, še manj pa opravilje grobi napis na SKUD Akademik, »administrativno sparnos, ki sni nudila možnosti, da bi se lahko v njem izrazilo bistvo mladega intelektualca, društvo, katerega vsakdanja politika ima zelo malo zveze s kulturo in je njegova kultura daleč od vsake načrtne politike, kar kaže baje dejstvo, da mu je v desetih letih obstoja uspelo aktivirati bore nekaj sto študentov od več desetisocev itd.

Akademik je menda poleg tega zagrešil še vrsto hudih papak: »vzdrževanje reprezentativnih skupin je osnovno in morda edino poslanstvo SKUD Akademik; umetniški profil akademikovih skupin, predvsem pevskih zborov in folklore, pa kaže težnjo po tem, da bi odgovarjali na razburkano problematiko današnjih dni zgolj z utapljanjem v romantično počutje, z odtujitvijo sedanosti; je mnajvečji krivec za to, da do danes (v desetih letih obstoja) še ni prišlo do formiranja mladih adekvatnejših oblik kulturnega življenja, poslušanje je še izključno lagodnejsi daj-dam kulturne in še tega vse je doslej vsehkož poslušalje sila zanikrno.« Dokaz za zadnjo trditve je baje veliko število študentov, ki se jim niti ne sanja, da obstaja nekje, recimo, pevski zbor z imenom Tone Tomšič...»

Članek Studentje in kultura pa je v celoti dokaz, da se njegovemu piscu niti ne sanja, da obstaja nekje, recimo, komisija z imenom kulturna komisija pri univerzitetnem odboru, ki bi morala predstavljanjati in biti nosilec kulturne politike in njenega celotnega mozaika, v katerem je Akademik morda najvidnejši lik, vendar vsekar samo ena izmed oblik študentskega kulturnega življenja; da društvo mora (s selekcijo množičnosti in mnogokrat zal na njen račun) predstavljati ljubljansko univerzo s kvalitativnim, stvaritvarjamo, da bodo amaterske kulturno umetniške skupine še naprej odigravale svojo pozitivno vlogo in obdržale vse bolj zahtevno občinstvo samo, če se bodo kvalitetno približevale sorodnim poklicnim institucijam in jih dosegale in presegale s svojo specifičnostjo — z ljubiteljskim odnosom do ustvarjanja in postvarjanja umetniških vrednot; da je Akademiku po njegovi organizacijski strukturi onemogočeno vključevanje množičnih in priljubljenih klubskih oblik kulturnega udejstvovanja; da pa je SKUD Akademik v celoti pripravljen takšne oblike popreti, krepiti s takšnimi skupinami najtesnejše stike (predlog za sodelovanje je že bil dan s strani Akademika prav v primeru novo ustanovljenih skupin na filozofski fakulteti); da sam Akademik ne more biti iniciator in organizator takšnih skupin, ker bi se sicer upravičeno lahko spraševali, čemu imamo kulturno komisijo pri univerzitetnem odboru. Pisec ne pozna dosedanjih programov in programske politike posameznih skupin, ne ve, da niso zgolj utapljanje v romantično počutje še manj pa vdujitev sedanosti, niti približno ne pozna »sedanjih uspehov Akademikovih skupin doma in na mednarodnih tekmovanjih, niti še ni potrdil zvedeti, da Akademik ne obstaja že »baje slavnih deset let, temveč polna štiri leta.

Prav je, da so študentje filozofske fakultete na kulturnem področju našli sami sebe — uspeh, ki ga pozdravljamo vsi enako veselji, saj se je končno premaknilo tisto, kar je doslej mirovalo.

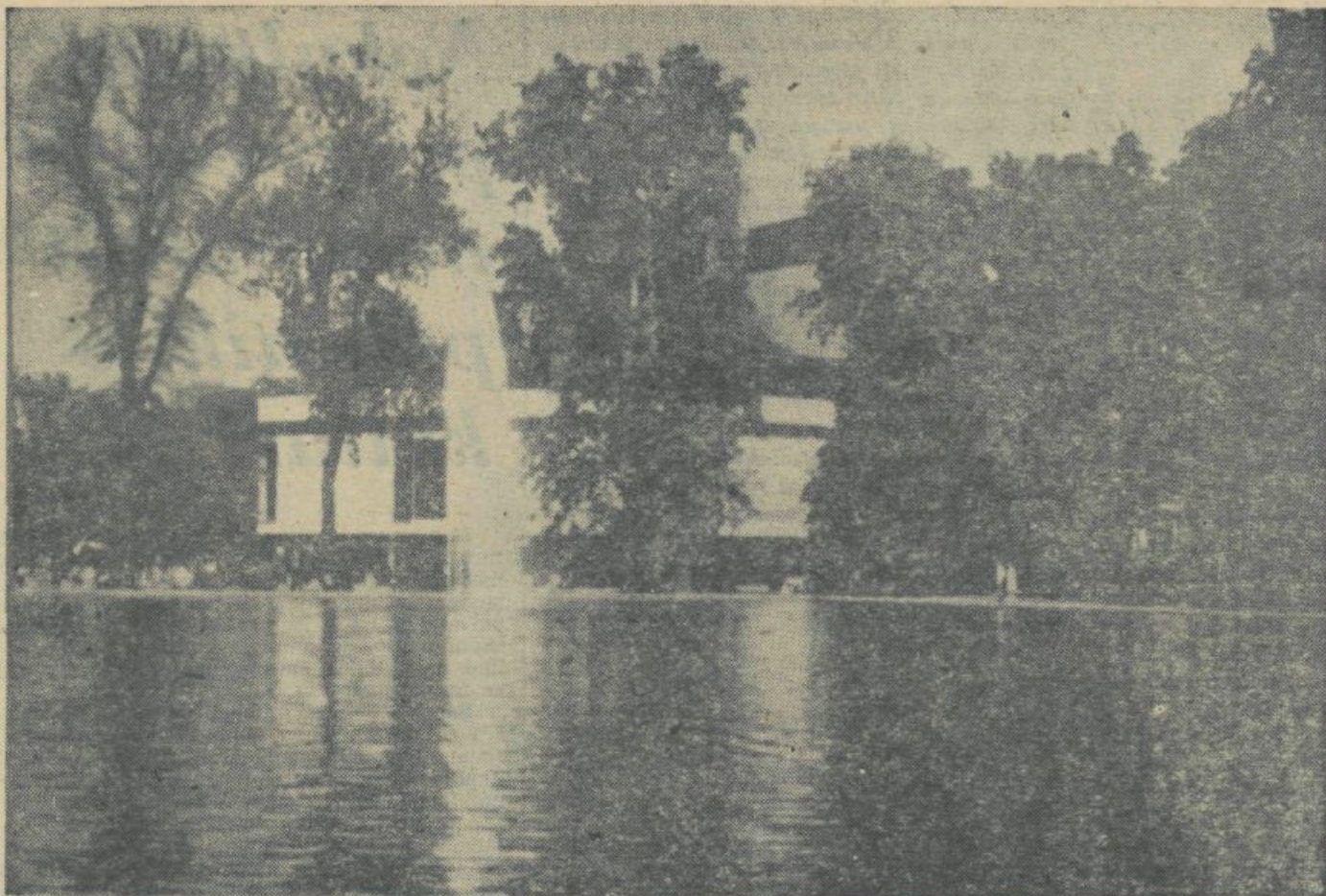
SKUD Akademik samega in svojo dokončno vsebino šele išče in prepričan smo, da je ne bo nikoli povsem našel, ker bo samo v nenehnem iskanju boljšega ostal mlad in študentski.

Svoje năpake sami priznavamo in se tudi sami trudimo, da bi jih odpravili. To pa je tudi napaka vseh, ki probleme v društvu vidijo, pa nam ne pomagajo. (Grobno kritikarstvo ni takšna pomoč.)

Ali ne bi bilo pametneje, da neizkoriščene in razcepljene sile združimo v razumsko posvetovanje in sodelovanje?

Prepričan sem, da bi šele tako lahko študentje ljubljanske univerze na kulturnem področju uspešno iskali sami sebe. DORO HVALICA

Nova zgradba stuttgariske opere

ZAPIS S PRAKSE V ZAHODNI NEMČIJI

BERLIN — ZAČETEK IN KONEC POLITIZIRANJA

»Vesoljna« Iskra, kot jo včasih imenujejo, in njeni razvojni laboratoriji, Zavod za avtomatizacijo, že dalj časa izvajata obsežen načrt štipendiranja in izobraževanja svojih bodočih kadrov. Tako nas je bilo letos pet študentov elektronike na praksi pri tvrdki Standard Elektrik Lorenz (SEL) v Stuttgartu. (Iskra je organizirala prakse za svoje študente tudi v Milanu, Berlinu, na Dunaju in drugod.)

Delniška družba SEL ima tovarne po vsej Nemčiji, sodi pa k ameriški tvrdki ITT. Obrati v Stuttgartu so bili zgrajeni po vojni na ruševinah Heinkelovih tovarn, so sodobni in precej veliki, saj je tam zaposlenih skoraj 10.000 ljudi. Proizvajajo razne naprave za žično in brezžično telegrafijo, za slepo pristajanje, telefonske kable, itd. Mnogo je tudi razvojnih laboratorijev, ki nam jih seveda niso pokazali. Prakso so organizirali tako, da smo bili vsak teden v drugem oddelku. Na ta način smo lahko vsaj v delu tovarne podrobneje spoznali delovni postopek in organizacijo proizvodnje. Naj omenim še tovarniško menzo, v kateri kosi dnevno več tisoč ljudi. Dva tekoča trakova nenehoma prinašata pladnje s hrano in je treba na kosilo čakati le minuto ali dve. Večkrat sem pomislil, kako dobrodošla bi bila takšna iznajdba v našem Naselju.

Stuttgartu je težko določiti meje

Stuttgart, glavno mesto Württemberga, ima menda okrog 500.000 prebivalcev, vendar mu je težko določiti prave meje, ker se je že marsikje spojil z okoliškimi naselji. Mesto je lepo, ima mnogo domiselno urejenih parkov in palač iz časov pred združitvijo Nemčije. Sledov vojne ni videti, čeprav je bilo precej bombardiranja, saj je bilo tu precej strateško važnih objektov, n. pr. Mercedesove in Heinkelove tovarne, tovarna ležajev SKF in druge. Promet je za naše pojme zelo gost, dvokolesa pa so velika redkost. Nasploh so Nemci zelo ponosni na svojo motoriziranost in radi računajo, koliko avtomobilov izdelajo na leto, na koliko družin pride eno motorno vozilo itd., želeč doseči ameriško povprečje. A vsaka medalja ima dve strani, tudi motorizacija. Ob prometnih konicah, ko gre do ljudje na delo ali se vračajo domov, se zamašijo vse ulice in je pešec najhitrejši objekt na cesti. Avto-

bus, s katerim smo se vračali iz tovarne, je premagoval razdaljo dveh kilometrov skoraj pol ure. Cestno omrežje pač tudi v Nemčiji zaostaja za potrebami.

Zanimivost je v Stuttgartu tudi poleti dovolj. Gledališke predstave in koncerti so se vrstili ves september, med drugim je gostoval znani orkester Counta Basieja. Največja prirediteljstva pa je tako imenovani Cannstatter Volksfest, dvanajstdnevno praznovanje, ki se prične vsako leto 21. septembra v Canstattu, predmestju Stuttgarta. Tradicija festivala je precej stara. 1816 in 1817. leta je suša uničila žetev na Švabskem, tako da je zavladovala velika lakota. Takratni württemberški kralj se je spomnil zahteve rimskega ljudstva »panem et circense« in je menil, da mora biti iger več, če je kruha premalo. Leta 1818 so priredili prvi Volksfest. Ni znano, ali je potešil glad lačnih Švabov ali ne, a tradicija se je ohranila, saj je bil letošnji festival že stoosemnanjsti po vrsti. Poleg poljedelske razstave, jahalskih tekmovanj in povork v starih narodnih nošah, sodi k festivalu še zabavišni prostor z velikanskimi šotori, kjer točijo pivo. Sicer hladni Švabi se tu spozabijo ter pijejo in vpijejo na vse pretege ob spremljavi godbe na pihala v usnjenih hlačah. Da so dobri pivci, priča tale številka: v 12 dneh, kolikor traja Volksfest, popijejo okrog milijon litrov piva, ki je pripravljeno nalašč za to priliko in močnejše od običajnega.

Poletje v Stuttgartu torej ni dolgočasno, saj so tu še druge privlačnosti, n. pr. televizijski stolp, novi simbol mesta, ali pa Mercedesov muzej, ki prikazuje zgodovino avtomobilizma, od prvega Daimlerjevega motorja do slavne Srebrne strele, ki je pred leti zmagovala na vseh velikih dirkah. Tujcev je v mestu mnogo, največ Italijanov, Grkov in Špancev, ki jih privablja pomanjkanje delovne sile. V Stuttgartu je mnogo Jugoslovancev, ki so se med vojno kompromitirali, pa si sedaj žele nazaj ali pa goje jalove upe na vrnitev starih časov. Izdajajo svoj list v hrvaščini in od časa do časa prirejajo demonstracije. Agonija starajočih se iztirjencev, ki jim reakcionarna Nemčija nudi zatočišče.

Med enomesečnim bivanjem v Stuttgartu, v tovarni, v mladinskem domu, kjer smo stanovali, in drugod, smo srečali mnogo Nemcev in vselej je pogovor nanesele na politiko. Razmere pri nas so jih zelo zanimale, vendar imajo mnogi kaj nenavadne predstave ne le o Jugoslaviji, ampak tudi o svetovnem dogajanju nasploh.

Kmalu smo spoznali, od kod ta čudna pojmovanja. Casopisje in radio objavljata večinoma zelo tendenciozne članke, ki se pri obravnavanju razmer v socialističnih državah pogosto sprevržejo v propagando zaradi propagande, pa četudi gre za običajna dnevna poročila. Zaradi tega čuti povprečen nemški državljan nekak nedoločen odpor do socializma, ne da bi poznal njegovo bistvo. Večkrat smo jim poskušali dopovedati, da socializem ni slučajen pojav, ampak povsem logična stopnja v razvoju družbe in da se bo sčasoma razširil po vsem svetu. Naša prizadevanja pa niso imela mnogo uspeha, ker si niso mogli predstavljati, da bi socializem zmagal postopoma, brez revolucije, tudi tam, kjer ga sedaj najbolj preganjajo. Obdani so pač z debelim antisocialističnim oklepom, saj žive v okolju, kjer prikazujejo socializem kot sovražnika št. 1 in kjer so druž-

bene vede podrejene interesom kapitala.

O prisluškovanju telefonskih pogovorov

Začetek in konec vsega politiziranja in rezoniranja je bilo seveda Berlin oziroma nemško vprašanje. Vsak pobeg iz Vzhodne Nemčije v Zahodno povzdigujejo v legendo. Mnogo vedo povedati o paketih, s katerimi lajšajo življenje svojim rojakom onstran meje, hamburški »Spiegel« pa je statistično ugotovil, da prihaja več paketov iz Demokratične republike v Zvezno kot v obratni smeri.

Zahodnim Nemcem ni toliko do združitve obeh Nemčij, kot do priključitve Vzhodne Nemčije k Zahodni, oziroma k »svobodnemu svetlu«. Ta izraz je zelo priljubljen in ga uporabljajo kot geografski pojem. Očitno merijo tudi svobodo s svojimi merili. Ko so nekateri napredni zahodnonemški krogi pred kratkim zaradi prisluškovanja telefonskim pogovorom in odpiranja pisem začeli napadati notranje ministrstvo, ki je baje polno esesovcev in drugih nacistov, je bil odmev med ljudmi dokaj medel. Kot da so v veliki vnemi pozabili na lastno svobodo.

Naslednji člen v verigi nemških skomin je mejna črta Odra—Nisa Menijo, da bi bilo treba z njo nekaj ukreniti, ne povedo pa, kaj bi naj to bilo. Vojna jim očitno ne diši več, posebno starejšim, ki so okusili ves nesmisel in grozoto strelskih jarkov. Mladine pa ti in še razni drugi problemi ne zanimajo, kar povzroča nemškemu očetom precej skrbi. Zaradi možnosti lahkega zasluzka gledajo mladi ljudje na življenje premalo resno, vdajajo se fizičnemu ugodju in se zanimajo za avtomobile, plošče teenagerskih idolov, kriminalne romane in krvave ali osladne filme. Vsega tega je v Nemčiji na pretek, tako da je etični razvoj mladega človeka postavljen pred hudo preizkušnjo. Brez dvoma pa je nekaj krivde tudi v organizaciji nemškega delovnega dne. V tovarni, kjer smo bili na praksi, je trajalo delo od 7.15 do 16.30. Tako je tudi v večini drugih podjetij. Delavec torej prebije v tovarni skoraj ves dan, kar sicer pospešuje oblikovanje delovnega kolektiva in morda tudi produktivnost odteguje pa ljudi družinskemu življenju. To pa negativno vpliva na doraščajočega človeka.

Takšne vtise so zapustili v meni Stuttgart in njegovi prebivalci. Morda bo kdo oporekal mojim opažanjem in sodbam. Stirje tedni so pač premalo, da bi človek začel razumevati tujo deželo in tuj narod. In tudi prakse, ki je bila zanimiva in koristna, je bilo konec prav takrat, ko smo se udomačili v tovarni. Ostali bi še nekaj časa, če nas ne bi klicala predavanja. Tako smo se spoprijeli s tegobami slovesa: dirka za podpisi v tovarni, izpolnjevanje meter dolgega odjavnega formularja v dveh izvodih, stisk rok, potabilo v Jugoslavijo. In pot domov po usvajačih varjenih tračnicah.

Glado HAJDINJAK

Cannstatter Volksfest

Foto: Savin Vilhar

Pomembnost študentskega informiranja

Najvažnejša tema diskusij na 11. mednarodni konferenci študentskih novinarjev je bila mednarodno študentsko sodelovanje. Študentski novinarji in predstavniki študentskih zvez so se razen tega pogovarjali tudi o najrazličnejših političnih vprašanjih in reševali popolnoma praktične probleme novinarske tehnike, katerimi se danes srečava študentski tisk.

Konferenca je bila pred nedavnim v Hamburgu, organizirala pa jo je Nmeška študent, nacionalna zveza s sodelovanjem koordinacijskega sekretariata Mednarodne študentske konference, ki je pripravil vsebinski okvir konference.

Na konferenci je sodelovalo 70 akreditiranih študentskih novinarjev iz 23 dežel. Prvič so se je udeležili tudi predstavniki dveh relativno novih študentskih organizacij — Nacionalne unije Grčije (EFEE) in Angole (UNEA) — tem so zagotovili v času konference poseben status — in predstavniki Nacionalne študentske novinarske zveze, Presse Etudiante of Canada.

V vrsti tehniških delavnic, ki so jih obiskali v času konference, so študentje razpravljali o tehničnem urejanju časopisa in o novih tiskarskih metodah. Zanimivo noviteto s tega področja so si delegatje ogledali v modernih tiskarnah Hamburga, ki slove po svojih modernih tehnoloških procesih. Konferenca je sprejela tudi dva sklepa o vsebini in o etiki študentskega tiska, ki naj obravnava tudi tista družbena vprašanja, ki niso neposredno povezana s študentskim življenjem. O vprašanju cenzure študentskega tiska je govoril Jean Carrière, predstavnik COSEC. Konferenca je odločno obsodila vsako cenzorstvo in druge oblike pritiska na študentski tisk, razne zaplembe študentskih publikacij, prestrezanje pošte in prepovedi izdajanja vstopnih viz

študentom novinarjem v nekatere dežele. Še posebej je poudaril problematični položaj študentskega novinarja v Angoli, Mozambiku, Južnoafriški uniji, na Portugalskem, v Spaniji, Grčiji in še v nekaterih državah.

Mednarodna konferenca študentov novinarjev je sklenila, da bo posvetila vso pozornost konferenci za osvoboditev zatiranih Spancev in Portugalcev, ki jo pripravljajo več evropskih študentskih unijs, in obenem pozvala vse študente novinarje k še večjemu sodelovanju v mednarodnem študentskem gibanju, k bilateralnim odnosom. Posebej je naglasila pomen študentskega tiska v državah v razvoju. Razen tega naj bi študentje novinarji resno proučili predlog o tehnični pomoči za razvoj študentskega tiska v nerazvitih deželah.

Hamburško srečanje je bilo prvo srečanje študentov novinarjev v okviru programa Mednarodne študentske konference (ISC) od leta 1961, ko se je podoben sestanek vršil v Rimu.

Nekaj predstavnikov nacionalnih študentskih zvez je poudarilo pomen študentskega informiranja in še posebej pomen resničnosti objavljenih informacij. To velja predvsem za države, kjer je študentsko gibanje pod političnim pritiskom. Zaključna resolucija 11. konference predlaga, da naj 12. konferenco sestavljajo člani nacionalnih tiskovnih združenj, člani oddelka za tisk pri zvezah študentov in študentje, ki se bavijo z tehnično platjo časopisov.

Predstavniki študentskih unijs so izrazili željo po konkretnem mednarodnem sodelovanju na vseh področjih študentske aktivnosti, od politike preko kulture do športa. Začetek naj bi predstavljalo regionalno sodelovanje, ki je za časopis še najbolj aktualno.

Ivo Strakl

MY FAIR LADY

Končno so Dunajčani dobili tako želeni musical z Broadwaya »My Fair Lady«. Prvi nastopi so že mimo in kritik je vse več in več. Poglejmo, kako so sprejeli nastop berlinskega ansambla dunajski študentje.

Dunaj je svetovno mesto. Dunajčani vedo, kaj so dolžni svetu in svojemu mestu. Razen tega so kulturno zelo prizadveni in se vesele dobrega gledališkega komada, dobre glasbe...

Dolgo je sicer trajalo, toda končno je le prišlo: »MY FAIR LADY«, senzacionalni musical z Broadwaya. In Dunajčan, prijatelj gledališke in glasbene umetnosti — željan senzacij — je navalil na gledališke blagajne.

No, to ni nikako čudo! Dunajčan zna uživati ob glasbi, ali bolje rečeno, lahko uživa ob njej, samo vedeti moramo, s kakšnim načinom mu jo moramo podajati. Ob tem se nam samo od sebe vsiljuje vprašanje, ali je bilo težko organizirati musical ali ne? Vsekakor moramo članom južnoavstrijskega simfoničnega orkestra priznati, da je njihovo izvajanje postajalo vedno boljše. Potem si lahko predstavljamo, kako dobro bodo zaigrali pri zadnji predstavi, na katero bomo po splošni cenzitvi čakali nekaj mesecev, ali pa nekaj let.

Pravijo, da je ta izvedba v berlinskem narečju izredno dobra. Če pa je za Dunaj malo neprimerna, je to popolnoma nova in precej neumna misel... Razumljivo! Dunaj pa je njeno glavno mesto, meni na kratko Eliza. Oprostite — Karin.

Tukaj naj omenim tudi igralsko zasedbo musicala. Paulu Hubschmidu kot profesor Higginsu nimam kaj očitati, vendar mislim, da bi podal na primer Peter Alexander v dunajski izvedbi »My Fair Lady« profesorja Higginsa še mnogo bolj življenjsko. Ali pa Sissy Craner kot Eliza...

Dunajčani se morajo pač navaditi na berlinsko narečje. Dunaj je končno svetovno mesto in kot tako je pripravljeno vse sprejeti in nagraditi z aplavzom. Paul Hubschmid vsekakor zasluži aplavz. Nerazumljivo je samo, da temu profesorju Higginsu ni uspelo niti do sedaj naučiti svoje Eve pravilnega govorjenja. To pa še posebej zato, ker že lep čas vadita skupno v Berlinu.

V glavnem je ta prijetna zabava priporočljiva za berlinske razmere in za nezahtevne Dunajčane. Prepričani smo, da bo v dunajskem gledališču še dolgo »tako zeleno zelenelo«. Komur pa berlinska cvetoča zelena zelenjava zraste preko glave — psst! Kajti: Dunaj je svetovno mesto in Dunajčani — sicer pri — glej zgoraj... B.R.

NAJPRILJUBLJENEJŠA OBLIKA SODELOVANJA:

Kontaktne štipendije

Z novim šolskim letom je prišlo do vrste sprememb v univerzitetnem odboru, v vseh komisijah in odborih, kjer študentje iz nižjih letnikov ter mlajši kolegi prevzemajo delo in naloge svojih starejših kolegov, ki se poslavljajo. Ob tej priliki smo zastavili dosedanjemu predsedniku odbora za mednarodno dejavnost nekaj vprašanj.

— Andrej, prosim, bi nam povedal nekaj o oblikah dela v odboru za mednarodno dejavnost in še posebej poudaril tiste dejavnosti, ki so se najbolj obnesle.

»Naloge odbora za mednarodno dejavnost pri UO ZSJ so odgovorne in pomembne, saj na njem slijo celotna povezava ZSJ z ostalimi naprednimi študentskimi organizacijami v svetu. Odbor je navezal nekaj novih stikov in uvrstil stare vezi. ZSJ ima stalne stike s sledečimi univerzitetnimi središči: Stockholm, Lund, Göttingen, Gdansk, St. Gallen, Bordeaux, Lausanne in naši študentje se redno udeležujejo vseh mednarodnih študentskih srečanj, ki so pomembna za našo organizacijo. Razen tega bi še omenil kontaktne štipendije, ki omogočajo medsebojno obiskovanje, študiranje in lažje spoznavanje ter razumevanje med našimi in omenjenimi univerzitetnimi centri. Pomembna naloga odbora je tudi, da organizira zdaj že tradicionalno mednarodno študentsko srečanje.

— Se ti ne zdi, da postaja vse važnejša oblika študentskega sodelovanja tudi mednarodni študentski turizem?

»Prav gotovo da je! Če že ne toliko važna, pa bolj koristna. Sicer pa je oboje tesno povezano. S študentskim turizmom je tako: ni dolgo tega, ko sem sam zase računal, koliko ljubljanskih študentov potuje vsako leto v inozemstvo; približno dva tisoč. Visoka številka, ki zahteva že precej organiziranega dela. Nujno bi bilo treba urediti za študente, ki potujejo v inozemstvo, redukcije za vlak. Trenutno si morajo študenti — turisti izposojati formularje za popuste na železnici pri AIESTE ali pri kakšni drugi mednarodni strokovni študentski organizaciji. Še

sedaj ne vemo, kako je s popusti v študentskih domovih v inozemstvu. Zelo koristno bi bilo, če bi sprejemni center izdal vsaj ciklostirane formularje z naslovi študentskih domov v večjih mestih Evrope. Za tuje študente, ki prihajajo v Ljubljano,

Erna Mešl — novi predsednik Odbora za mednarodno dejavnost

velja kot za naše študente, ki potujejo v inozemstvo: urediti popuste na železnici, razen tega pa še dosledneje organizirati informativni center, ki bi med počitnicami tujim študentom s svojimi informacijami veliko koristil.

IVO STRAKL

Med delom delegatov 11. konference študentskih novinarjev

TELEGRAMI

FRANCIJA

Pariška komisija za materialna vprašanja študentov je organizirala tiskovno konferenco, da bi tako obvestila javnost o kritičnem stanju v študentskih domovih. Trenutno študira v Parizu 120.000 študentov, a od teh živi le 13.000 v študentskih domovih.

GANA

Prya nacionalna skupščina mednarodne organizacije »Svetovna univerzitetna služba« je bila na University of Ghana v ganskem glavnem mestu Akri. Konferenca so se udeležili predstavniki treh lokalnih komisij WUS (izvirni naslov: World University Service) in sicer predstavniki University of Ghana, Kwame Nkrumah University of Science Technology (umasi) in Cape Coast University College. V programu za prihodnje leto so sklenili, da bodo v bodoče skupno reševali vsa

odprta študijska vprašanja. Zanimiv je v vrsti sklepov tudi stavek, ki zagotavlja vso pomoč zatiranim študentom Južnoafriške unije.

FINSKA

Na povabilo finskih študentov so se študentske konference za zdravstvo v Helsinkih udeležili predstavniki skandinavskih dežel. Med konferenco so delegati obiskali več finskih bolnic in sanatorijev.

ZAH. NEMCIJA

»Monokel« je naslov revije študentov tehniške fakultete v Reinland Pflenz. Revija bo v svojih sestavkih prinašala članke, novice in druge prispevke iz lokalnega življenja tega mesta. Predvidoma bo izhajala trikrat v letnem in dvakrat v zimskem semestru v 3000 izvodih. Uredniški odbor sestavljajo študentje te fakultete.

Kar nas obdaja, naj bo lepo

V Križankah domuje šola, ki že po svoji vlogi sodi v to okolje — šola za oblikovanje. Res ne bi mogli najti primernejšega okolja za mlade ljudi, ki se tu spoznava s prvimi koraki v hram umetnosti; oblika se je tu na široko združila s funkcijo, ki jo vrši.

Čak malce zmeden prestopi prag, boji se, da bi porušil občutje, ki ga rodi umetnina. Zato so tudi redki tisti, ki si upajo vstopiti; malokdo ve, kaj se dogaja za zidovi starega gradu. Ne ve, da tu žive in delajo ravno tako mladi ljudje kot na vseh šolah, ki pa so vendar drugačni; družijo jih ista ideja, posvečena boginji Lepoti. Ne nosijo brad in raztrganih suknjičev kot njihovi starejši kolegi likovniki, niso še tako uglajeni kot bodoči arhitekti. Manjše ambicije imajo — radi bi samo vnesli v predmete, ki jih uporabljamo vsak dan, delček sebe. Stroj, pri katerih se vsak dan trudijo njihovi očeti, bi radi humanizirali, v vsak kos materije, iz katerega bo nekoč stroj, vnašajo duha — med tem, ko roke delajo, naj se duh odpočije ob pogledu na lepe oblike.

Šola se je rodila iz potreb industrije takoj po vojni, z drugim imenom — šola za umetno obrt. To je po starem konceptu šola tudi bila; industrija je rabila ljudi, ki bi njihovim proizvodom dali primerno obliko. Arhitekti in likovniki se namreč takih drobnarij otesajo.

Plečnik je prvi napravil korak naprej — obrtnika prevzgojiti v oblikovalca. To je osnovni namen šole, ki ga narekujejo tudi potrebe. Takoj pa moramo poudariti, da ne gre zgolj za trenutne potrebe; industrija danes človeku z znanjem, ki mu ga šola da, enostavno hoče vsiliti svoja gledišča, ki pa so zgrajena še na tradicijah in preteklosti, na slabem okusu, ki je logična posledica praznine, ki je zijala na tem področju pred vojno in je vzrok tudi vsem napačnim tolmachenjem, najprej oblikovanja kot ustvarjalnosti in končno tudi šole same.

Ravnateljica šole nam je povedala: »Današnjim potrebam oblikovanja industrija ni dorasla, mora pa nastati preobrat. Kolikor bolj gremo s svojimi izdelki na tuji trg, bolj bo v ostri konkurenci prišla do izraza ne samo uporabna vrednost, temveč tudi oblika predmeta, njegova dekorativna vrednost. Dejstvo je, da je pri nas okus potrošnikov še na nizki ravni. Težave so tudi z mladimi ljudmi, ki prihajajo k nam.

Osnovna šola stori sicer marsikaj, toda bolj na ravni informacije. Zato je naša funkcija dvojna, dijaka moramo rešiti zbežanosti, informacijo postaviti na višjo raven in mu dati splošno izobrazbo, kot jo dajo ostale srednje šole. Ta pa je osnovni pogoj za to, da kulturne vrednote, s katerimi se srečuje v življenju, lahko doljema intelektualno in občuti emocionalno.

Psihologe in pedagoge čaka tu še ogromno dela. Nerazumljivo je, zakaj so iz gimnazijskih predmetnikov črtali risanje. Marsikdo, ki bi rad obiskoval gimnazije, da bi se kasneje vpisal na Akademijo za likovno umetnost, se zato raje odloči za našo šolo, ki mu da vsaj osnove iz likovne problematike. Zaradi usmeritve v praktično oblikovanje za konkretne potrebe pa ne dobi zmerom dovolj visokega intelektualnega nivoja, ne razvija se skladno. Za vrednotenje lastnega dela bi bilo to neogibno potrebno. Specializacija študija zahteva za predavatelje ljudi iz arhitekture in slikarstva. Ti iz svojih fakultet prinašajo svoje poglede in mišljenja, ki sta jih oblikovala dva različna predavateljska kolektiva. Tako smo nekako med mlinskima kamnoma in je treba najti kompromis, da zadostimo potrebam prakse. Dostikrat v preteklosti so se naši študentje pritoževali, posebno stipendisti nekaterih podjetij, da ne dobijo primerne izobrazbe za svoje delovno mesto. Spet eden starih pogledov. Mi ne moremo učiti konkretno, kako se neka stvar nariše ali oblikuje. Dijake poskušamo pripraviti do tega, da bodo gledali in oblikovali samostojno, in jih postavili na raven, da iz elementov, ki jih pridobijo, sestavijo ce-

Detajl iz sveta, ki nas obdaja

loto, da ob problemu, s katerim se srečajo, reagirajo samostojno.

Smisel za samostojno opazovanje na analitični podlagi, združen s talentom, nam bo dal strokovnjaka, ki ga bo praksa sprejela z odprtimi rokami in bo lahko tudi razbil napačno in zastarelo miselnost. Takrat tudi ne bo nevarnosti, da bi ga okolje absorbiralo vase, ker bo znal svoja stališča braniti in dokazati.

Da bi našli skupni jezik s prakso in se rešili težav, ki nastajajo iz razmerja med nami in obema sorodnima fakultetama, smo mnenja, da bi bilo potrebno ustanoviti visoko šolo za oblikovanje. Podobne šole v Jugoslaviji nimamo, v svetu pa so že dolgo priznane. Sorodne srednje šole

pri nas v drugih republikah so petletne; v Ljubljani traja šolanje štiri leta prav zato, ker predvidevamo v bližnji bodočnosti ustanovitev višje šole, ki bo zapolnila to vedno bolj občutno vrzel.

»Za kakšno izmed številnih smeri sodobne umetnosti se dijaki najbolj ogrevajo?«

»Vsakdo je občutljiv za zunanje dogajanje in do asimilacije pride nevede. Studijsko to rešuje likovna teorija, ki spoznava dijaka z vsemi tokovi in to ne samo vizualno, ampak predvsem idejno — se pravi, kdaj in kakšni pogoji so rodili določen izem. Teoretizirati pa ne smemo preveč, mi smo usmerjeni praktično. Dijaka osveščamo in tako učinkujemo prek nje tudi na javnost. Puščamo mu popolno

svobodo dela; jasno je, da dijak ni občutljiv za zunanje vplive. Posnemanje je zmeraj škodljivo, ker pretirana usmeritev samo duši ustvarjalnost.

V zadnjem letniku je bilo zelo živahno. Fantje in dekleta so bili razigrani in zadovoljni, da jim je odpadla ura pouka — kot povsod.

Franc Golob je mimogrede odgovoril na vprašanje, kaj meni o sodobnem slovenskem plakatu kot najbolj publicirani obliki njihove dejavnosti:

»V njem se odraža naša sodobnost, ki pa je pokrita še s prahom in patino preteklosti. Se pravi, tu imamo še dosti dela, da ta prah odstranimo, da prikažemo naš čas v pravi luči.«
I. Marek

Delovno vzdušje v MKUD Ivan Cankar

V mladinskem kulturno-umetniškem društvu »Ivan Cankar« sodeluje nad 180 dijakov mariborske II. gimnazije. Program dela je zelo zanimiv, o čemer pričajo tudi veliko število redno včlanjenih dijakov. Posamezne sekcije vzdržujejo redne stike z ostalimi srednjimi šolami mariborskega okraja, posebno pa še z mladinskimi društvom na ravenski gimnaziji. Folklorna in glasbena sekcija zaenkrat še nimata svojih prostorov in je zato njuno delo dokaj neredno, pač pa se je pevski zbor izkazal z nastopom na proslavi ob 20. obletici AVNOJ. V osemdesetčlanskem pevskem zboru sodelujejo predvsem dijaki prvih in drugih razredov, ker je le z dije trajajočo, redno vadbo mogoče doseči pri zboru harmoničnost, brez katere ne moremo govoriti o dobrem zboru.

Sportna plesna sekcija je pritegnila prav tako lepo število mladincev, ki dvakrat tedensko redno vadijo klasične plesne. Zeliyo si sodelovati na kakšnem tekmovanju. Dramska in recitacijska sekcija sta pripravili pestre sporede. Studij Maeterlinckove lirčne drame Pilleas in Melisanda se je zavlekel, ker primanjkuje prostorov za vadbo in nastop. Recitatorji so na proslavi 20. novembra izvedli zelo dobro pripravljeno zborna recitacijo, v kratkem pa bo sledil še Večer Jeseni-

novih pesmi n morebiti tudi večer Byronove poezije. Delo literarne sekcije je dalo doslej že dobre rezultate. S sodelovanjem Centra za glasbeno vzgojo so pripravili večer pesmi in proze, kmalu pa bo izšla prva številka literarnega glasila.

V filmsko-debatnem klubu so govorili o aktualni filmski problematiki, predelali posamezna poglavja Zgodovine filma Georges Sadoula in Filmskega jezika Marcela Martina. Dijaki pripravljajo referate iz obravnavane snovi, nato pa debatirajo o posameznih vprašanjih. Dijaki so imeli v načrtu tudi tesnejšo povezavo z delavsko univerzo in z mariborskim kinematografskim podjetjem, tako da bi lahko dejavnost svoje sekcije razširili, posebno še zaradi tega, ker je filmska vzgoja po sedanjem učnem načrtu postala reden učni vzgojni predmet. Zal pa dalj od načrtov še niso prišli, ker jim delavska univerza ni mogla ustreči.

Kulturno dejavnost dijakov mariborske II. gimnazije zajema torej veliko število članov, pri tem pa jih ovirajo — kot skoraj povsod — objektivni pogoji. Vendar ostaneta pripravljena za sodelovanje in vnema pri delu značilnost članov društva, ki ima že lepo kulturno-umetniško tradicijo.

Saša Kraigher

Neizpolnjene želje

Na eni izmed ljubljanskih srednjih šol so dijaki sklenili, da bodo izdali svoje glasilo. Tiskali ga bodo na ciklostilu, so si rekli, in niso niti pomislili na stroške, ki bodo s tem v zvezi nastali. Zbrali so sestavke, pisano zbirko pesmi, črtic, sestavkov iz šolskih klopi, anekdot, mozaik svojih skritih želja. Seveda je bil vsak ponosen na svoj delež pri prvencu in na šoli so pričakovali izid svojega časopisa — toda tedaj...

Seveda, stroške tiska je treba kriti, četudi izide glasilo na ciklostilu in jim očetje ali matere natikajo matrice zastoj in jim dajo papir itd. Tako so nenadoma stali pred dejstvom, da še nekaj časa ne bodo imeli svojega glasila, ker pač nikogar ni bilo, ki bi kril stroške, uprva šole pa je zavrnila slehermo pomoč, češ da ne razpolaga s sredstvi v ta namen.

Ostale so neizpolnjene želje in upanje, da bo imela prihodnja generacija več sreče, seveda, če se bodo še naši mladi ljudje, ki jim ne bo odveč preliči svoje skrivnosti v verze in črtice.

Cenjene bralce obveščamo, da bo izšla naslednja številka Tribune šele čez štirinajst dni, 8. januarja 1964.

DOPISNIKI

Letos še po starem

Sekretariat za šolstvo je letošnje maturante spravil s svojimi okrožnicami in priporočil večkrat v obup. Nikakor se namreč ni mogel odločiti za dokončno obliko mature.

Zaradi zakasnelega obravnavanje predlogov o novi vsebini in obliki zaključnih izpitov na gimnazijah ter na poklicnih šolah druge stopnje v letošnjem letu ni mogoče uveljaviti nove uredbe o zaključnih izpiti.

Pripravljenost za prehod na novo vsebino in obliko zaključnih izpitov je prišla do izraza že na nedavnem posvetovanju ravnateljev gimnazij in učiteljskih ter vzgojiteljskih šol. Ne le vodstva šol, tudi organi dijaškega samoupravljanja so potrdili ugotovitev, da je vračanje k stari maturi neprimerno. Najti bi bilo torej treba kompromis med staram in novim.

Novi način predvideva domačo nalogo kot seminarsko delo in ne več kot poljubno izbrano temo. Ta se namreč doslej največkrat ni ujemala s snovjo učnega načrta in je marsikdaj presegla znanje in zmoglosti absolventa srednje šole. Prav zato je bilo slišati toliko upravičenih ugovorov proti zaključnim izpitom, ki so se ponekod izrodili v špekulacijo. Marsikdaj je bil prizadeveni dijak v neenakopravnem položaju s tistimi, ki je pokazal neresen odnos do učenja, z domačo nalogo in njenim zagovorom pa je naenkrat zablestel.

O podrobnejših določilih pismenega dela zaključnega izpita se bodo dijaki seznanjali na svojih šolah, poudarimo pa naj le to, da bo nova matura dejanska rezultanta štiriletnega šolanja.

Kljub temu, da zaradi pravnih predpisov ni mogoče sprejeti kompromisnega predpisa o maturah v letošnjem šolskem letu, so že lanski zaključni izpiti na mnogih šolah pomenili korak naprej. Kandidati v ustnem delu izpita niso obravnavali samo naloge, odgovarjali so na širša vprašanja iz stroke, iz katere so si izbrali temo za svoje domače delo.

Letošnji ustni del izpita bo še dosledneje upošteval to izkušnjo, razširil se bo na predmet, iz katerega je zajeta naloga. Pismeni del izpita bo ostal, vendar se bo ocenjevanje jezikovnega znanja in sloga naloge nekoliko poglobilo. Doslej je bila namreč ocena pismene izpitne naloge vse premočno upoštevana v končni oceni zaključnega izpita. Ocene domačih nalog oziroma zagovorov so preglasile oceno jezikovnega znanja kandidatov, naj je bila še tako slaba.

Kljub vsemu pa je vprašanje, ali je vračanje k staremu v reformnem procesu šol druge stopnje, ki se tudi ne morejo preko noči prilagoditi zahtevam novih programov in novih metod, najprimernejša rešitev.

B. M.

Trojica V

Novo leto, čas zabave in smeha je tu! Naj se čuti to razpoloženje tudi v našem časopisu, smo odločili na zadnjem sestanku uredništva. Tako smo povezali zabavno in zanimivo s tem, da smo povabili na kratek sprehod po novoletnem sejmu tri mlade pevce zabavne glasbe: Barbaro Jarc, Lidijo Kodrič in Lada Leskovarja.

LUNA PARKU

Prosim, ali bi odgovorili našim bralcem na sledeča tri vprašanja:

Kaj misliš o pevski karieri?

Kaj meniš o domači zabavni glasbi?

Kaj si želiš v novem letu 1964?

Preden pričnemo s sprehodom po Luna parku, nam dovolite, spoštovani bralci, da se vam predstavimo. Z vaše leve proti desni: Lidija Kodrič, Lado Leskovar in Barbara Jarc.

Barbara Jarc

Januarja bo dve leti, odkar je Barbka stopila prvič na oder in zapela. V tej dvoletni karieri je nastopala v vseh večjih krajih Jugoslavije, poznamo pa jo kot stalno gostjo domačih radijskih postaj in televizije. Posebno rada se spominja nastopov v beograjskem radiu, kjer je pela na javnih oddajah »Mikrofon je vaša« in kot članica žirije ocenjevala mlade pevce. Prav rada omeni, da sta bila v tej komisiji še Lola Novaković in Miki Jevremović. Z novim letom se bo pričela vrsta TV oddaj, v katerih jo bomo lahko zopet videli na TV ekranu.

● Zelo težko bi govorila o pevski karieri pri nas, konkretno v Sloveniji. Petje zahteva veliko časa in truda. Zal stimulans vokalistov ni tak, da bi lahko mislili na daljše pevsko obdobje, na kariero.

● Slovenci imamo zabavno glasbo, ki lahko konkurira tovrstni ustvarjalnosti v ostalih republikah. Za to se moram predvsem zahvaliti blejskemu festivalu, ki se je letos predstavil z nekaj res dobrimi kompozicijami.

● Novo leto? Le kaj naj si človek želi? Želim si čimveč petja, nastopov in predvsem zdravja. Če bo tega dovolj, se bo gotovo izpolnilo tudi vse ostalo.

Lidija Kodrič

Lidija je dobro znana mariborskim ljubiteljem popevk že več let. Prvič se je slovenski publiki predstavila na blejskem festivalu popevk 1962, ko je še precej neznan uspešno prestala ognjeni krst. Sicer pa je bil to njen drugi festivalski nastop, kajti mariborski študentje so organizirali festival popevk z naslovom Katedra 62. Lidija v radiu še ni veliko snemala, ker je obiskovala v Mariboru gimnazijo in ni imela toliko prostega časa, da bi se vozila v Ljubljano. Prvi večji uspeh je bila izvedba skladbe v aranžmaju Atija Sossa V soboto zvečer. S to je tudi uspela na mariborski Sončni uri, vendar je zasedla drugo mesto za Ladom Leskovarjem, ki se je s to oddajo prvič javno predstavil in pričel svojo pevsko pot. Lidija je sedaj v Ljubljani in študira filozofijo.

● Nikoli še nisem pomislila na kariero, vsaj na pevsko ne. Rada pojem, vendar ne bom nikoli zapostavljala študija zaradi glasbe. Pevska kariera je kratka in se od nje ne da živeti.

● Zelo težko bi realno odgovorila na to vprašanje, ker je vsak tak odgovor subjektiven in ne kaže realne slike. Mnogo bolj lahko oceni razmere nekdo, ki ni z glasbo neposredno vezan. Mislim pa, da je slovenska zabavna glasba napravila velik korak naprej. Kar me še posebno veseli, pa je, da se je tudi kvaliteta besedil močno dvignila.

● V novem letu si želim dosti študijskega uspeha, poslušalcem zabavne glasbe pa veliko prijetnih melodij.

Vlado Leskovar

Lado Leskovar, mladenič, ki je s svojim bliskovitim vzponom spravil kritike v zagato, pevec, ki navdušuje številne mladoletnike, s svojo interpretacijo nudi marsikomu minute prijetnega razvedrila. Ni dvoma, da ta 23-letni mladenič pomeni v vrsti slovenskih vokalnih interpretov prijetno osvežitev.

Vidnejši uspehi? Če hočete, interpretacija zmagovite popevke na Bledu 1963, osvojitve prvega mesta v priljubljenih radijskih oddajah Izberite popevko tega tedna s popevkama Bil sem mlajši kakor ti in Osamljeni pevec.

● V Sloveniji ni veliko možnosti za napredovanje. Televizijske zabavne glasbene oddaje so zelo redko na sporedu, za radiu ne snemamo veliko, medtem ko koncerti ne uspevajo, kajti organizacijski stroški so izredno visoki. Tako sedim doma in čakam na vabila za nastope. Pravkar sem se vrnil iz Beograda, kjer so me lepo sprejeli. Mislim, da se bom v januarju spet pojavil na beograjskem odru.

● Slovenska zabavna glasba je nedvomno napravila velik korak naprej. To predvsem dokazuje zadnji festival popevk Bled 63, ki je po svoji kvaliteti prekosil marsikateri jugoslovanski festival.

● Novoletne želje... Saj veste, vsakdo si želi predvsem uspeha v službi in poln koš sreče v privatnem življenju. Tistim pa, ki me radi poslušajo, zagotavljam, da jih moje petje v letu 1964 ne bo razočaralo. I. Straki

Avtodrom. Odkritje sodobne tehnike. Marsikdo si rad privoščiti za dvesto dinarjev nekaj minut vožnje z avtomobilčkom na prostoru, kjer vladata nered in anarhija. Kdo ve, zakaj grabita Lidija in Barbka za volan avtomobilčka?

Zima je. Ljudje iščemo toplih kotičkov in pijače, ki bi nas najhitreje pogrela. »Lado, boš morda kozarček silvanca?« ponuja Lidija, medtem ko se Barbka ukvarja s kuhanjem kave. Kdaj pa kdaj se radi poigramo z medvedkom. Prav srčkano darilo za dedka Mraza (slika spodaj).

Mnogo sigurnejša vožnja je na vrtljaku. Morda zato, ker ga upravlja stroj in ne ženska roka...

Tako, sprehod gre h kraju. Ne bi bili v Luna parku, če si ne bi privoščili tudi turški med. Sicer gre za zobe, toda kaj hočemo, še vedno je nepogrešljiv rekvizit poleg vrtljaka, avtodroma in raznih drugih čarovnikov.

INDEKS IN... SMUČANJE

Naši najboljši smučarji so sredi priprav za bližnjo zinsko olimpiado, ki bo že čez dober mesec dni v Innsbrucku v Avstriji. Naš glavni »adut« na zimskih olimpijskih igrah bo nedvomno 26-letni Jeseničan Peter Lakota.

Peter je absolvent gozdarskega oddelka biotehniške fakultete. Do diplome mu manjka le še malo, pravi, da ima namen diplomirati kmalu po končani olimpiadi, to je prihodnjo pomlad. Ker se Peter posveti pozimi predvsem smučanju, pride v Ljubljano le takrat, ko mora na fakulteto in zato ga je bilo prav težko najti za zadnjo letošnje »zrtev« Indeksa in... No, pa vendar, uspelo je in Peter je na nekaj vprašanih odgovoril takole:

Katero smuško disciplino voziš najraje? — Po vrstnem redu: smuk, slalom, veleslalom.

Kako si usklajeval študij in smučanje? — Moram priznati, da sem lmel srečo, ker sem študiral oziroma še študiram po starem študijskem programu. Tako sem se lahko študiju posvetil v glavnem poleti, pozimi pa sem smučal.

Kateri šport ti je poleg smučanja še pri srcu? — Ljubim hitre športe.

Kaj smatraš za svoj največji uspeh doslej? — Letos marca sem v Chamonixu v tekmovalstvu za pokal Kandahar v smuku dosegel 12. mesto in se uvrstil pred mnoge svetovne mojstre.

Kaj pomeni športna sreča pri smučanju? — Če se samo enkrat v smučarski sezoni uspešno dobro uvrstijo, je to verjetno športna sreča, če pa se plasiraš med boljše tekmovalce, to je v zgornjo polovico lestvice, štirikrat, petkrat v letu, pa to ni več sreča. Seveda je marsikaj odvisno od tega, kako je postavljena proga oziroma kako so postavljena vrata, ali je proga zaledenela, hitra, počasna, važno je, kako si namazal smučke itd.

Kaj je potrebno vrhunskemu smučarju, da je že na začetku sezone v formi oziroma pripravljen na tekmovalstvo? — Dva do tri mesece pred pričetkom smučanja dober suh trening, zadnje 3 ali 4 tedne pa tudi že prehod na smučarske terene.

Kaj nameravaš po diplomi? — Ne delam načrtov za naprej. Po diplomi me čaka najprej vojska.

V zadnji številki smo že omenili, da bodo prihodnjega leta na Češko-slovaškem študentske zimske športne igre. Peter se je na obeh dosežanih univerzadah prav dobro odrezal.

— Zelo mi je žal, da je Kandahar prireditev prav v času, ko bodo v ČSSR študentske tekme, vendar uvrstitve, ki sem si jo priboril letos na Kandaharju, ne smem zanemariti. Zato se univerziade ne bom udeležil.

Upam, da se bodo naši študentje — alpinci (to bodo prejone Klinar in Vogrinc ter Klofutarjeva) zadovoljivo uvrstili. Vsekakor pa se nameravam udeležiti katerega drugega študentskega tekmovanja, saj so mi zelo pri srcu, pa tudi z uvrstitvami sem lahko precej zadovoljen.

Namesto zadnjega vprašanja in odgovora nanj je zaželel Peter, naš državni prvak v alpskem smučanju, vsem študentom-športnikom kakor tudi ostalim uspešnim smuk v novo leto 1964, mi pa njemu kar največ uspeha na olimpiadi v Innsbrucku.

T. ZAJC

Novoletni obisk pri mariborskih športnikih

Navada je, da ob koncu leta pregledamo dosežene uspehe in jih primerjamo s preteklimi. Tega pravila se držijo tudi mariborski športniki, hkrati pa izkoriščajo zimske dni tudi za kovanje načrtov.

Odlučili smo se, da prav na kratko obiščemo vse važnejše in bolj znane mariborske športne aktivne in jih povprašamo, kaj bodo delali pozimi in v sezoni, hkrati pa smo ob obiskih pregledali, koliko študentov je vključenih v posamezno športno panogo in koliko jih v njej tudi aktivno nastopa.

— Nogometaši Maribora so v letošnjem tekmovalstvu v II. zvezni ligi brez dvoma dosegli lep uspeh. Kljub temu, da so sprva računali na višji plasma, volje še niso izgubili. Kot pravijo — »sviljnice cvetijo spomlad«. Izmed Mariborovih nogometašev je nekaj tudi študentov. (Pirc, Bofek, pa še nekateri). Po krajšem zimskem odmoru bodo mesec dni pred pričetkom pomladi resno trenirali.

— Mariborski rokometarji so vključeni v dva kluba, ki tekmujejo v republiški ligi. To sta Branik in Kovinar. Oba sta letos dosegla solidno uvrstitev. Branik je namreč večidel prvenstva igral v oslabiljeni postavi, Kovinarju pa primanjkuje rutine.

V obeh klubih, posebej pa pri Braniku, je precej študentov.

— Za mariborske smučarje je sedaj sezona že na višku. Vključeni so predvsem v dva močna kluba — Branik in Maribor. Tekmovalja bodo na Pohorju in kot vsa leta doslej, množična, na vseh drugih tekmah doma in v inozemstvu pa bodo so-

delovali le najboljši. Mariborčani Klinar, Vogrinc in Dogša, člani Branika, ki sodijo med najboljše v državi, so se pred dnevi vrnili s treninga jugoslovanskih alpskih smučarjev v Italiji in se sedaj pripravljajo doma. Morda bo komu celo uspelo, da se bo udeležil zimske olimpiade...

Naj-dodam le to, da so smučarji večinoma študentje in prav trojica navedenih sodi mednje.

— Teniški igralci, ki so v Mariboru vključeni v Branik, trenirajo brez prestanka. Najboljše čaka že zgodaj spomlad vrsta tekmoval doma in tudi na tujem. Tudi tenis gojijo v veliki meri študentje.

— Košarkarji so v Mariboru porazdeljeni pri Braniku, Mariboru, MTT, pa še v nekaterih manjših klubih. To so po večini študentje.

Prav pri njih razpravljajo v zadnjem času največ o združitvi v enoten klub, kar bi bilo glede na sedanje stanje najboljše. Branikovci, ki so letos ostali sami v republiški ligi (Maribor je izpadel) se že krepko pripravljajo na spomladanski start in obetajo boljše uvrstitev kot jeseni.

— Odbojkarji Branika so se letos ponovno uvrstili v zvezno ligo. Tudi pri njih razpravljajo o združitvi z ostalimi bližnjimi klubi (Maribor, Partizan Hoče) v enoten klub. Študentov je pri odbojkarjih le nekaj, posebej pri Braniku so nekateri starejši.

Seveda pa s tem športnih panog in športnih klubov ni konec. V Mariboru je še mnogo aktivov, ki so v letošnji športni sezoni zabeležili zelo lepe rezultate, pomembne republiške, državne lovorike, pa

celo mednarodna tekmovanja so v nekaj primerih dokazala, da smo Slovenci dobri športniki in da so tudi mariborski športniki zmogni velikih podvigov. Našeje mojih: atleti, kegljači, judoisti, sabljači in sabljačice, veslači in številni drugi, ki so uspešno reprezentirali Maribor in vso državo na številnih velikih tekmovanjih.

Naj omenim samo še to, da smo v večini športnih društev in aktivov zabeležili uspešno delo študentov, ki tvorijo ponekod celo glavnino vseh dosežkov.

Tokrat smo mariborski šport prikazali le bežno, v glavnem samo tiste strani, ki so pozitivne in dobre. Seveda je tudi v Mariboru pri vseh športnih panogah in društvih nešteto težav in problemov. Zato ni odveč želja mariborskih športnikov, v prihodnjem letu doseči še več in boljše rezultate, hkrati pa tudi dobiti nova sredstva in rekvizite.

B. Bergant

MORDA ŠE NE VESTE, DA...

...se je Ingrid Kramer, olimpijska zmagovalka v skokih v vodo iz Rima, pravkar poročila. V Dresdenu (Vzhodna Nemčija), kjer je bila poroka, študira njen mož Heinz Engel na ekonomski fakulteti. Toda to ni vse. Heinz Engel je tudi prvak Vzhodne Nemčije v dviganju uteži in sicer v lahki kategoriji. Za Kramerjevo-Engelovo je že znano, da se bo udeležila olimpiade v Tokiu, ne vemo pa še, če bo tudi njen mož potoval na Japonsko.

...je najboljši atlet-deseterbojec na svetu 24-letni Jang Cuan Kvang. Jang je doma s Formoze, toda že dve leti študira v ZDA in sicer na univerzi v Pasadeni v Kaliforniji. V letošnji atletski sezoni je postavil nov svetovni rekord, potem ko je v 10 disciplinah zbral 9121 točk. Dva dni je trajal njegova borba za vsako izmed teh točk-in po teku na 100 m (10,7), skoku v daljino (7,16 m), metu kroglice (13,21 m), skoku v višino (191 cm), teku na 400 m (47,7), teku na 110 m z zaprekami (14,0), metu diska (40,99 metra), skoku s palico (4,83 m), metu kopja (71,74) in teku na 1500 m (5:02,4) je prvi na svetu presegel še pred nedavnim »magično številko« 9000.

Omembe vredno je še to, da je prejšnji svetovni rekorder v tej disciplini Johnson ne le njegov klubski tovariš, temveč sta z Jangom tudi kolega na univerzi. T. Z.

A. FRIDL

Uspehi v slabih pogojih

Da bi nekoliko več izvedeli o športnem življenju na sarajevski univerzi, smo zaprosili za kratek razgovor predsednika zveze organizacij za telesno kulturo sarajevske univerze tov. Topića, ki nam je povedal marsikaj zanimivega.

Tudi v Sarajevu so pogoji za telesno kulturo študentov zelo slabi, saj študentje nimajo na voljo nobenega pokritega prostora, kjer bi bila možna športna aktivnost v zimskem času. Tudi površina odprtih igrišč je zelo skromna, saj imajo igrišča le pri dveh fakultetah (v Ljubljani se tega nimamo) in študentskem domu. Poleg tega je v gradnji športni center, kjer je že zgrajeno nogometno igrišče z atletsko stezo, v gradnji so pa še vsa ostala igrišča in bazen. Toda kljub slabim pogojem je športna aktivnost sorazmerno velika, saj je v lanskem letu na različnih tekmovanjih sodelovalo nad 3000 študentov. Zelo uspešna pa je tudi prireditev »Brucosiljada«, saj je sodelovalo na njej 1100 študentov. Tako študentje novinci res občutijo, da je tekmovalstvo namenjeno njim. V Ljubljani športne prireditve v taki obliki doslej niso uspeli. Zelo dobra je tudi zamisel o formiranju trenerske organizacije, ki vodi strokovno delo v športnih društvih fakultet,

kakor tudi sodniške organizacije. Trenerska organizacija vključuje že 60 trenerjev, a v sodniško organizacijo je vključenih 15 sodnikov za različne športne panoge.

Lepe uspehe so dosegli pri uvajanju obvezne telesne vzgoje za študente. TELESNA VZGOJA JE OBVEZNA ZA VSE STUDENTE PRVEGA LETNIKA VSEH FAKULTET. Zanj skrbi center za telesno vzgojo, ki je del rektorata univerze. Center finansira univerza (v lanskem študijskem letu nad 25 milijonov). Telesna vzgoja je samo v I. letniku, za ostale študente pa zaradi pomanjkanja prostorov zaenkrat še ni fakultativne vadbe. Toda kljub temu se udeležuje telesne vzgoje nad 2500 študentov. Program je razdeljen po posameznih športnih panogah, za katere se lahko študent sam odloči. Sedaj center vključuje 14 predavateljev, ki lahko napredujejo kot vsi ostali univerzitetni profesorji.

Brez dvoma ima takšna oblika vodenja telesne vzgoje študentov svoje prednosti, saj predavateljski kader nastopa bolj enotno, pa tudi center nima posebnih težav s fakultetami. Navsezadnje pa je tudi finansiranje bolj preprosto, ker so sredstva za potrebe telesne vzgoje vseh študentov v enih rokah.

Slavija iz Prage je študentsko društvo

Prejšnji teden je gostovalo v Ljubljani namiznoteniško moštvo praške Slavije. Za vstop med najboljša 4 moštva v Evropi se je moštveni prvak ČSSR pomeril z jugoslovanskim, iz ljubljanske Olimpije.

Po bolj in manj zanimivih ter razburljivih igrah so naposled po 8 partijah zmagali gostje s 5:3 in tako izločili ljubljanske iz nadaljnega tekmovanja.

Namiznoteniški klub Slavija je eden izmed mnogih v Pragi, katerega članstvo tvorijo pretežno študenti oziroma študentke, ki študirajo na tamkajšnji univerzi.

Jaroslav STANEK, najboljši namiznoteniški igralec ČSSR, je letos ob svojem 24. rojstnem dnevu diplomiral na ekonomski fakulteti v Pragi in trenutno služi vojaški rok. Za bralce Tribune je Stanek, ki je bil tudi najboljši igralec tega dvoboja (z odlično igro je premagal Vecka), povedal nekaj o študentskem športnem življenju v Pragi.

»Pri nas je šport med študenti zelo razvit, številni so dvoboji med posameznimi fakultetami in to v najrazličnejših športnih panogah od kajaka (pri nas je disciplina vožnje s kajakom po divjih vodah zelo popularna), sabljanja, nogometa, rokmeta, odbojke pa do namiznega tenisa. Študentje z vso resnostjo igrajo za barve svoje fakultete, saj gre za čast, katere bo

prva. Tudi v študentskem tisku se športu posveča velika pozornost. Pri nas ima vsaka fakulteta svoj časopis in ne kot pri vas, ko imate vsi slovenski študentje le enega. Čeprav sem vesel, da je študij za menoj, mi je po drugi strani žal, da nisem več študent, kajti poleg študija, ki resda ni bil lahek, je bilo še mnogo drugega, zanimivega in veselega. Tu mislim predvsem na športna tekmovanja v okviru praške univerze.

Drugi igralec Slavije, 19-letni Emanuel KUDRNAC je »novaček« — bruc na tehniški fakulteti v Pragi, odločil se je namreč za študij elektrike. Kudrnac je povedal, da pri njih tekmovanje kot je »bruc« ne obstoja, pač pa da so zelo zanimiva in tudi dobro obiskana športna srečanja študentov-novincev s študenti kolegic iz višjih letnikov. Kudrnac je tudi dejal, da jih na tehniški fakulteti, katere študent je, študira skupno okoli 700, od tega 200 novincev in pripomnil je, da se vsaj 400 študentov aktivno ukvarja s športom. Ker je šele pred nedavnim končal svoje šolanje na tehniški srednji šoli v Pragi, se Kudrnac še živo spominja športnih tekmovanj, ki so bila v okviru njegove šole »že v srednji šoli.« pravi, »smo domala vsak teden enkrat igrali proti drugim šolam, posebna čast za nas pa so bila srečanja s kakšno visoko šolo oziro-

ma fakulteto in če se nam je posrečilo premagati tako moštvo, smo smatrali to za velik uspeh.« Kodrnac, ki je bil po zmagi nad Bojanom Kernom zelo razpoložen, je bil pripravljen pripovedovati še, toda prepustimo besedo še tretjemu igralcu državnega namiznoteniškega moštvenega prvaka ČSSR Stanislavu ŠVARCU. Švarc ni študent. Ko je končal tehniško srednjo šolo za elektrotehniko, se je posvetil poklicu. Zakaj ni nadaljeval študija? Odgovoril je takole: »Že vse prav in lepo in tudi ne dvomim, da pri nas študirati ni problem, toda osebno sem kar zadovoljen, saj sem tako pet let prej pri kruhu, ki ga zaslužim sam. Kaj bi bilo, če bi vsi študirali? (pri tem je pokazal na Kudrnaca, ki se je le nasmehnil in ni odgovoril na zbadljivko).

Na koncu našega razgovora so češki namiznoteniški igralci in igralke (proti njim so podlegle ljubljankanke z 2:3; Čehinja Lužova hodi še v gimnazijo, Chylikova pa je že končala študij na Visoki šoli za telesno vzgojo), izrazili željo, da bi prišlo do srečanja med praško in ljubljansko univerzo v kakšni športni panogi in zaželeli ljubljanskim študentom obilo uspehov v novem letu 1964 tako na študijskem, kakor tudi na športnem polju.

Tomaž ZAJC

Novo leto pod morjem

Podvodni lovci bodo proslavili letošnje novo leto na velikem mednarodnem tekmovanju mest na Lošinj. To je že tradicionalno tekmovanje, enakovredno največjim, svetovnemu in evropskemu prvenstvu, tradicionalnemu tekmovanju na Ustici (Sicilija) itd.

Lansko leto je sodelovalo na Lošinj 35 ekip (70 tekmovalcev). Od tega je bilo več kot 20 ekip iz tujine. Letos bo tekmovanje še kvalitetnejše. Prirreditelj pričakuje ekipe iz Italije, Francije, Grčije, Avstrije, Madžarske, Norveške, Finske, Nemčije, Holandije, Bolgarije, Poljske itd. Zlasti je veliko zanimanje za nastop ekipe iz Sovjetske zveze, ki bo letos prvič sodelovala.

Seveda so prirreditelji povabili tudi najboljše domače ekipe, ki so z dosedanjimi rezultati dokazale, da so sposobne enakovredno poseči v boj z elito evropskih podvodnih lovcov. Ljubljano bo zastopal par Jože Turk in Krešo Petrovič. Pravila letošnjega lova so dokaj zahtev-

nejša od lanskih. Med drugim bodo lovili uro dalj kot lani, to je 5 ur. Ravno tako so prepovedali ulov rib, težkih manj kot 500 gr (lani 25 gr), kakor tudi nekaterih večjih rib, kot ugori in maške, ki bi lahko zaradi svoje velikosti srečnemu lovcu olajšale delo. Loviti bo torej treba 5 ur v mrzli vodi (13°) in to samo tiste ribe, katerih lov zahteva maksimalno vzdržljivost in spretnost. Lovsko srečo so skušali organizatorji čim bolj omejiti. Jasno je, da ima pri takih pravih največjo prednost ekipa, ki pozna teren, predvsem domača. Vprašanje pa je, če bo vse to zadostovalo domačinom v borbi z najboljšimi Francozi in Italijani.

Naša ekipa se pripravlja, da bi čim dostojneje opravičila vabilo in lanskoletni plasman. V nadaljevanju vam posredujejo nekatere doživljaje s treninga, kot jih opisuje Krešo Petrovič. Doživljaji so pretežno iz poletnega in zgodnjega jesenskega časa.

glavo) se je zato skoraj vedno posrečil. Nevarno pa je lahko, če se strel ponesreči. Če jo zadeneš šele 30 ali 40 cm za glavo, se v luknji zvije v voz in jo je popolnoma nemogoče izvleči, lahko pa te celo napade.

Ko jo potegneš iz luknje, je najvažnejše, da jo previdno spraviš v čoln. Ko se dvigaš z mureno na površino, lahko opazuješ vso njeno divjost. Če ni mrtva, začne od jeze gristi sama sebe ali pa puščico.

Odrta in dobro pripravljena pa je odlična. Pravi jo, da so jih Rimljani gojili v posebnih bazenih. Vendar jo domačini zaradi podobnosti s kačo ponavadi ne marajo jesti.

ševati za smrt v zobeh morskega psa, temveč opozoriti na pretiravanja glede na realne možnosti. Zgodi se, da leta in leta ne vidiš morskega psa. Sam lovim že osem let na najbolj osamljenih in oddaljenih mestih, včasih tudi več kot kilometer od obale, pa ga nisem še nikoli srečal.

Letos sem bil dvakrat v skupini, ki je videla morskega psa, pa vendar toliko oddaljen od nje, da ga sam nisem videl.

Doživljaji mojih tovarišev pa potrjujejo to, kar so o morskem psu povedali že drugi lovci, zlasti Hans Hass.

Jože in Marjan sta ga videla v globini 30 metrov. Dolg je bil okoli 3 m. Pritajila sta se. Pes je počasi odplaval mimo njiju. To je bilo na Dugem otoku.

Na Lastovu je bil Jože oddaljen od nas okoli 50 m, ko se mu je približal 1,5 m dolg pes. Takole nam je opisal Jože dogodek:

Opazoval sem pod kamenitim blokom skrite sarge, ko sem levo od sebe zagledal sivkasto modro vretenasto telo z značilno hrbtno in repno plavutjo. Čeprav sem se prvi trenutek prestrašil, sem podzapestno začel ravnati po vseh pravilih, ki sem si jih tolikokrat ponavljal za slučaj srečanja z morskim psom. Bil je oddaljen od mene kakih 10 m. Najprej sem se pritajil na dnu, ko pa mi je začelo zmanjkovati zraka, sem se zelo počasi s puško proti psu dvignil na površino. Pes se mi je približal in oddaljen okoli 5 metrov, začel počasi krožiti okoli mene. Počasi sem vzel še eno gumo iz za pasu in jo napel na že napeto puško, da bi tako pojačal udarec. Ker sem imel puščico privezано na plovec in ne na puško, sem se odločil, da bom streljal, če bom imel zato ugodno priložnost. Na strah sem popolnoma pozabil. Ves sem se koncentriral na nasprotnika. Krožil je in me opazoval s svojimi malimi, zlobnimi očmi. Ni bil posebno velik in to me je hrabrilo. Nisem hotel zavpiti pod vočo ali poskusiti katerega od drugih nasvetov, ki sem jih doslej prebral za ravnanje z morskimi psi, temveč sem se mu počasi bližal in iztegnil roko za strel. V trenutku, ko sem hotel sprožiti med skržne repe, pa se je pes bliskovito obrnil in pobegnil.

Stena muren

Lov na mureno, nevarno roparico našega morja, je vedno napet in zanimiv. Njeno dolgo, kačasto telo in ostri zobje, katerih ugriz je strupen, zlasti pa njena divjost in upornost, da ne spusti, česar se prime v boju, vlivajo strah in spoštovanje. Videli smo ribiča, ki mu je ujeta murena odgriznila prst. Lansko leto pa je slabo zadeta murena planila proti tovarišu, ki je streljal. Moral je bežati.

Na podvodni steni na Dugem otoku, visoki kot večnadstropna hiša in dolgi kakih 60 m, smo imeli opravka z 12 murenami. Nikdar še nisimo videli tako kolonij muren. Imenovali smo jo »stena murena«. Zamislite si temno, navpično steno, polno večjih in majhnih lukenj. Sem ter tja moli iz luknje kot roka dolga in debela »veja«. Če se »veja« približaš, vidiš odprto žrelo murene in njene nepremične, hipnotične oči. Prizor, pri katerem te vedno znova vsaj rahlo spreleti srh. To je namreč lovska preža murene. Tretjina murene je zunaj, ostalo pa v luknji. Ko se ji riba približa, plane

kot vzmet v celoti iz luknje in plen je navadno zagotovljen.

Ves naš strah pa ni bil preveč zaželen. Važno je biti miren in dobro zadeti. Kmalu smo se specializirali. V nekaj dneh smo ubili preko 20 muren na tem in nekaterih drugih mestih. Videli smo, da se lahko mureni brez bojazni približajo zelo blizu. Puško smo ji lahko približali večjih tudi 20 cm od glave, ne da bi kakorkoli reagirala. Smrtonosni strel (takoj za

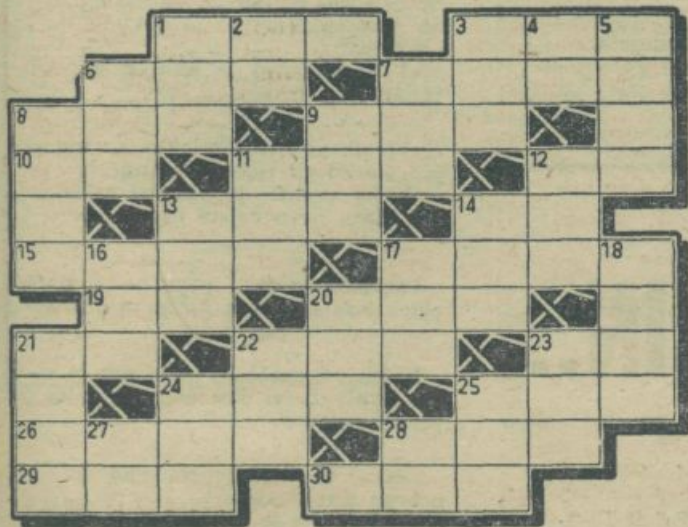
SO MORSKI PSI RES TAKO NEVARNI?

Kadarkoli podvodni lovec pripoveduje o lobu, mu postavijo vprašanje: »Kaj pa morski psi?« Strah pred morskim psom

je razumljivo, pa vseeno pretiran. Dejansko bi nas moralo biti bolj strah prečkati prometno cesto. Dosedaj ni pri nas še noben podvodni lovec postal žrtev morskega psa. Desetine ljudi pa je mrtvih ali ranjenih vsakodnevno pri prometnih nezgodah. S tem sicer ne želimo navdu-

● UGANKARSKI KOTIČEK ● UGANKARSKI KOTIČEK ● UGANKARSKI KOTIČEK ● UGANKARSKI KOTIČEK ● UGANKARSKI KOTIČEK ● UGANKARSKI KOTIČEK

ZLOGOVNA KRIŽANKA

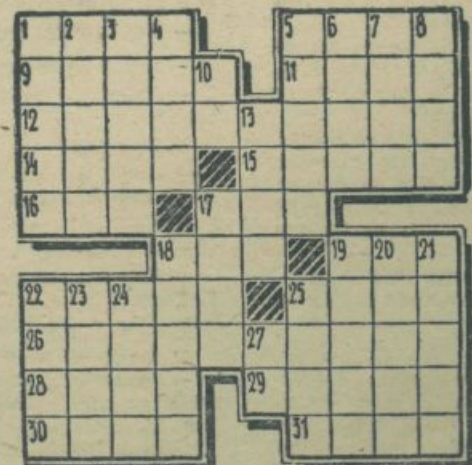
VODORAVNO: 1. astronomski observatorij v Kaliforniji z največjim teleskopom na svetu, 3. zelenica, 6. letoviško mesto na francoski rivieri, 7. past za ptiče, 8. glavna ženska oseba v Rosinjevem Sevilljskem brivcu, 9. preprosta obutev, 10. lakomnost, pohlep po denarju, 11. ploščica, 12. spomladansko delo na polju, 13. korito za malto, 14. ogorki, 15. lasnica, kapilarna cev, 17. priprava za zastiranje, 19. oblika kraških pojavov, 20. žensko ime, 21. prioriteta, 22. mljce, 23. mlada država v Zahodni Afriki, 24. jugoslovanski filmski režiser akcijskih filmov (Žika, Nevesinjska puška), 25. tujski promet, 26. gradbeništvo, 28. loka, trata, 29. zemljiška knjiga, 30. razvedrilo.

NAVPIČNO: 1. naboj, 2. ime predsednika Združenih držav Mehike Mateosa, 3. prikuha, 4. ljubkavalno žensko ime, 5. zacetje nje, 6. eden od francoskih utopičnih socialistov, 7. planšarsko področje z Blejsko kočo na severu Pokljuke, 8. študentka romanistike, 9. forma, 11. pripadnica srednjeazijskega naroda, 12. orodje za sekanje, 13. francoski pesnik, predstavnik simbolizma (Stephane), 14. odprt, nezaraščen prostor, 16. vinjenost, 17. skupno ime za zadnji del glave in vratu, 18. krajevna posebnost, 20. najboljši jugoslovanski namiznoteniški igralec, 21. domneva, podmena, 22. otroška doba, 23. ime francoske filmske igralkice Vlady, 24. visok državni uradnik, 25. žica, navita na magnet, 27. grška črka, 28. deček, pobič.

V praznični novoletni številki smo namenili pol strani tudi ugankam. Kljub temu, da niso nagradne, upamo, da jih boste z zanimanjem reševali, ker vemo, da je prav med študenti precej ljubiteljev križank. — Rešitve bodo objavljene v prihodnji številki.

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. gozdna ptica s pisanim perjem in kričočim glasom, 5. sobna odprtina za svetlobo, 9. grad ob Kolpi, 11. parnik, ladja, 12. glavno mesto Madagaskarja, 14. listnato drevo, ki ima sadeže z užitnimi jedrci, 15. glavno mesto Senegala, 16. potočna žival, 17. poteg z nožem, 18. spanec, 19. grška črka, 22. odločba, odredba, 25. podzemni prostori hiše, 26. francoski pesnik, dekadent (Charles, Cvetke zla), 28. trščica, 29. ime znanega ameriškega filmskega igralca in režiserja Wellesa, 30. jutranja padavina, 31. vodni hlapi.

NAVPIČNO: 1. taborniško domovanje, 2. del njive, kjer se obrača plug, 3. ljubkavalno moško ime, 4. muslimanski bog, 5. obličje, 6. glasen klic, 7. astronomski izraz za zvezdo, ki nenadoma močno zasveti in kmalu izgine, 8. gledališke deske, 10. začetnici enega prvih čeških realistov, 13. britanski protektorat v okviru Južnoarabske federacije, 17. velike vodne poti, 18. babje pšeno, 19. vijak, 20. tiranija, zatiranje, 21. grška boginja modrosti, 22. visoka gora na Koroškem, 23. okrajšano moško ime (Davorin), 24. sifilis, 25. sladkovodna riba, ki živi največ v ribnikih, 27. začetnici priimka in imena nemškega realističnega pisatelja.

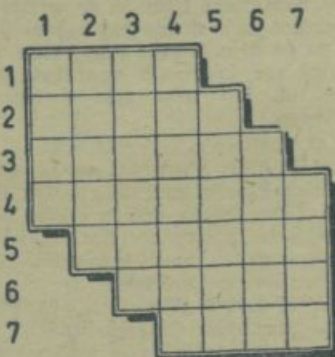
NOVE ČRKE

MARKA	KMETJE
SLANA	ZNOJNICA
BRANDT	SPRAVA
STRIP	KOLNIK
LESKOVAC	PESNICA
DANEC	EDNINA
PREVOZ	KANTON
FRANCO	KLEMENT
KRISTAL	BEŽNOST

Za vsak par besed v isti vrsti poišči črko, ki kot zadnja v prvi besedi in kot prva v drugi besedi obema spremeni pomen. Te nove črke vpiši v srednji stolpec, kjer dobiš ime in priimek primorskega lirika, pesnika Nabrežine (Primorske pesmi in otroška zbirka Na Krasu).

MAGIČNI LIK

VODORAVNO IN NAVPIČNO: 1. angleški avtomobilski dirkač, bivši svetovni prvak, 2. žrtvenik, 3. češki namiznoteniški igralec, ki je nastopil na nedavnem mednarodnem dvoboju v Ljubljani, 4. jezik stare klasične indijske književnosti, 5. predstojnik univerze, 6. telovadno orodje, 7. ansambel, sestavljen iz treh različnih instrumentov.

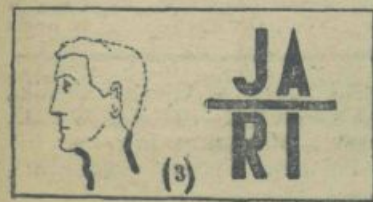

VSTAVLJALNICA

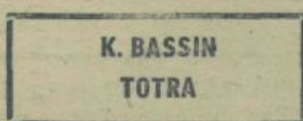
ŠČ — — — K, KOLE — — — CA, MO — — — A — — — BUT, — — — GALOV, D — — — LA, ZA — — — VANJE, — — — MERING, ME — — — T, — — — CA, — — — BAJN, NE — — — NEZ, PA — — — LJA, D — — — JENJE, RES — — —

Črkovne skupine BUN, ETO, EZE, DNI, KOM, LIM, LIV, NAR, NON, OCNI, OVOL, SEM, SREČ, ŠTVO, TRI, URE uvrsti med dane črke ali ob nje, da dobiš besede znanega pomena. Če bereš vstavljene črke po vrsti, dobiš čestitko redakcije bralcem Tribune.

REBUS

Posetnica

Tov. Bassin je član tovarniškega plesnega ansambla.

PRIMORCI IMAJO SLABE NOSOVE: Zelo slabo so se izkazali člani kluba študentov koprškega okraja, saj jim je takorekoč pred nosom zmrazilo kar pet (5), za štipendije namenjenih milijonov. Vsa krivda, seveda, ne zadene samo njih, kajti nekdo je te milijončke kar preveč dolgo ljubosumno skrival. Kdo? Vsaj to pa bodo vrli Primorci bržčas ugotovili in mu navili ušesa.

OBŽALOVANJA VREDNA IZJEMA: Večkrat smo že tarnali, da ponekod predavatelji ne sodelujejo dovolj intenzivno v svetih letnikih in drugih organih samoupravljanja, v katerih sede skupno s študenti. Šest kolegov, študentskih predstavnikov na likovni akademiji, je ob prvi seji svetov letnikov pustilo na cedilu svoje tri kolege in vse predavatelje, ki so se sestanka polnoštevilno udeležili. Kar šibo v roke in fc, fc = je naš skromni predlog!

NAJBOLJSE JE MERA! To je rekel, če morda ne veste, grški modrec Tales iz Mileta. Tega nasveta pa niso upoštevali nekateri kolegi, ki so se oni dan, ko so prejeli precej denarcev na račun štipendij in kreditov, nazobani pripeljali s taksijem v Naselje in delali pri tem sceni. Tudi vratar v Kolegiju je imel opravka s podobno nastrojnimi stanovalci.

KDO ČAKA, PRICAČKA! Neki kolega z geodezije je zaprosil za kredit. Svoje dvoletno omahovanje proti diplomu (vpisal se je 1957) je opravičil s potresom v Skopju. Na kaj bi se izgovarjal, če le-tega ne bi bilo?

UGANKA: MNOGO NEREDA, A LE MALO SOLI! KAJ JE TO? Rešitev te uganke je na dlani: To je pisarna komisije za honorarne zaposlitve in njeno poslovanje. Vedno se hvalijo, koliko se je v zadnjih letih dvignil promet in posredovani študentski zaslužek. K sreči pa je poslovanje z računi, posredništvo itd. še na isti stopnji kot njega dni.

KOMISIJA BREZ POSLUHA: Tako se neupravičeno jezi neki študent, ki je v prošnji za povečanje kreditnega obroka navedel neko Senekino misel, se stoječo iz dveh stavkov. Polomil ga je, da je navedel oba stavka. Komisija je upoštevala prvega in v skladu z njim prošnjo zavrnila.

PERJE, PA TAKA KONTROLA Pripadnosti: Poleg nekaterih drugih organizacij so se tudi mnoge študentske organizacije in organizacije ZK po fakultetah odločile, da z določitvijo sestankov na 24. XII. zvečer preverijo pripadnost svojih članov. O, da bi bila še članarina vsa v redu pobrana, joj, kako krasne organizacije bi imeli. Druge organizacije se pa izkazujejo z delom. Vsak po svoje!

NAIVNEZ: Nedavno je prišel na univerzitetni odbor nekdanji predsednik združenja študentov geografije. Na vsak način si je hotel izgovoriti, da bi mu služba natakarka v nekem avstrijskem ali nemškem letovišču, kamor se namerava poleti odpraviti, štela za izpolnitev brigadirske dolžnosti. Ta prvi ptič je znanilec skorajšnje agitacije za delovne akcije. Kolegi, ne pozabite nanj! Povabite ga na jadransko — magistrato!

SREDNJEŠOLSKI SODELAVEC JAV-LJA: Slovenski film je že prišel tako daleč kot naše drugostopenjsko šolstvo ali pa še dlje. Gospa teta Pehta ima v votlini več kemičnih aparatov, stekleničk itd. kot naša šola v kemičnem kabinetu.

JOJ, KAKSNI REVEŽI SMO MI, JUGOSLOVANI! Prav vsi so se spravili nad nas. Enkrat nas udari suša, drugič spet obilna letina, včasih dobro obrode jabolka in, pomislite: pozimi nas nadleguje sneg. Ja, vsem tem nadlogam pa res ne moremo biti kos!

OBVESTILO: Vse tiste, ki mislijo, da so brucovanja strogo interna prireditve, obveščamo, da si lahko vstopnice nabavijo kar pred vhomom po ... cenah. S tem preneha veljati objava univerzitetnega odbora, ki je bila objavljena jeseni v Tribuni. Opravičujemo se bralcem, če so morda zaradi zmote doslej ostajali doma.

Dogodek v mestu Nazaj

Ura na stolpu mestne hiše v mestu Nazaj je bila poldne. Zaspani meščani so hodili po mestnem trgu; avtomobili so vozili s predpisano hitrostjo. Golobi, ki so gnezdili pod stolpno uro, so se spreletavali nad trgom.

Ze zdavnaj je odzvonilo dvanajsto, kazalca ure pa sta se še vedno prekrivala na številki dvanajst. Nihče se ni ozrl na stolp, kajti meščani so dobro poznali muhe mestne ure. Fant, ki je čakal svoje dekle, je opazil, da se kazalec ure premika nazaj in kmalu je bilo pol dvanajst.

Po dveh urah so to vedeli že vsi meščani. Uvideli so, da je ura potrebna popravila. Za popravilo pa je potreben denar in ker ga mesina hiša nima, bo spet predpisala nove davke in ubogim meščanom bodo ob koncu meseca ob izplačilu spet odtegnili nekaj dinarjev. Zato so meščani raje skromno molčali. Odločili so se, da bodo o tem vprašnju še razmislili.

Tedaj pa so uvideli, da tudi druge ure v mestu kažejo nepravilen čas.

Tudi sonce se je ravnalo po uri: vzhajalo je na zahodu, zahajalo pa na vzhodu. Krčmarji so že na začetku službe metali pijance iz gostilne, ti pa so se vračali v beznice takrat, ko so gostilničarji že zapirali lokale.

Stolpnice v novih mestnih predelih so se pogrezale in stanovalci prvih nadstropij so se čez nekaj mesecev znašli v kletnem stanovanju. To jih ni prizadelo, zakaj iz dneva v dan so bili mlajši, čeprav niso uživali soka čudežnih rastlin. Postajali so otročji in neboljgani in ko so stolpnice usahnile kot sneženi možje spomladi, so se nekdanji stanovalci že igrali Rudolfa Valentina.

Njihovi starši, ki so dotlej počivali na pokopališču, so zbrali svoje kosti, dvignili pokrov na grobnici, ali pa so se kot črvi prerili na površje. Otresli so se prsti in prahu, ki sta se jim nabrala na telesu v dolgih letih brezplodnega ležanja v zemlji. Razgledali so se po pokopališču in če so opazili kakega znanca, so stopili k njemu in se pogovarjali z njim. Potem so godrnjaje odšli domov, zakaj neprijetno jim je bilo ob misli, da bodo spet morali živeti.

Njihove stare hiše so bile spremenjene: z njih so se odluščili razni prizidki in nadzidki ter nešteto ometov, ki so jih na staro podlogo nanесли mnogi rodovi. Stare hiše so vstajale iz ruševin in rasle kot drevesa.

Namesto »jutri«
govorili: »včera«.

Mesto je prišlo v svojem razvoju do srednjega veka.

Sosednja mesta so vedela za ta ne navadni pojav. Profesorji zgodovine so hiteli organizirati ekskurzije v to nazorno prizorišče minulih dob, toda z njegovimi prebivalci se niso mogli sporazumeti. Vsak poizkus, da bi priredili ekskurzije v mesto Nazaj, je bil brez uspešen, kajti prebivalci so izletnike največkrat zamenjavali s Turki in jim v pozdrav nalili smole. Tudi zato, ker so ubili nekega preveč radovednega profesorja zgodovine, jih ni nihče kaznoval. Mesto Nazaj je bilo kot kulturno-zgodovinski spomenik zaščiteno. Pregarjali so tudi čarovnice in neki spretni fotoreporter je po vsem svetu drago prodajal posnetke čarovnic, ki se cvre na grmadi. Seziganje čarovnic je bilo kulturno-zgodovinsko dejanje, zato je bilo zaščiteno.

V mestu so pustošile lakote. Lačni meščani so odklanjali ameriško pomoč in so raje žri drug drugega.

Nekega dne so svetovni časniki objavili novico o skorajšnjem Kristusovem vstajenju v mestu Nazaj.

Pred mestnim obzidjem so se zbirali filmski in televizijski snemalci, časnikarji in fotoreporterji. Radijski reporterji so vpili v svet:

»Vsak čas lahko pričakujemo Kristusovo vstajenje, s čimer bo praktično dokazano, da je bil Kristus zgodovinska osebnost. Upamo, da bomo že čez nekaj trenutkov v naši sredi pozdravili tako zelo popularno osebnost, kot je Jezus Kristus. Do začetka prenosa tega nepozabnega dogodka pa poslušajte zabavno glasbo iz naših studijev.«

Poslanci mesta Nazaj so medtem obstopili Kristusov grob. Prvi meščan si je že pripravil govor. Razprostrl je svitek papirja in potrpežljivo čakal.

Iz Kristusovega groba se je čulo enakomerno smrčanje.

Poslanci so postali nestrpni in nekdo je celo pripomnil:

»Ali misli, da ga bomo čakali? Tudi mene bodo moji odjemalci križali, če se ne bom pravočasno vrnil v trgovino.«

»Zbudimo ga!« je rekel drugi.

»Lahko bi nam zameril. Menda si bo mislil, da smo ga hoteli opozoriti na njegovo dolžnost.« je rekel tretji.

»Naj vstane lenčina, čeprav ima važno funkcijo.« je zahteval prvi.

Drugi je dvignil pokrov.

Tretji je prosil: »Previdno!«

Svetloba je udarila Kristusu v obraz in po celem telesu je zadrgetal. Zagodrnjal je: »Zaprte! Zebe me!«

»Vstani! Tvoj čas je prišel.« je rekel prvi.

»Zbudite se!« je želel drugi.
»Ali vas motimo?« je bil radoveden tretji.

»Pojdite k vragu!« je zatulil Kristus.
Po teh besedah so se vsi trije prekrizali.

Prvi, najbolj neotesani, je še prosil: »Zgodovinsko dogajanje zahteva tvoje vstajenje, prijatelj!«

»Bi me spet radi križali? Ne bo se vam posrečilo. Raje ostanem tu.«

Vsi trije so enoglasno zaprosili: »Za pet ran Kristusovih vas prosimo: Vstanite!«

Kristus pa jih ni več poslušal. Obrnil se je na drugo stran in še enkrat za vedno zaspal.

Ta trenutek se je ustavila tudi ura na mestni hiši. Mestna hiša se skozi stoletja ni spremenila in menda so bili tudi ljudje v njej vedno enaki, le da so se oblačili v slogu dobe.

Vse ure so se spet ustavile (uravnale so se po uri na stolpu mestne hiše). Meščani se zdaj niso več gnjavili s spomini, pa tudi načrtov za bodočnost niso imeli.

Edina beseda, ki so z njo označevali čas, je bila »danes«.

Peter Baloh

LETNI (OB)RAČUN

Ko so ga vprašali, s čim se preživlja, je odgovoril, da z rotacijo. Bil je namreč lastnik vrtiljaka.

Na sestankih je ugovarjal vsakemu diskutantu. Njegov hobby je bil igranje kontrabasa.

Njegovo rojstvo v zaporu je vzbudilo obilo polemik. Vpraševali so se ali bo direktor, blagajnik ali kritik.

Ze kot študent se je pripravljaj na direktorski položaj. Najraje je poslušal predavanja iz predvojaške in sicer temo: KAMUFLAŽA!

Kot predsednik občine je bil odličan matematik. Ko so ga vprašali, kaj se ob integraciji zgodi z dotacijami, je odgovoril:

»V matematiki se konstanta ne integrira...«

»Vi ste gotovo študent,« so mu dejali, ko so ga videli na smučeh.
»Kako veste?« je vprašal začudeno.
»Očitno ste navajeni padati...«

Časopise je čital samo zato, da bi videl, kdo še razen njega ni aktiven.

Bruca so vprašali, kako mu je všeč na fakulteti. Ni jim odgovoril, bil je preveč zaseden.

»Zakaj je meja zaprta?« so vprašali nekega direktorja.
»Najedla se je čokolade,« je odgovoril in se odpeljal z novim mercedesom.

Ob novem letu je hotel kupiti 10 kg mesa. Bil je prevaran, tu namreč ni bilo noveletnega popusta...

Četudi je bil predavatelj na fakulteti, je kadil filter. Načelo, da je treba vse prefiltrirati, mu je že prišlo v kri...

Vedno je trdil, da je neupogljiv. Nekega dne pa je padel in si zlomil hrbtnico...

Predstavljaj si je, da šepa Pepe Šolnik le na eno nogo. Ko pa ga je videl, je opazil, da šepa Pepe Šolnik kar z obema.

Ne vemo, kdaj se je rodila. Ne vemo niti, če še živi, čutimo le, da naša satira pobira honorarje.

buc

RESEN INTERVJU PRED NOVIM LETOM

SEDEM INDEKSOV IN...

Naš sobesednik je po najnovejših poročilih študent višje agronomske šole v Mariboru. To je njegova zadnja študijska postaja. Doslej je bil že študent ljubljanskih in zagrebških fakultet, v žepu ima kar sedem različnih indeksov.

»Doslej sem poslušal že mnogo priznanih strokovnjakov: dr. K., dr. B., prof. V. prof. I. (ta je vedno vedel, kdaj bo dež).«

— Zakaj si toliko menjal?

— Po svetu me je gnala želja po znanju. Ekonomika, pravo, komerciala so moje področje, za agronomske šole pa sem se odločil zgolj z vojaškega stališča. Pred leti sem se hotel vpisati celo na športno šolo v Kölnu.

Vse to je bilo v mojih mladih letih. Sedaj sem se ustalil in sem že dve leti v Mariboru.

— Kaj pa vojaščina?

— Odloženo imam do avgusta 1954. Sicer pa bom počel, dokler se ne bo izkristaliziralo, ali bom moral ostati eno leto ali morda samo devet mesecev. Ko se bo enkrat odločilo, bom odšel takoj prvi dan.

— Kam bi šel rad k vojakom?

— V kakšen kraj, kjer imajo nogometni klub prve zvezne lige. Rad bi namreč spremljal igro Maribora in Olimpije; do takrat bo vsaj eden od njiju prispel v prvo ligo.

Kolega je tudi znan športnik: orstvo let že igra pri rokometnem klubu Branik, odlično tudi smuča, sicer pa se ukvarja še z nekaterimi drugimi športi. Povprašali smo ga, zakaj se ukvarja s športom.

— Rad bi ostal vedno mlad.

— Kaj ti bo večna mladost?

— Nekoč se mi bo gotovo pokvaril avto.

— In potem?

— Kupil si bom še en volkswagen; ti imajo namreč sedeže, ki se dajo preurediti v ležišča.

— Kaj pa umetnost?

— Svoj čas sem pel v mariborski operi. V Traviati sem pel skupaj s prakinjo beograjske opere Valerijo Heybalovo.

— Zakaj si zapustil opero?

— Pri prihodu Radamesa v Aida sem prišel na oder s ščitom, namesto s kopjem...

— Najzanimivejše srečanje v letu 1963?

— V Val d'Isère v Franciji sem srečal Brigitte Bardot.

— Zelja ob novem letu?

— Skrajšanje vojaškega roka...

In še eno željo je izrekel: napišemo naj, da je celoten intervju potekal v pravem noveletnem razpoloženju.